

Warunki mieszkaniowe w województwie wielkopolskim w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Housing conditions in Wielkopolskie Voivodship in the light of the
National Population and Housing Census 2021

Warunki mieszkaniowe w województwie wielkopolskim w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Housing conditions in Wielkopolskie Voivodship in the light of the National
Population and Housing Census 2021

Urząd Statystyczny w Poznaniu Statistical Office in Poznań

Poznań 2024

Opracowanie merytoryczne, graficzne i prace wydawnicze

Content-related works, graphics and editorial works

Urząd Statystyczny w Poznaniu, Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych – Dział Opracowań Zbiorczych

Statistics Office in Poznań, Wielkopolski Centre for Regional Surveys – Division of Aggregate Studies

Zespół autorski

Editorial team

Agnieszka Bieniek, Emilia Bogacka, Natalia Borowicz, Ewa Filipczuk, Marta Kowalczyk, Ewa Kowalka, Katarzyna Piętak, Maciej Pilarski, Leszek Siwka, Ewelina Żetobowska

Kierujący

Supervisor

Ewa Kowalka

Tłumaczenie (przedmowa, synteza)

Translation (preface, executive summary)

Grzegorz Grygiel

ISBN 978-83-61264-78-1 (wersja drukowana printed version)

ISBN 978-83-61264-79-8 (wersja elektroniczna online version)

Publikacja dostępna na stronie

Publication available at

<https://poznan.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Office data – please indicate the source

Przedmowa

Niniejsze opracowanie jest kolejną pozycją z cyklu prezentującego wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, przeprowadzonego w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. Publikacja koncentruje się przede wszystkim wokół tematyki związanej z infrastrukturą mieszkaniową. Dostarcza informacji o budynkach zlokalizowanych na obszarze województwa wielkopolskiego w momencie spisu, tj. 31 marca 2021 r., oraz o znajdujących się w nich mieszkaniach.

Charakterystyki prezentowane w publikacji informują o liczbie budynków, ich rodzaju i wieku, w przypadku budynków mieszkalnych klasyfikując je również według wielkości, wyrażonej liczbą znajdujących się w nich mieszkań, a także form własności oraz wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. Opracowanie zawiera ponadto zestaw informacji opisujących stan zasobów mieszkaniowych istniejących w dniu 31 marca 2021 r., ich wielkość i jakość. Wyniki zostały przedstawione w różnych przekrojach m.in. według wielkości mieszkań – mierzonej powierzchnią użytkową i liczbą izb, wieku – określonego przez rok oddania do użytku budynku, w którym się znajdują, wyposażenia w podstawowe instalacje, a także według podmiotów będących ich właścicielami.

Dla zilustrowania zmian, jakie w zakresie mieszkalnictwa dokonały się w latach 2011–2021, dane bieżące zestawiono z wynikami NSP 2011. Tam gdzie to było możliwe wyniki dla województwa przedstawiono w podziale na miasto i wieś, omawiane zagadnienia prezentując też graficznie w przekroju powiatów i gmin.

Szczegółowe informacje wynikowe z zakresu NSP 2021 dostępne są w Banku Danych Lokalnych pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start> w kategorii: Narodowe Spisy Powszechne.

Zachęcając Państwa do lektury publikacji „Warunki mieszkaniowe w województwie wielkopolskim w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021”, mam nadzieję, że spełni ona oczekiwania odbiorców danych statystycznych zainteresowanych wynikami spisu powszechnego, a zawarte w niej informacje okażą się przydatne do oceny stanu zasobów mieszkaniowych w województwie wielkopolskim oraz zainspirują czytelników do dalszej analizy poruszonych tu zagadnień.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Poznaniu

Jacek Kowalewski

Poznań, czerwiec 2024 r.

Preface

The following volume is another in a series of publications presenting the results of the National Census of Population and Housing, conducted from April 1 to September 30, 2021. This time the publication focuses on the housing stock and provides information about buildings located in the voivodship on the reference data, i.e. March 31, 2021 and the type of dwellings found in them.

Statistics included in this volume describe the number of buildings, their type and age; in addition, residential buildings are classified in terms of the number of dwellings they contain, forms of ownership and the quality of sanitary and technical installations. The publication contains information about the size of housing stock as of March 31, 2021. Census data are presented in various breakdowns, including by dwelling size, measured in terms of useful floor area and the number of rooms, age (the year of building completion), the presence of basic amenities and the type of entity that owns particular dwellings.

To highlight changes that took place over the decade, census data from 2021 are compared with those collected in 2011. Whenever possible, statistics for the voivodship are presented separately for rural and urban areas and choropleth maps are used to illustrate each aspect of interest across powiats and gminas.

Detailed statistics from the 2021 census can be found in the Local Data Bank at <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat> by choosing 'National Censuses'.

Recommending the publication entitled „Housing conditions in Wielkopolskie Voivodship in the light of the National Census of Population and Housing 2021”, I hope the information it contains will prove useful to users of statistical data interested in getting to know the situation, size and structure of housing stock in Wielkopolskie and will encourage further exploration of the topics covered in this volume.

Director
of Statistical Office in Poznań

Jacek Kowalewski

Poznań, June 2024

Spis treści

Contents

	str. page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	
Spis wykresów	8
List of charts	
Spis map	9
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	10
Symbols	
Ważniejsze skróty	10
Main abbreviations	
Synteza	11
Executive summary	13
Rozdział 1. Zamieszkane budynki	15
Chapter 1. Inhabited buildings	
1.1. Budynki i ich rodzaje	15
1.1. Buildings and types	
1.2. Wiek budynków mieszkalnych	19
1.2. Age of residential buildings	
1.3. Własność zamieszkanymi budynków mieszkalnych	22
1.3. Ownership of residential buildings	
1.4. Wielkość budynków	26
1.4. Size of buildings	
1.5. Wyposażenie budynków w podstawowe instalacje	30
1.5. Equipment buildings with basic instalations	
Rozdział 2. Mieszkania	36
Chapter 2. Dwellings	
2.1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych	36
2.1. Housing stock and its changes	
2.2. Własność mieszkań	40
2.2. Ownership of the dwellings	
2.3. Wiek mieszkań	43
2.3. Age of the dwellings	
2.4. Wielkość mieszkań	45
2.4. Size of the dwellings	

Spis treści (dok.)

Contents (cont.)

	str.
	page
2.5. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne	51
2.5. Sanitary and technical installations in the dwellings	
2.6. Zaludnienie mieszkań	56
2.6. Population in the dwellings	
Rozdział 3. Wybrane zagadnienia metodologiczne	60
Chapter 3. Selected methodological issues	68
3.1. Podstawowe cele spisu ludności i mieszkań 2021	60
3.1. Main objectives of the 2021 Census	68
3.2. Zakres tematyczny spisu	61
3.2. Information scope of the 2021 Census	69
3.3. Źródła danych w spisie ludności i mieszkań 2021	61
3.3. Data sources in the 2021 Census	69
3.4. Wybrane pojęcia i definicje spisowe	62
3.4. Selected census terms and definitions	69

Spis tablic

List of tables

	str. page
Tablica 1. Budynki według rodzaju	15
Table 1. Buildings by type	
Tablica 2. Budynki mieszkalne i mieszkania w budynkach mieszkalnych według roku budowy budynku	19
Table 2. Residential buildings and dwellings in inhabited buildings by year of building construction	
Tablica 3. Zamieszkane budynki mieszkalne i mieszkania w zamieszkanym budynkach mieszkalnych	22
Table 3. Inhabited residential buildings and dwellings in inhabited residential buildings	
Tablica 4. Przeciętna liczba mieszkań i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach mieszkalnych	27
Table 4. Average number of dwellings and average useful floor area of dwellings in residential buildings	
Tablica 5. Budynki mieszkalne zamieszkane według liczby mieszkań w 2021 r.	28
Table 5. Inhabited residential buildings by number of dwellings in 2021	
Tablica 6. Budynki mieszkalne według liczby mieszkań i okresu wybudowania w 2021 r. ..	29
Table 6. Residential buildings by number of dwellings and age of building construction in 2021	
Tablica 7. Budynki mieszkalne według stopnia wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne	30
Table 7. Residential buildings by degree of equipment with technical and sanitary installations	
Tablica 8. Mieszkania zamieszkane i niezamieszkane w 2021 r.	36
Table 8. Inhabited and uninhabited dwellings in 2021	
Tablica 9. Mieszkania zamieszkane i ludność w mieszkaniach	37
Table 9. Inhabited dwellings and population in dwellings	
Tablica 10. Mieszkania zamieszkane według podmiotów będących ich właścicielami w 2021 r.	40
Table 10. Inhabited dwellings by type of ownership in 2021	
Tablica 11. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkanym według okresu wybudowania budynku	43
Table 11. The number and useful floor area of inhabited dwellings by age of building construction	
Tablica 12. Wyposażenie mieszkań zamieszkanym w instalacje techniczno-sanitarne	51
Table 12. Equipment inhabited dwellings with technical and sanitary installations	
Tablica 13. Ogólne wskaźniki zaludnienia	56
Table 13. General population rates	
Tablica 14. Struktura ludności według liczby osób na 1 izbę	59
Table 14. Structure of population by number of person per room	

Spis wykresów

List of charts

		str. page
Wykres 1. Chart 1.	Budynki mieszkalne według rodzaju w 2021 r. Residential buildings by type in 2021	16
Wykres 2. Chart 2.	Mieszkania w budynkach mieszkalnych według rodzaju w 2021 r. Dwellings in residential buildings by type in 2021	17
Wykres 3. Chart 3.	Budynki mieszkalne i mieszkania według okresu budowy w 2021 r. Residential buildings and dwellings by age of building construction in 2021	20
Wykres 4. Chart 4.	Budynki mieszkalne według okresu budowy w 2021 r. Residential buildings by age of building construction in 2021	21
Wykres 5. Chart 5.	Budynki mieszkalne wielomieszkaniowe według liczby mieszkań w 2021 r. Multi-dwelling residential buildings by number of dwellings in 2021	26
Wykres 6. Chart 6.	Mieszkania zamieszkane Inhabited dwellings	38
Wykres 7. Chart 7.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkaných Average useful floor area of inhabited dwellings	46
Wykres 8. Chart 8.	Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkaných Average number of rooms in inhabited dwellings	46
Wykres 9. Chart 9.	Mieszkania zamieszkane według liczby izb w 2021 r. Inhabited dwellings by number of rooms in 2021	47

Spis map

List of maps

	str. page
Mapa 1. Budynki zamieszkane w 2021 r.	18
Map 1. Inhabited buildings in 2021	
Mapa 2. Budynki stanowiące współwłasność w 2021 r.	24
Map 2. Co-owned buildings in 2021	
Mapa 3. Budynki mieszkalne według wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne w 2021 r.	32
Map 3. Residential buildings with technical and sanitary installations in 2021	
Mapa 4. Budynki mieszkalne wyposażone w kanalizację z odprowadzeniem do sieci w 2021 r.	34
Map 4. Residential buildings equipped with sewage system connected to network in 2021	
Mapa 5. Przyrost (ubytek) liczby mieszkań zamieszkałych w latach 2011–2021	39
Map 5. Increase (decrease) of number of inhabited dwellings in 2011–2021	
Mapa 6. Mieszkania zamieszkane według okresu budowy budynku w 2021 r.	45
Map 6. Inhabited dwellings by age of building construction in 2021	
Mapa 7. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w 2021 r.	48
Map 7. Average useful floor area of inhabited dwellings in 2021	
Mapa 8. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w 2021 r.	50
Map 8. Average number of rooms in inhabited dwellings	
Mapa 9. Mieszkania zamieszkane wyposażone w podstawowe instalacje w 2021 r.	53
Map 9. Inhabited dwellings equipped with basic installations in 2021	
Mapa 10. Mieszkania zamieszkane wyposażone w wodociąg w 2021 r.	54
Map 10. Inhabited dwellings fitted with water supply system in 2021	
Mapa 11. Mieszkania zamieszkane wyposażone w ustęp spłukiwany w 2021 r.	55
Map 11. Inhabited dwellings fitted with flushable toilet in 2021	
Mapa 12. Przeciętna liczba osób w mieszkaniach zamieszkałych w 2021 r.	57
Map 12. Average number of persons in inhabited dwellings in 2021	
Mapa 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych na 1 osobę w 2021 r.	58
Map 13. Average useful floor area of inhabited dwellings per person in 2021	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Kropka (.)	oznacza: brak informacji lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, or providing data impossible or purposeless
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Full name
tys.	tysiąc
mln	milion
m ²	metr kwadratowy square metre
m.	miasto
ok.	około
r.	rok
dok. cont.	dokończenie continued
m.in. i.a.	między innymi among others
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
tj. i.e.	to jest that is
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
TBS	towarzystwo budownictwa społecznego

Synteza

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. w wielkopolskim zlokalizowanych było 648,5 tys. budynków, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie. W porównaniu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 17,9% (w kraju o 12,7%). Udział liczby budynków w wielkopolskim w skali kraju wyniósł 9,5%, co uplasowało województwo na 4. pozycji.

Zdecydowaną większość spośród ogółu budynków objętych spisem stanowiły budynki zamieszkałe (93,8%, w kraju 91,1%). W miastach znajdowało się 242,4 tys. takich budynków (39,9% ogólnej ich liczby), a na wsi 365,8 tys. (60,1%). W stosunku do 2011 r. liczba budynków zamieszkałych zwiększyła się o 16,2% (w kraju o 11,5%).

Wśród budynków zamieszkałych główną grupę stanowiły budynki mieszkalne z 99,7% udziałem (podobnie jak w kraju). W porównaniu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 16,5% (w kraju o 11,7%). W miastach w zamieszkałych budynkach mieszkalnych znajdowało się blisko 800 tys. mieszkań, a na wsi ponad 450 tys.

Według stanu w dniu 31 marca 2021 r. zasoby mieszkaniowe w wielkopolskim obejmowały 1311,6 tys. mieszkań, tj. 8,6% zasobów krajowych. W okresie międzyspisowym liczba mieszkań wzrosła o 197,1 tys., tj. 17,7% (w kraju o 12,8%), przy czym w miastach wzrost kształtował się na poziomie 15,9%, a na wsi – 20,7%. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 106775,0 tys. m², a liczba izb 5335,2 tys.

W zabudowie mieszkalnej dominowały budynki jednorodzinne. W miastach stanowiły one 83,3% budynków mieszkalnych, a na wsi 96,1% (w kraju odpowiednio 81,1% i 97,5%). W budynkach wielomieszkaniowych mieściło się ponad 70% mieszkań w miastach i ok. 20% mieszkań na wsi.

Na terenach miejskich przeważały budynki wzniesione w latach 1989–2002 (stanowiące 18,0%) oraz 1945–1970 (17,8%); na wsi przewagę miały budynki z lat 1945–1970, stanowiąc blisko jedną piątą ich ogółu.

W wielkopolskim znajdowało się 40,3 tys. zamieszkałych budynków mieszkalnych, które zostały wybudowane przed 1918 r., a usytuowanych w nich było 109,2 tys. mieszkań (8,6%). Najnowszych budynków (wybudowanych latach 2017–2021) było 44,2 tys.; znajdowało się w nich 92,3 tys. mieszkań (7,3%).

W wielkopolskim, podobnie jak w kraju, zarówno w miastach jak i na wsi, większość zamieszkałych budynków mieszkalnych należała do osób fizycznych. Wśród mieszkań zlokalizowanych w takich budynkach na wsi większość była własnością osób fizycznych, natomiast w miastach przeważały mieszkania stanowiące współwłasność.

Według danych NSP 2021 r. najwięcej budynków należało do osób fizycznych (88,8%, w kraju 89,1%); osoby te były właścicielami 538,6 tys. budynków mieszkalnych, w których znajdowało się 569,4 tys. mieszkań. Drugą pozycję pod względem udziału w liczbie budynków mieszkalnych zajmowały budynki stanowiące współwłasność (8,9%, w kraju 8,7%); ich liczba wyniosła 54,2 tys., a zlokalizowanych w nich było 646,8 tys. mieszkań.

Wyniki NSP 2021 w porównaniu z NSP 2011 wykazały, że poprawie uległy warunki mieszkaniowe ludności w województwie wielkopolskim. Jednym z mierników wskazujących na poprawę jest przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu, która wynosiła 2,92 osoby, podczas gdy w roku 2011 było to 3,24 osoby (w kraju 2,79 wobec 3,04 w 2011 r.). W stosunku do 2011 r. spadła przeciętna liczba osób przypadających na 1 izbę z 0,82 na 0,70. Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wzrosła o 4,4 m² i wyniosła 28,4 m².

Według stanu na 31 marca 2021 r. 9,1% ludności mieszkało w mieszkaniach uznawanych za przebudnione, czyli takich, w których na jedną izbę przypada 2 i więcej osób (w kraju 10,9%). Jednocześnie udział osób zamieszkujących w warunkach niskiego zaludnienia, tj. poniżej 1 osoby na izbę wyniósł nieco ponad połowę (50,3%).

Przeciętne mieszkanie zamieszkane składało się z 4,15 izby, a jego powierzchnia użytkowa wynosiła 83,2 m² (w kraju 3,93 izby i 76,5 m²). Według danych NSP 2021 r. większe mieszkania zlokalizowane były na wsi, gdzie przeciętne mieszkanie posiadało 4,73 izby, a jego przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 102,0 m². W miastach natomiast w przeciętnym mieszkaniu znajdowały się 3,79 izby i zajmowało ono 71,4 m² powierzchni użytkowej.

Najliczniejszą grupą mieszkań wynoszącą 213,3 tys., były mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych w latach 1945–1970. Stanowiły one 18,1% ogółu mieszkań. Znaczącą grupę liczącą 181,1 tys. mieszkań stanowiły mieszkania budowane w latach 1979–1988. W ogólnej liczbie mieszkań ich udział wynosił 15,4%.

Wśród podmiotów będących właścicielami mieszkań najliczniejszą grupą były osoby fizyczne, które dysponowały 918,5 tys. mieszkań, co stanowiło 78,1% ogółu mieszkań zamieszkałych wobec 65,1% w 2011 r. (w kraju 76,3% wobec 64,1% przed dekadą). W przekroju miasto-wieś zauważa się istotne zróżnicowanie struktury zamieszkałych zasobów mieszkaniowych według form własności. Na wsi 93,6% ogółu mieszkań zamieszkałych należało do osób fizycznych, podczas gdy w miastach udział ten wynosił 68,4%.

Według danych z 2021 r. w mieszkaniach należących do osób fizycznych odnotowano największy (24,1%) udział mieszkań wybudowanych w latach 1971–1988. W zasobach spółdzielni mieszkaniowych blisko połowę (49,1%) stanowiły mieszkania wybudowane w latach 1971–1988. Niemal jedna trzecia mieszkań gminnych (31,2%) powstała przed 1918 r.

Najwięcej – 69,6% mieszkań było zamieszkałych na podstawie własności do całego lub części mieszkania oraz spółdzielczego prawa do mieszkania (własnościowe lub lokatorskie) – 12,4%. Taka struktura charakteryzuje również miasta, w których ten udział wyniósł odpowiednio 57,1% i 19,0%. Na terenach wiejskich 88,5% mieszkań zajmowanych było na podstawie własności do całego lub części mieszkania.

W porównaniu z 2011 r. zwiększyła się liczba mieszkań wyposażonych w instalacje: wodociąg, ustęp, łazienkę, ciepłą wodę, gaz z sieci i centralne ogrzewanie. Znaczną poprawę pod względem techniczno-sanitarnego wyposażenia mieszkań odnotowano głównie na wsi. Według stanu na 31 marca 2021 r. mieszkania zamieszkane wyposażone w wodociąg stanowiły 96,6% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju 96,7%). W porównaniu z poprzednim spisem liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg sieciowy zwiększyła się o 11,1% (w kraju o 8,5%). W miastach nastąpił wzrost o 4,8%, a na wsi o 23,5%. Pomimo bardzo korzystnych zmian w wyposażeniu mieszkań wiejskich, w dalszym ciągu były one gorzej wyposażone niż mieszkania w miastach. W instalację doprowadzającą gaz z sieci wyposażonych było 55,8% mieszkań (w kraju 59,1%). Dostęp do gazu z sieci miały głównie mieszkania znajdujące się w miastach – wśród ogółu mieszkań miejskich podłączonych do sieci było 70,3%, dla porównania na wsi zaledwie 32,4%.

Executive summary

According to the 2021 National Census of Population and Housing, there were 648.5 thousand buildings in the voivodship, which contained at least one dwelling. Compared to 2011, this figure had increased by 17.9% (by 12.7% in the country as a whole). With buildings in Wielkopolskie accounting for 9.5% of the country's total housing stock, the voivodship had the fourth biggest share in this regard.

The vast majority of buildings included in the census were inhabited (93.8% vs the national average of 91.1%). 242.2 thousand of them were located in urban areas (39.9% of the total number of buildings in the voivodship), while 365.8 thousand (60.1%) were located in rural areas. Compared to 2011, the number of inhabited buildings had risen by 16.2% (by 11.5% in the country as a whole).

Almost all inhabited buildings (99.7%) in the voivodship as well as in the country as whole were residential buildings. Compared to 2011, the number of such buildings had increased by 16.5% (by 11.7% in the whole country). There were 800 thousand dwellings in residential buildings located in urban areas and over 450 thousand in rural areas.

There were 1311.6 thousand dwellings in the voivodship as of March 31, 2021, which accounted for 8.6% of the country's entire housing stock. Over the decade the number of dwellings had grown by 197.1 thousand or by 17.7% (by 12.8% in the whole country), with a rise of 15.9% in urban areas and 20.7% in rural areas. The combined useful floor area of all dwellings in the voivodship amounted to 106775.0 thousand m², and the combined number of rooms was equal to 5335.2 thousand.

The majority of residential buildings were single-family buildings, which accounted for 83.3% of residential building in urban areas and 96.1% in rural areas (in the whole country – 81.1% and 97.5% respectively). In urban areas, as many as 70% of dwellings were located in multi-dwelling buildings, whereas in rural areas, this share was only about 20%.

In terms of age, the biggest group of residential buildings in urban areas were those completed in between 1989 and 2002 (18.0%) and between 1945 and 1970 (17.8%); in rural area, nearly a fifth of all residential buildings were completed between 1945 and 1970.

Within the stock of inhabited residential buildings in the voivodship, 40.3 thousand buildings containing 109.2 thousand dwellings (8.6% of the total) had been erected before 1918. 44.2 thousand buildings containing 92.3 thousand dwellings (7.3%) were completed between 2017 and 2021.

The majority of residential buildings in the voivodship, just like in the country as a whole, in urban and rural areas, were owned by natural persons. The majority of dwellings in such buildings located in rural areas were owned by natural persons, while in urban areas, most dwellings were co-owned.

According to the 2021 census, the majority of buildings were owned by natural persons (88.8% vs the national average of 89.1%), who owned 538.6 thousand residential buildings containing 569.4 thousand dwellings. The second largest category of residential buildings were co-owned buildings (8.9% vs the national average of 8.7%): there were 54.2 thousand of them and they contained 646.8 thousand dwellings.

Data collected during the 2021 census suggest that the housing conditions in the voivodship have improved since 2011. One of the measures indicating a change for the better is the decline in

the average number of persons per one dwelling from 3.24 in 2011 to 2.92 in 2021 (in the country from 3.04 and 2.79). Also, the average number of persons per one room has declined from 0.82 in 2011 to 0.70, while the average useful floor area per person has increased by 4.4 m² to 28.4 m².

According to the 2021 census, 9.1% of the population in the voivodship lived in dwellings classified as overcrowded households, i.e. those in which more than 2 persons share one room (the national average is 10.9%). People living in under-occupied dwellings, i.e. those in which there was less than one person per room, accounted for 50.3%.

An average inhabited dwellings consisted of 4.15 rooms, and its useful floor area was 83.2 m² (the corresponding national average values were 3.93 rooms and 76.5 m²). Larger dwellings were located in rural areas, with an average of 4.73 rooms and a useful floor area of 102.0 m². An average inhabited dwellings in urban areas consisted of 3.79 rooms and had a useful floor area of 71.4 m².

Dwellings located in buildings erected between 1945 and 1970 were the most numerous category, accounting for 18.1% of the total housing stock. The second largest group were dwellings completed between 1979 and 1988, which accounted for 15.4% of the total dwelling stock.

In 2021 natural persons owned 918.5 thousand dwellings, accounting for 78.1% of all inhabited dwellings, compared to 65.1% in 2011 (the corresponding figures for the whole country were 76.3% vs 64.1% in 2011). There was an evident difference in the ownership structure depending on the place of residence: whereas natural persons owned 93.6% of dwellings in rural areas, the corresponding share in urban areas was only 68.4%.

According to the 2021 census, dwellings completed between 1971 and 1988 constituted the biggest share of dwellings owned by natural persons (24.1%). Almost half of the dwelling stock owned by housing cooperatives was completed in the same period. A third of dwellings owned by gminas (31.2%) were built before 1918.

The majority of dwellings (69.6%) were inhabited by virtue of an ownership right to the whole dwelling or its part, whereas 12.4% were owned by virtue of a housing cooperatives (privately owned or tenancy dwellings) or a housing cooperatives. While the ownership structure in urban areas was similar (57.1% and 19.0%, respectively), the percentage of inhabited dwellings owned by virtue of an ownership right in rural areas was much greater and equal to 88.5%.

Compared to 2011, there had been a rise in the number of dwellings equipped with water supply system, a WC, a bathroom, hot running water, a gas from gas supply system and central heating. Improvements in this regard were particularly evident in rural areas. On March 31, 2021, 96.6% of all inhabited dwellings had water supply system (96.7% in the country). Since the previous census, the number of dwellings with water supply system has risen by 11.1% (by 8.5% in the country), with a rise by 4.8% in urban areas, and by 23.5% in rural areas. Despite very positive changes in technical and sanitation standards observed in rural dwellings, they were still inferior to those found in urban dwellings. 55.8% of dwellings in the voivodship were connected to the gas grid (59.1% in the country) but urban areas were much better off in this respect (70.3%) than rural areas, where only 32.4% of dwellings had gas connections.

Rozdział 1

Chapter 1

Zamieszkane budynki

Inhabited buildings

1.1. Budynki i ich rodzaje

1.1. Buildings and types

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. wykazały, że według stanu na dzień 31 marca 2021 r. w województwie wielkopolskim zlokalizowanych było 648,5 tys. budynków, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. ich liczba zwiększyła się o 17,9%, przy czym większy wzrost dotyczył wsi niż miast (20,6% wobec 14,0%); w kraju odnotowano wzrost o 12,7% (w miastach o 13,5%, na wsi o 12,2%). Odsetek liczby budynków w województwie w skali kraju wyniósł 9,5%, co uplasowało wielkopolskie na 4. pozycji za mazowieckim (14,0%), śląskim (10,4%) oraz małopolskim (10,2%). Najmniej budynków zlokalizowanych było w lubuskim (2,5%).

Tablica 1. Budynki według rodzaju
Table 1. Buildings by type

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Budynki Buildings						niezamiesz- kane uninhabi- ted
		zamieszka- ne ^a inhabited ^a	w tym of which				niemiesz- kalne non-resi- dential	
			mieszkalne residential			razem total		
			jednoro- dzinne single- family	wielomiesz- kaniowe multi- dwelling	razem total			
W tysiącach In thousands								
Ogółem	2011	550,1	523,4	520,9	469,3	51,6	2,3	26,7
Total	2021	648,5	608,2	606,6	552,0	54,6	1,4	40,3
Miasta	2011	224,2	217,9	216,4	178,5	37,9	1,4	6,2
Urban areas	2021	255,5	242,4	241,6	201,2	40,4	0,7	13,1
Wieś	2011	325,9	305,5	304,5	290,8	13,7	0,9	20,5
Rural areas	2021	393,1	365,8	365,0	350,8	14,2	0,8	27,3
2011=100								
Ogółem		117,9	116,2	116,5	117,6	105,8	62,7	151,2
Total								
Miasta		114,0	111,2	111,7	112,7	106,7	47,7	210,5
Urban areas								
Wieś		120,6	119,8	119,9	120,6	103,3	86,2	133,3
Rural areas								

a W 2011 r. uwzględniono również budynki nieustalonego rodzaju.

a In 2011, including also unknown type of buildings.

Zdecydowaną większość spośród ogółu budynków objętych spisem stanowiły budynki zamieszkałe (93,8%, w kraju 91,1%), przy czym na przestrzeni 10 lat odnotowano spadek ich udziału (o 1,4 p.proc., w kraju o 1,0 p.proc.). W miastach znajdowało się 242,4 tys. budynków zamieszkałych (39,9% ogólnej ich liczby, w kraju 39,1%), a na wsi 365,8 tys. (60,1% wobec 60,9% w kraju). W porównaniu z 2011 r. liczba budynków zamieszkałych zwiększyła się o 16,2% (w kraju o 11,5%); w miastach odnotowano wzrost o 11,2% (w kraju o 10,8%), a na wsi ich liczba zwiększyła się 19,8% (w kraju o 12,0%).

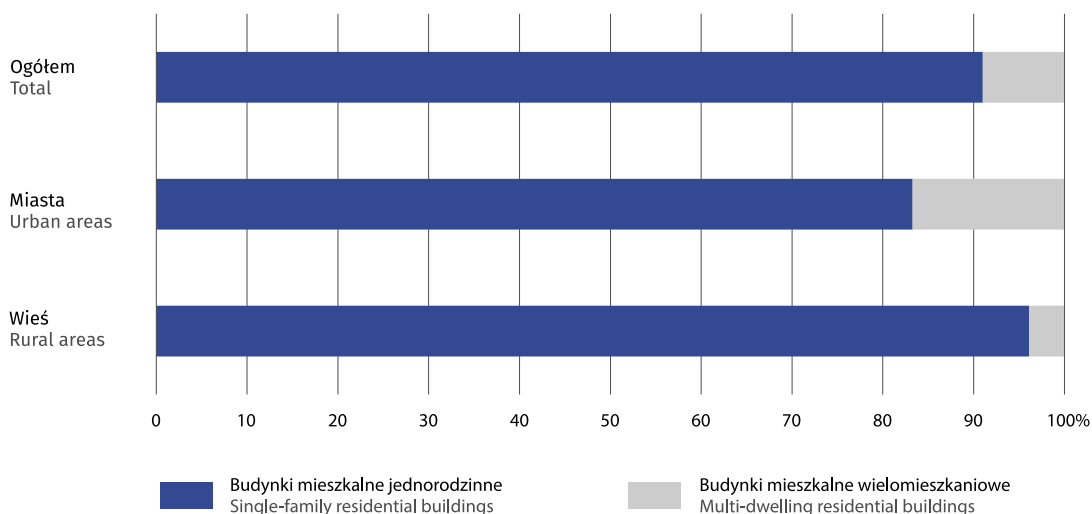
Wśród budynków zamieszkałych główną grupę stanowiły budynki mieszkalne z 99,7% udziałem (podobnie jak w kraju). W porównaniu z 2011 r. liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się o 16,5% (w kraju o 11,7%), a wzrost większy niż w wielkopolskim odnotowano tylko w pomorskim (17,1%) i dolnośląskim (17,0%). Najniższym przyrostem charakteryzowało się natomiast opolskie (4,4%) oraz świętokrzyskie (5,0%).

W zabudowie mieszkalnej przeważały budynki jednorodzinne. W 2021 r. stanowiły one 91,0% budynków mieszkalnych (w kraju 91,1%), przy czym w miastach ich udział wyniósł 83,3% (w kraju 81,1%), a na wsi 96,1% (w kraju 97,5%). W wielkopolskim w skali dekady odsetek budynków jednorodzinnych zwiększył się o 0,9 p.proc. (w miastach o 0,8 p.proc., na wsi o 0,6 p.proc.), a w kraju o 0,8 p.proc. (w miastach o 1,2 p.proc., na wsi o 0,4 p.proc.). W stosunku do spisu z 2011 r. liczba budynków jednorodzinnych zwiększyła się o 17,6% (w miastach o 12,7%, na wsi o 20,6%), przy wzroście w kraju na poziomie 12,6% (w miastach o 12,7%, na wsi o 12,5%). Liczba budynków wielomieszkaniowych zwiększyła się w tym czasie o 5,8%, przy czym w miastach odnotowano wzrost o 6,7%, a na wsi o 3,3%; w kraju ogólna liczba omawianych budynków zwiększyła się o 3,2% (w miastach o 4,4%, natomiast na wsi zanotowano spadek o 2,3%).

We wszystkich powiatach większość stanowiły budynki jednorodzinne, jednakże warto zwrócić uwagę, że przewaga tego rodzaju budownictwa nie rozkładała się równomiernie na terenie całego województwa. Budownictwo jednorodzinne było najbardziej rozpowszechnione w powiatach: konińskim (98,9%), kaliskim (98,2%), tureckim (97,5%), słupeckim oraz ostrzeszowskim (po 96,5%), a także kolskim (96,1%). Mniejszą przewagę zanotowano natomiast w Poznaniu (71,4%), Lesznie (77,6%), pilskim (83,2%), Kaliszu (83,4%) oraz w powiecie gnieźnieńskim (85,9%).

Wykres 1. Budynki mieszkalne według rodzaju w 2021 r.

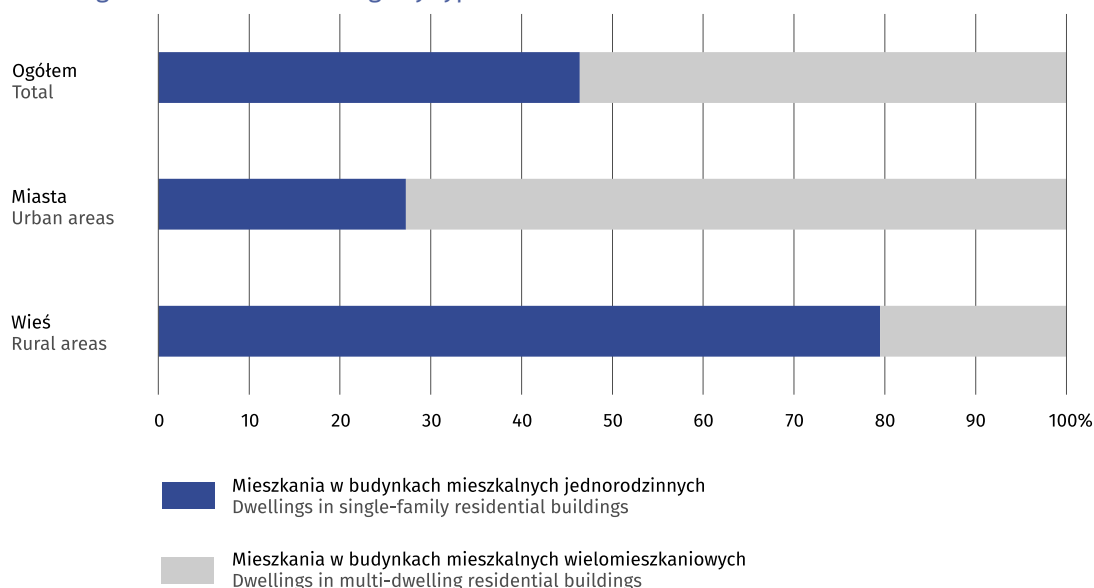
Chart 1. Residential buildings by type in 2021

W miastach w zamieszkałych budynkach mieszkalnych znajdowało się 799,4 tys. mieszkań, podczas gdy na wsi 463,7 tys. W stosunku do 2011 r. liczba mieszkań w zamieszkałych budynkach mieszkalnych wzrosła o 16,6% (w kraju o 12,2%), przy czym w miastach wzrost ten wyniósł 14,7%, a na wsi – 20,0% (w kraju odpowiednio o 12,6% i o 11,3%). W miastach przeważająca część mieszkań zlokalizowana była w budynkach wielomieszkaniowych (72,8%), podczas gdy na wsi – w budynkach jednorodzinnych (79,5%).

Wykres 2. Mieszkania w budynkach mieszkalnych według rodzaju w 2021 r.

Chart 2. Dwellings in residential buildings by type in 2021

W okresie między spisami liczba zamieszkałych budynków niemieszkalnych zmniejszyła się o 37,3% (w kraju o 20,8%). Większy spadek dotyczył miast niż wsi (odpowiednio o 52,3% i o 13,8%, w kraju o 26,4% i o 14,9%).

W latach 2011–2021 w wielkopolskim liczba budynków niezamieszkałych zwiększyła się o ponad połowę (o 51,2%, w kraju o 26,2%). Ponad dwie trzecie takich budynków zlokalizowanych było na wsi (w kraju ponad 70%). W skali dekady liczba budynków niezamieszkałych w miastach zwiększyła się ponad 2-krotnie (w kraju o 74,1%), a na wsi o jedną trzecią (w kraju o 14,2%).

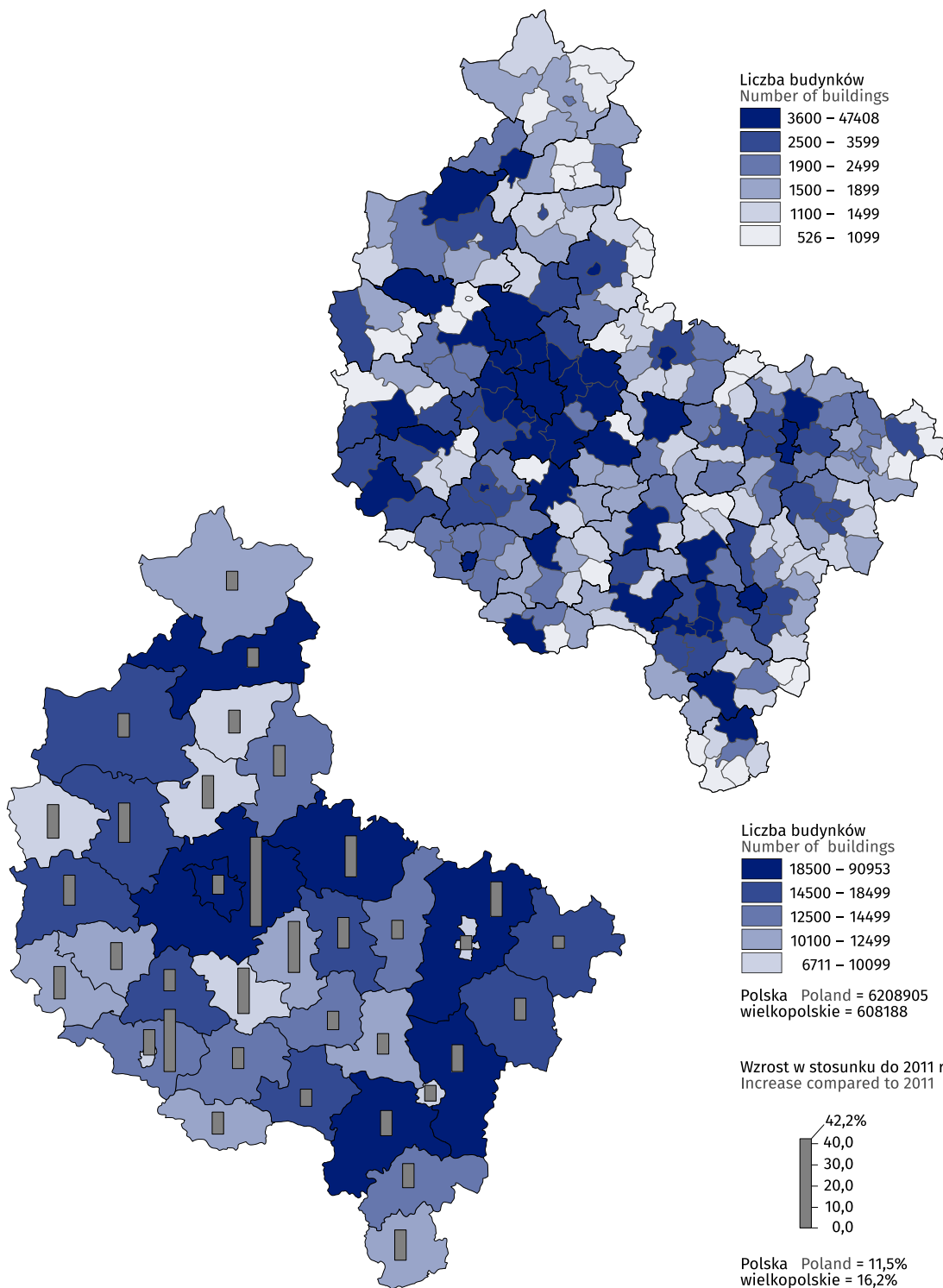
Biorąc pod uwagę zasoby budynków zamieszkałych w województwie wielkopolskim według powiatów można zauważyć, że najwięcej takich budynków znajdowało się w poznańskim – 91,0 tys. (tj. 15,0% zasobów wojewódzkich), Poznaniu – 47,4 tys. (7,8%) oraz konińskim – 32,4 tys. (5,3%) i ostrowskim – 31,6 tys. (5,2%). Najmniejszą liczbę budynków zamieszkałych zanotowano w powiecie międzychodzkiem – 6,7 tys. (1,1%) oraz w Koninie – 7,0 tys. (1,1%). W skali dekady liczba budynków zamieszkałych zwiększyła się we wszystkich powiatach, przy czym największy wzrost odnotowano w poznańskim (42,4%), leszczyńskim (29,4%), a także średzkim (24,1%) oraz śremskim (21,5%). Najmniejszym przyrostem charakteryzował się natomiast powiat kolski (5,8%) oraz Konin i Kalisz (odpowiednio 6,6% i 7,4%).

Najwięcej mieszkań w budynkach zamieszkałych zlokalizowanych było w Poznaniu – 284,2 tys. (22,4%) oraz powiatach: poznańskim – 144,2 tys. (11,4%), ostrowskim – 53,1 tys. (4,2%) i gnieźnieńskim – 51,6 tys. (4,1%), natomiast najmniej w powiatach: międzychodzkiem – 12,4 tys. (1,0%), grodziskim – 15,0 tys. (1,2%) i chodzieskim – 15,2 tys. (1,2%). Na przestrzeni 10 lat liczba mieszkań w budynkach zamieszkałych zwiększyła się we wszystkich powiatach. Największy przy-

rost zanotowano w powiatach: poznańskim (42,3%), leszczyńskim (26,9%), średzkim (23,3%), wrzesińskim (22,9%) oraz Poznaniu (20,3%), najmniejszy zaś w powiecie kolskim (4,7%), Koninie (5,2%) i Kaliszu (6,8%).

Mapa 1. Budynki zamieszkane w 2021 r.

Map 1. Inhabited buildings in 2021

Poznań był gminą z największą liczbą budynków zamieszkałych. W dalszej kolejności uplasowały się natomiast: gmina miejska Ostrów Wielkopolski (11,3 tys.), Swarzędz (9,5 tys.), Kalisz (9,4 tys.), Leszno (8,7 tys.), a także Jarocin, Mosina i Tarnowo Podgórne (po 8,1 tys.). Duża liczba takich budynków znajdowała się również w Dopiewie i Kórniku (po 7,9 tys.), Wrześni (7,8 tys.), Komornikach (7,7 tys.), w gminie miejskiej Gniezno (7,3 tys.) oraz w Krotoszynie (7,0 tys.). Najmniejszą liczbą budynków zamieszkałych charakteryzowały się gminy wiejskie: Chodów, Powidz, Wapno i Obrzycko, w których zlokalizowanych było mniej niż 600 takich obiektów.

1.2. Wiek budynków mieszkalnych

1.2. Age of residential buildings

Informacje dotyczące wieku budynku (okresu jego wybudowania) mają istotny wpływ przy dokonywaniu oceny zmian jakościowych. Według danych NSP 2021 r. w wielkopolskim było 606,6 tys. zamieszkałych budynków mieszkalnych, tj. o 16,5% więcej niż w spisie 2011 r. Na stan zasobów budynków mieszkalnych wpłynęło saldo ich przyrostu z lat 2011–2021 oraz ubytki z okresu przed 2021 r. W okresie między spisami najczęściej wyburzono budynków mieszkalnych wybudowanych do 1944 r. – 20,9 tys., w tym 16,7 tys. budynków wybudowanych przed 1918 r.

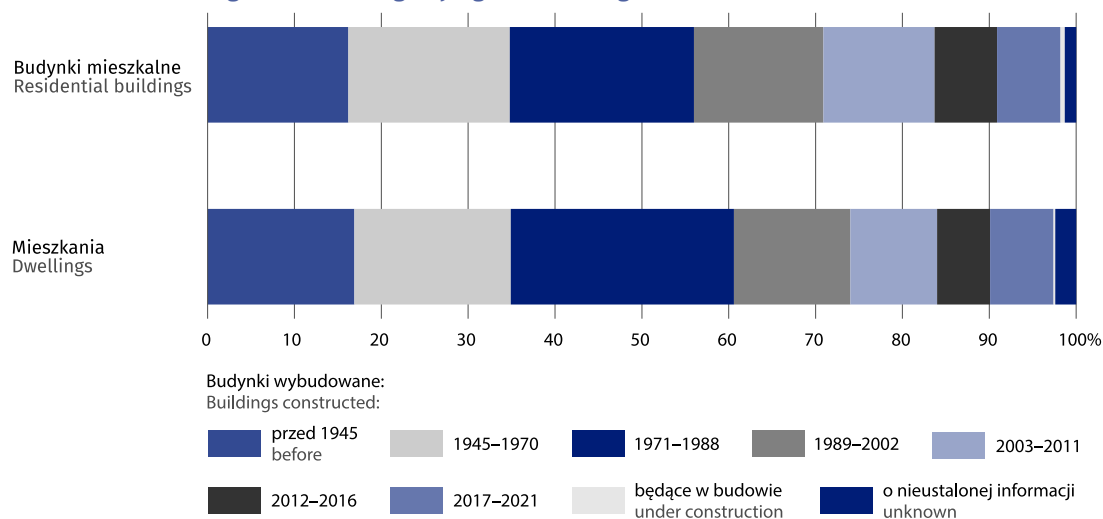
Tablica 2. Budynki mieszkalne i mieszkania w budynkach mieszkalnych według roku budowy budynku
Table 2. Residential buildings and dwellings in inhabited buildings by year of building construction

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w tys. Total in thousands	Wybudowane w latach Constructed in the years										Będące w budowie Under construction	O nieustalonej informacji Unknown
		przed 1918 before	1918–1944	1945–1970	1971–1978	1979–1988	1989–2002	2003–2011	2012–2016	2017–2021			
		w % ogółu in % of total											
Budynki Buildings													
Ogółem Total	2011	520,9	10,9	11,9	21,2	11,1	14,6	12,7	10,9	.	.	0,4	6,2
	2021	606,6	6,6	9,5	18,6	8,4	12,9	14,9	12,8	7,2	7,3	0,5	1,4
Miasta Urban areas	2011	216,4	9,7	11,1	19,2	12,0	16,7	15,1	10,4	.	.	0,3	5,6
	2021	241,6	6,6	9,2	17,8	9,5	15,3	18,0	11,3	5,1	5,1	0,3	1,6
Wieś Rural areas	2011	304,5	11,8	12,6	22,6	10,5	13,1	11,0	11,3	.	.	0,5	6,6
	2021	365,0	6,6	9,8	19,0	7,6	11,3	12,8	13,7	8,6	8,7	0,6	1,3
Mieszkania Dwellings													
Ogółem Total	2011	1083,3	12,7	9,9	20,6	14,3	17,0	12,5	8,5	.	.	0,3	4,2
	2021	1263,2	8,6	8,2	18,0	10,9	14,8	13,4	10,0	6,1	7,3	0,2	2,4
Miasta Urban areas	2011	696,7	12,1	8,8	19,9	15,9	18,5	13,7	7,7	.	.	0,2	3,3
	2021	799,4	9,0	7,5	17,8	12,2	16,3	14,4	8,7	4,9	6,4	0,1	2,7
Wieś Rural areas	2011	386,5	13,6	11,9	21,7	11,6	14,5	10,4	10,1	.	.	0,4	5,8
	2021	463,7	8,0	9,5	18,4	8,6	12,3	11,7	12,2	8,2	8,9	0,5	1,7

Dane ze spisu z 2021 r. wykazały, że w wielkopolskim na terenach miejskich przeważały budynki z lat 1989–2002 (stanowiące 18,0%) oraz 1945–1970 (17,8%); w kraju odsetek takich budynków wyniósł odpowiednio 16,9% i 18,7%. Na wsi przewagę miały budynki z lat 1945–1970, stanowiąc blisko jedną piątą ich ogółu (w kraju ponad jedna piąta).

W wielkopolskim znajdowało się 40,3 tys. zamieszkałych budynków mieszkalnych, które zostały wybudowane przed 1918 r. Usytuowanych w nich było 109,2 tys. mieszkań, które stanowiły 8,6% ogółu mieszkań (w kraju 6,7%). W skali dekady liczba najstarszych budynków zmniejszyła się o 16,7 tys., a mieszkań o 28,2 tys. Warto zwrócić uwagę, że największy udział budynków wybudowanych przed 1918 r. odnotowano w dolnośląskim (15,2%), lubuskim (12,5%) oraz opolskim (10,8%), najmniejszy zaś zanotowano w świętokrzyskim, mazowieckim i lubelskim (udział na poziomie ok. 1%). Wielkopolskie plasowało się w połowie listy województw.

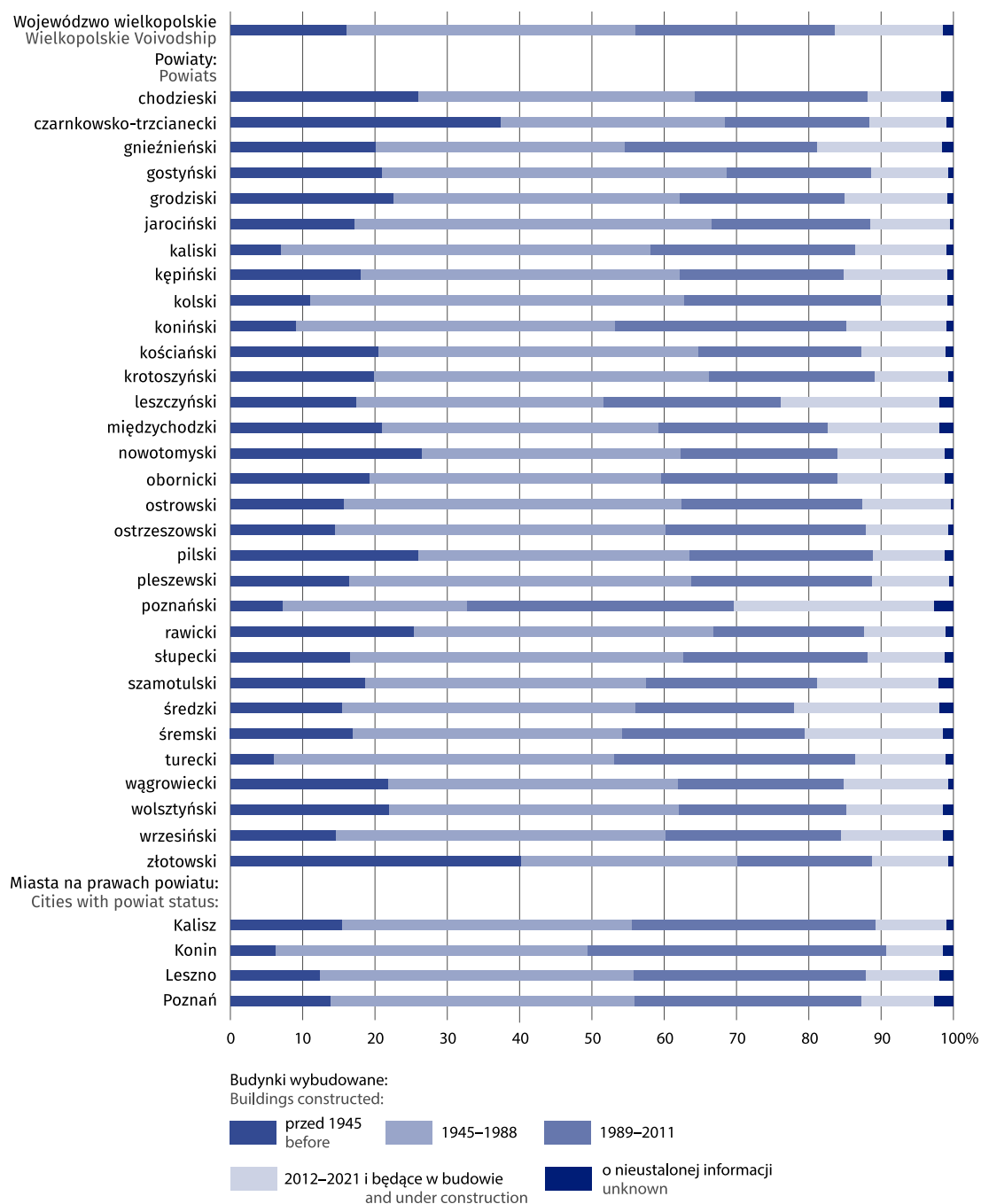
Wykres 3. Budynki mieszkalne i mieszkania według okresu budowy w 2021 r.
Chart 3. Residential buildings and dwellings by age of building construction in 2021

Blisko co dziesiąty budynek był wzniesiony w latach 1918–1944 – w tym okresie wybudowano ich 57,9 tys. W budynkach tych znajdowało się 103,7 tys. mieszkań (8,2%, w kraju 9,0%). Co czwarty budynek (tj. 26,9%) wybudowany został w latach 1945–1978, łącznie budynków z tego okresu było 163,3 tys. wraz z 365,4 tys. mieszkań. Udział mieszkań pochodzących z tego okresu wyniósł 28,9% w wielkopolskim oraz 33,6% w kraju. Budynki wybudowane w latach 1979–2002 stanowiły 27,7% ogółu budynków mieszkalnych, a ich liczba wyniosła 168,1 tys. z 356,3 tys. mieszkań. Odsetek mieszkań pochodzących z tego okresu był nieco wyższy w wielkopolskim niż w kraju (28,2% wobec 27,9%). Co piąty budynek (121,2 tys.) został wzniesiony w latach 2003–2016. Znajdowało się w nich 203,6 tys. mieszkań, tj. 16,1% ogółu (w kraju 14,7%).

Najnowszych budynków (wybudowanych latach 2017–2021) było 44,2 tys.; znajdowało się w nich 92,3 tys. mieszkań. Udział mieszkań z tego okresu był wyższy o 1,2 p.proc. niż w kraju i wyniósł 7,3%. Pod względem odsetka liczby najnowszych budynków mieszkalnych, wielkopolskie z udziałem 7,3% plasowało się na 3. pozycji wśród województw, za pomorskim (7,9%) i dolnośląskim (7,6%). Najmniejszy odsetek takich budynków zanotowano w opolskim (niecałe 4%), a także świętokrzyskim, lubelskim oraz warmińsko-mazurskim (ok. 4,5%).

Wykres 4. Budynki mieszkalne według okresu budowy w 2021 r.
 Chart 4. Residential buildings by age of building construction in 2021

Największy udział budynków najnowszych, tj. wybudowanych latach 2017–2021, odnotowano w powiatach: poznańskim (13,5%), leszczyńskim (11,6%) i średzkim (10,5%), natomiast najmniejszym charakteryzował się Konin (3,4%), powiat kolski (4,0%) oraz Kalisz (4,6%). Najstarsze budynki (wzniesione przed 1918 r.) najczęściej zlokalizowane były w powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim (16,0%), rawickim (15,3%) i nowotomyskim (14,0%), natomiast najmniejszy ich odsetek zanotowano w Koninie oraz powiatach tureckim i kaliskim (po 1,7%).

1.3. Własność zamieszkanego budynków mieszkalnych

1.3. Ownership of residential buildings

W skali 10 lat odnotowano znaczące zmiany w strukturze własności budynków mieszkalnych oraz usytuowanych w nich mieszkań, które wynikały m.in. z nowych uregulowań prawnych dotyczących własności mieszkań.

Zarówno w miastach, jak i na wsi, większość zamieszkanego budynków mieszkalnych należała do osób fizycznych. Wśród mieszkań zlokalizowanych w tych budynkach na wsi większość była własnością osób fizycznych, natomiast w miastach przeważały mieszkania stanowiące współwłasność.

Tablica 3. Zamieszkane budynki mieszkalne i mieszkania w zamieszkanym budynkach mieszkalnych
Table 3. Inhabited residential buildings and dwellings in inhabited residential buildings

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym stanowiące Of which								
		własność owned by								współwłasność co-owned
		osób fizycznych natural persons	spółdzielni mieszkaniowych housing cooperatives	gmin gminas	Skarbu Państwa State Treasury	zakładów pracy companies	TBS public buildings societies	pozostałych podmiotów other entities		
Budynki w tysiącach Buildings in thousands										
Ogółem Total	2011	520,9	432,4	1,8	6,6	3,1	3,5	0,4	1,4	46,8
	2021	606,6	538,6	1,4	2,5	0,4	1,2	1,8	4,7	54,2
Miasta Urban areas	2011	216,4	166,0	1,6	3,9	0,6	1,2	0,4	0,6	33,8
	2021	241,6	195,8	0,6	1,2	0,1	0,3	1,6	2,1	39,3
Wieś Rural areas	2011	304,5	266,3	0,2	2,6	2,5	2,2	0,0	0,8	13,0
	2021	365,0	342,8	0,8	1,3	0,3	0,8	0,1	2,6	15,0
2011=100										
Ogółem Total		116,5	124,6	80,9	37,8	13,8	33,4	421,3	336,7	115,8
Miasta Urban areas		111,7	117,9	37,7	30,5	15,2	27,1	418,0	362,9	116,1
Wieś Rural areas		119,9	128,7	500,6	48,7	13,5	36,9	463,3	318,4	114,9
Mieszkania w tysiącach Dwellings in thousands										
Ogółem Total	2011	1083,3	510,3	19,9	29,2	7,7	10,3	4,5	3,2	470,5
	2021	1263,2	569,4	2,3	7,2	0,5	1,6	28,3	5,0	646,8
Miasta Urban areas	2011	696,7	216,1	18,6	21,6	2,4	5,0	4,1	2,1	417,0
	2021	799,4	210,7	1,4	4,0	0,1	0,6	26,4	2,3	553,1
Wieś Rural areas	2011	386,5	294,2	1,3	7,5	5,3	5,3	0,4	1,1	53,5
	2021	463,7	358,7	1,0	3,2	0,4	1,0	1,9	2,7	93,7

Tablica 3. Zamieszkane budynki mieszkalne i mieszkania w zamieszkałych budynkach mieszkalnych (dok.)
 Table 3. Inhabited residential buildings and dwellings in inhabited residential buildings (con.)

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym stanowiące Of which							
		własność owned by							współwłasność co-owned
		osób fizycznych natural persons	spółdzielni mieszkaniowych housing cooperatives	gmin gminas	Skarbu Państwa State Treasury	zakładów pracy companies	TBS public buildings societies	pozostałych podmiotów other entities	

Mieszkania (dok.) Dwellings (cont.)

2011=100									
Ogółem Total	116,6	111,6	11,8	24,8	6,4	15,4	622,1	157,9	137,5
Miasta Urban areas	114,7	97,5	7,4	18,6	5,0	11,4	642,8	110,6	132,6
Wieś Rural areas	120,0	121,9	74,7	42,4	7,1	19,2	426,4	252,5	175,3

W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba zamieszkałych budynków mieszkalnych stanowiących własność towarzystw budownictwa społecznego zwiększyła się 4,2-krotnie (w kraju 7-krotnie), a pozostałych podmiotów – 3,4-krotnie (w kraju 3,5-krotnie). Przybyło również budynków mieszkalnych należących do osób fizycznych (o blisko jedną czwartą, w kraju o blisko jedną piątą), a także budynków stanowiących współwłasność (o 15,8%, w kraju spadek o 0,8%). W skali dekady zmniejszyła się natomiast liczba budynków będących własnością Skarbu Państwa, zakładów pracy, gmin oraz spółdzielni mieszkaniowych.

Według danych NSP 2021 r. najwięcej budynków należało do osób fizycznych (88,8% całkowitej liczby zamieszkałych budynków mieszkalnych, w kraju 89,1%). Osoby te były właścicielami 538,6 tys. budynków mieszkalnych, w których znajdowało się 569,4 tys. mieszkań. W stosunku do 2011 r. liczba budynków mieszkalnych osób fizycznych na wsi zwiększyła się o 28,7% (w kraju o 19,6%), a w miastach o 17,9% (w kraju o 19,3%). W miastach znajdowało się 195,8 tys. budynków mieszkalnych, które były własnością osób fizycznych; znajdowało się w nich 210,7 tys. mieszkań. Budynki te stanowiły 81,0% ogółu budynków mieszkalnych w miastach (w kraju 78,9%). Na wsi osoby fizyczne dysponowały 342,8 tys. budynków mieszkalnych, w których zlokalizowanych było 358,7 tys. mieszkań. Zarówno w wielkopolskim, jak i w kraju, odsetek budynków mieszkalnych należących do osób fizycznych na wsi był wyższy niż w miastach (odpowiednio 93,9% i 95,7%).

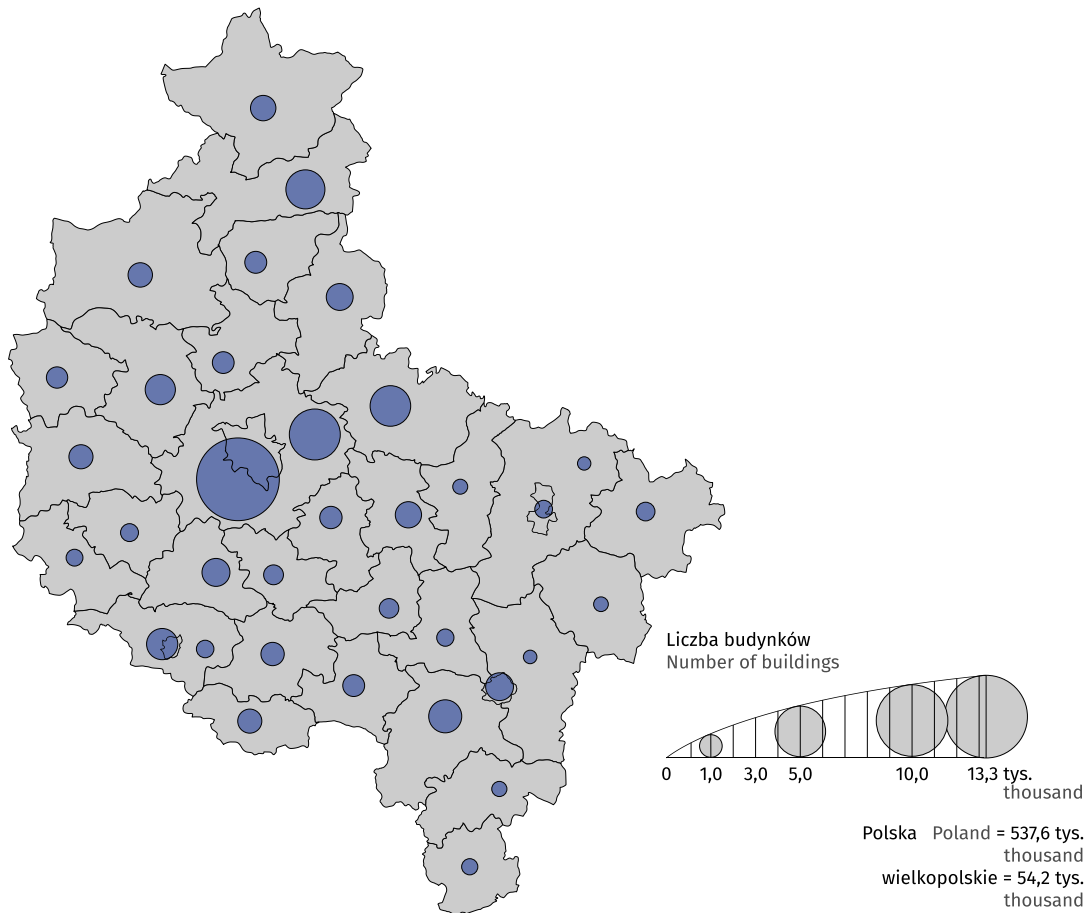
W 2021 r. drugą pozycję pod względem udziału w liczbie budynków mieszkalnych zajmowały budynki stanowiące współwłasność (8,9%, w kraju 8,7%). Liczba budynków mieszkalnych tego rodzaju wyniosła 54,2 tys., a zlokalizowanych w nich było 646,8 tys. mieszkań. Większość z nich znajdowała się w miastach – 39,3 tys. budynków z 553,1 tys. mieszkań. Budynki we współwłasności stanowiły 16,2% budynków mieszkalnych w miastach (w kraju 18,2%), a mieszkania w tych budynkach – 69,2% ogółu takich mieszkań (w kraju 75,0%). Na wsi udział budynków we współwłasności wyniósł 4,1%, a mieszkań – 20,2% (w kraju odpowiednio 2,6% i 13,8%).

Według danych NSP 2021 r. łączny udział budynków stanowiących własność osób fizycznych oraz współwłasność w każdym z województw przekroczył 95%. Warto jednak zauważyć, że im większy był odsetek budynków będących własnością osób fizycznych, tym mniejszy – budynków stanowiących współwłasność. W zachodniopomorskim udział budynków stanowiących własność

osób fizycznych wyniósł 75,4%, a współwłasność – 19,9%; w dolnośląskim było to odpowiednio 77,0% wobec 20,4%, w lubuskim 80,8% wobec 16,5%, w pomorskim 82,3% wobec 14,6%, a w warmińsko-mazurskim 83,0% wobec 14,2%. Analogicznie – im mniejszy był odsetek budynków należących do osób fizycznych, tym większy budynków stanowiących współwłasność. W podkarpackim odsetek budynków stanowiących własność osób fizycznych wyniósł 96,3%, a współwłasność – 2,3%; w świętokrzyskim udziały te wyniosły odpowiednio 95,4% wobec 3,1%, w lubelskim 95,3% wobec 3,2%, w małopolskim 94,6% wobec 4,0%, a w podlaskim 94,6% wobec 3,7%. Zarówno pod względem udziału budynków stanowiących własność osób fizycznych, jak i współwłasność, wielkopolskie plasowało się w połowie listy województw.

Mapa 2. Budynki stanowiące współwłasność w 2021 r.

Map 2. Co-owned buildings in 2021

Największy odsetek budynków należących do osób fizycznych odnotowano w powiatach konińskim (97,6%) i kaliskim (97,1%), a w dalszej kolejności w tureckim (96,3%), ostrzeszowskim (95,2%) oraz słupeckim (94,7%). Jednocześnie powiaty te charakteryzowały się najniższymi udziałami budynków we współwłasności, odpowiednio: 1,1%, 1,8%, 2,4%, 3,5%, 3,5%. W Poznaniu i Lesznie, a także w powiecie pilskim i Kaliszu znajdowało się najmniej budynków będących własnością osób fizycznych (stanowiły one odpowiednio: 68,3%, 75,8%, 80,6% i 81,5% ogółu budynków mieszkalnych), jednakże usytuowanych tam było najwięcej budynków stanowiących współwłasność (odpowiednio 28,2%, 21,8%, 15,8% i 16,1%).

Warto zauważyć, że w stosunku do 2011 r. największy wzrost liczby budynków stanowiących zarówno własność osób fizycznych, jak i współwłasność, odnotowano w poznańskim (odpowiednio o 65,0% i o 48,1%). Powiat poznański charakteryzował się również największym wzrostem udziału budynków należących do osób fizycznych (o 12,6 p.proc. do 92,4%).

We wszystkich powiatach odnotowano wzrost liczby budynków stanowiących własność osób fizycznych, a poza powiatem poznańskim wyróżniały się również: leszczyński (o 37,2%), średzki (o 33,6%), a także gnieźnieński (o 32,9%). Najmniejsze przyrosty zanotowano natomiast w krotoszyńskim, Poznaniu, jarocińskim, kolskim oraz Kaliszu (poniżej 13%). W skali 10 lat wysoki wzrost liczby budynków będących we współwłasności (poza poznańskim) odnotowano w powiatach: średzkim (o 33,9%), wrzesińskim (o 29,9%) oraz rawickim (o 28,2%); w 10 powiatach zaobserwowano spadek, w tym największy w konińskim (o 40,0%) i kolskim (o 16,8%).

W każdym z powiatów województwa wielkopolskiego zanotowano wzrost udziału liczby budynków należących do osób fizycznych. Oprócz powiatu poznańskiego, wysokimi przyrostami charakteryzowały się również gnieźnieński (o 8,3 p.proc. do 83,4%), złotowski (o 8,2 p.proc. do 86,2%) i chodzieski (o 7,5 p.proc. do 85,1%), natomiast najmniejszym – Poznań (o 1,0 p.proc.). Odsetek budynków stanowiących współwłasność na przestrzeni 10 lat nie uległ dużym wahaniom; największy wzrost odnotowano w Poznaniu (o 2,8 p.proc.), natomiast największy spadek – w chodzieskim (o 2,0 p.proc.).

Według NSP 2021 zasoby spółdzielni mieszkaniowych w wielkopolskim obejmowały 1,4 tys. budynków mieszkalnych z 2,3 tys. mieszkań. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba budynków należących do spółdzielni mieszkaniowych zmniejszyła się blisko o jedną piątą (w kraju 2-krotnie), a liczba mieszkań 8,5-krotnie (w kraju ponad 14-krotnie). Znaczący ubytek w zasobach budynków spółdzielni mieszkaniowych był wynikiem wprowadzenia uregulowań prawnych w zakresie własności lokali mieszkalnych i działalności spółdzielni mieszkaniowych. W ich efekcie w budynkach, które należały do spółdzielni mieszkaniowych, wyodrębnione zostały lokale mieszkalne o odrębnej własności.

Blisko 2,5 tys. budynków mieszkalnych, w których zlokalizowanych było 7,2 tys. mieszkań, było własnością gmin. W skali 10 lat liczba budynków zmniejszyła się o 62,2% (w kraju o 57,4%), a liczba mieszkań w tych budynkach o 75,2% (w kraju o 72,3%).

W 2021 r. w zasobach towarzystw budownictwa społecznego (TBS) pozostawało 1,8 tys. budynków z 28,3 tys. mieszkań. Warto zwrócić uwagę, że w porównaniu z 2011 r. liczba budynków będących w zasobach TBS zwiększyła się ponad 4-krotnie (w kraju 7-krotnie), a liczba mieszkań – ponad 6-krotnie (w kraju blisko 9-krotnie).

W gestii zakładów pracy znajdowało się 1,2 tys. budynków, tj. o dwie trzecie mniej niż w 2011 r. (podobnie jak w kraju). Usytuowanych w nich było 1,6 tys. mieszkań, a ich liczba zmniejszyła się w ciągu 10 lat o ok. 85% (podobnie jak w kraju).

Do Skarbu Państwa należało 0,4 tys. budynków mieszkalnych, obejmujących 0,5 tys. mieszkań. W skali dekady liczba takich budynków zmniejszyła się o 86,2% (w kraju o 82,4%), a mieszkań – o 93,6% (w kraju 93,1%).

Według danych NSP 2021 w wielkopolskim znajdowało się 4,7 tys. budynków mieszkalnych stanowiących własność pozostałych podmiotów (głównie deweloperów, instytucji wyznaniowych i innych organizacji). W porównaniu z poprzednim spisem liczba budynków mieszkalnych pozostających we władaniu tych podmiotów zwiększyła się blisko 3,5-krotnie (zarówno w wielkopolskim, jak i w kraju).

1.4. Wielkość budynków

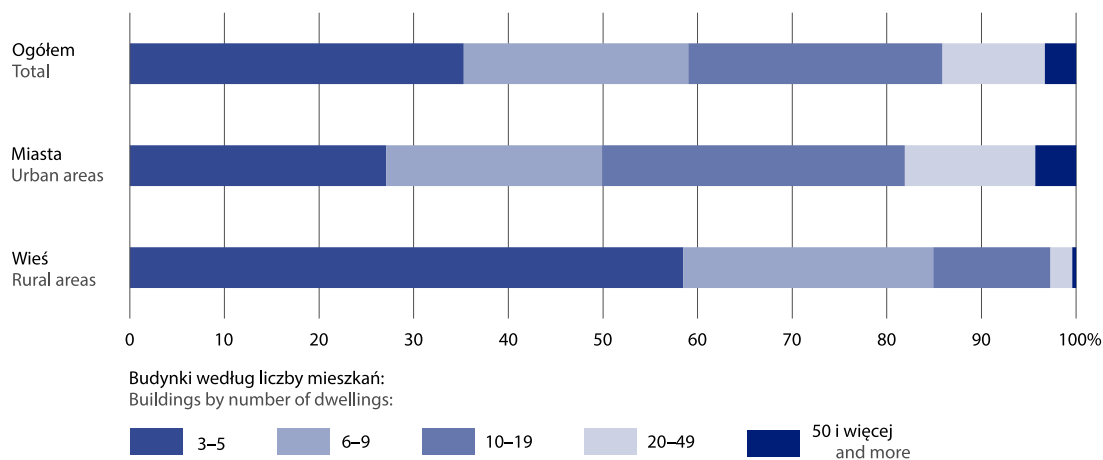
1.4. Size of buildings

Budynki mieszkalne podzielono na budynki jednorodzinne i wielomieszkaniowe. Na moment spisu w 2021 r., budynki jednorodzinne stanowiły 91,0% wszystkich budynków mieszkalnych (w kraju 91,1%). W miastach udział budynków jednorodzinnych wyniósł 83,3% (wobec 81,1% w kraju), a na wsi 96,1% (wobec 97,5%).

Według NSP 2021 w strukturze budynków wielomieszkaniowych w miastach przeważały te, w których znajdowało się od 10 do 19 mieszkań oraz od 3 do 5 mieszkań, natomiast na terenach wiejskich największy udział miały budynki, w których było od 3 do 5 mieszkań.

Wykres 5. Budynki mieszkalne wielomieszkaniowe według liczby mieszkań w 2021 r.

Chart 5. Multi-dwelling residential buildings by number of dwellings in 2021

Zarówno w 2021 r., jak i w 2011 r., w wielkopolskim przeciętna liczba mieszkań przypadająca na 1 budynek mieszkalny wyniosła 2,08 (w kraju odpowiednio 2,35 wobec 2,34). W przypadku budynków jednorodzinnych wskaźnik ten uległ niewielkiej zmianie i w 2021 r. wynosił 1,06 (wobec 1,05 w 2011 r.; w kraju omawiany miernik nie zmienił się w skali dekady i wyniósł 1,05). W miastach przeciętnie na 1 budynek jednorodzinny przypadało 1,08 mieszkania wobec 1,05 na wsi (w kraju odpowiednio 1,08 wobec 1,04). W 2021 r. na 1 budynek wielomieszkaniowy przypadało przeciętnie 12,4 mieszkania wobec 11,5 w 2011 r. (w kraju 15,6 wobec 14,4). Na przestrzeni 10 lat liczba mieszkań przypadająca na 1 budynek wielomieszkaniowy w miastach zwiększyła się z 13,4 do 14,4, a na wsi z 6,2 do 6,7.

W wielkopolskim przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach mieszkalnych wyniosła blisko 169 m² (w kraju nieco ponad 175 m²), podczas gdy w 2011 r. było to blisko 168 m² (w kraju blisko 172 m²). W miastach przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach mieszkalnych była średnio o ponad 100 m² większa niż na wsi.

W miastach w 2021 r. budynki wielomieszkaniowe liczyły przeciętnie 748,1 m² powierzchni użytkowej mieszkań, podczas gdy na wsi – 376,3 m²; w kraju było to odpowiednio 887,6 m² i 359,1 m². W budynkach jednorodzinnych zlokalizowanych w miastach przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 126,2 m², natomiast na wsi 118,1 m² (w kraju odpowiednio 123,6 m² i 109,1 m²).

Tablica 4. Przeciętna liczba mieszkań i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynkach mieszkalnych

Table 4. Average number of dwellings and average useful floor area of dwellings in residential buildings

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Budynki Buildings		
		jednorodzinne single-family	wielomieszkaniowe multi-dwelling	
Przeciętna liczba mieszkań Average number of dwellings				
Ogółem Total	2011	2,08	1,05	11,45
	2021	2,08	1,06	12,40
Miasta Urban areas	2011	3,22	1,07	13,36
	2021	3,31	1,08	14,39
Wieś Rural areas	2011	1,27	1,04	6,19
	2021	1,27	1,05	6,72
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w budynku ^a w m ² Average useful floor area of dwellings in building ^a in m ²				
Ogółem Total	2011	167,72	117,03	610,53
	2021	168,83	121,09	651,54
Miasta Urban areas	2011	230,24	123,78	748,05
	2021	219,86	126,22	686,02
Wieś Rural areas	2011	124,05	112,84	351,66
	2021	128,17	118,14	376,34

a Dotyczy powierzchni użytkowej wszystkich mieszkań w budynku.

a Concerns useful floor area of all dwellings in the building.

Zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie oraz dolnośląskie były województwami, które charakteryzowały się największą przeciętną liczbą mieszkań przypadającą na 1 budynek jednorodzinny (odpowiednio 1,12 oraz po 1,09), najmniejszą zaś odnotowano w podkarpackim i lubelskim (1,01 i 1,02). Pod względem wielkości tego wskaźnika wielkopolskie plasowało się w środku listy województw. Największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań w budynkach jednorodzinnych zaobserwowano w pomorskim, dolnośląskim i zachodniopomorskim (po blisko 124 m²), natomiast najmniejszą – w świętokrzyskim i lubelskim (odpowiednio blisko 100 m² oraz blisko 104 m²). Biorąc pod uwagę wielkość omawianego miernika, wielkopolskie uplasowało się na 4. pozycji wśród województw.

Województwa mazowieckie i podlaskie wyróżniały się zarówno pod względem przeciętnej liczby mieszkań w budynkach wielomieszkaniowych (odpowiednio 31,4 oraz 28,5), jak i przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w takich budynkach (odpowiednio 1606,2 m² i 1426,7 m²). Najmniejsze wartości omawianych mierników odnotowano natomiast w lubuskim i opolskim (odpowiednio 9,1 i 9,6 oraz 473,5 m² i 508,0 m²). Wielkopolskie plasowało się na 12. miejscu wśród województw w przypadku obu wyżej wymienionych wskaźników.

Powiat złotowski, m. Poznań oraz powiat poznański charakteryzowały się największą przeciętną liczbą mieszkań przypadającą na 1 budynek jednorodzinny (odpowiednio 1,11 oraz po 1,10), najmniejszą zaś odnotowano w Koninie, a także powiatach: ostrzeszowskim, tureckim i kaliskim (po 1,02). Największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań w budynkach jednorodzinnych zanotowano w Poznaniu, Lesznie i powiecie poznańskim (odpowiednio 139,5 m², 137,6 m² i 131,8 m²), natomiast najmniejszą – w kolskim, tureckim i konińskim (odpowiednio 106,4 m² oraz po 108,1 m²).

Największą przeciętną liczbę mieszkań w budynkach wielomieszkaniowych, a także przeciętną powierzchnię użytkową mieszkań w takich budynkach zanotowano w Koninie, Kaliszu oraz powiecie tureckim (odpowiednio: 36,3, 23,2 i 20,4 oraz 1731,5 m², 1134,7 m² i 991,2 m²). Powiaty leszczyński i kaliski charakteryzowały się natomiast najmniejszymi wartościami omawianych wskaźników (odpowiednio: 5,4 i 6,9 oraz 309,1 m² i 354,6 m²).

Tablica 5. Budynki mieszkalne zamieszkałe według liczby mieszkań w 2021 r.
 Table 5. Inhabited residential buildings by number of dwellings in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Grand total	Budynki Buildings								
		jednorodzinne single-family				wielomieszkaniowe multi-dwellings				
		razem total	o liczbie mieszkań with number of dwellings		razem total	o liczbie mieszkań with number of dwellings				
			1	2		3-5	6-9	10-19	20-49	50 i więcej and more
W tysiącach In thousands										
Ogółem Total	606,6	552,0	517,7	34,4	54,6	19,3	12,9	14,7	5,9	1,8
Miasta Urban areas	241,6	201,2	184,6	16,6	40,4	11,0	9,2	12,9	5,6	1,7
Wieś Rural areas	365,0	350,8	333,1	17,7	14,2	8,3	3,7	1,8	0,3	0,1
W % ogółu In % of total										
Ogółem Total	100,0	91,0	85,3	5,7	9,0	3,2	2,1	2,4	1,0	0,3
	.	100,0	93,8	6,2	100,0	35,3	23,7	26,9	10,8	3,3
Miasta Urban areas	100,0	83,3	76,4	6,9	16,7	4,5	3,8	5,4	2,3	0,7
	.	100,0	91,7	8,3	100,0	27,1	22,8	32,0	13,8	4,3
Wieś Rural areas	100,0	96,1	91,3	4,9	3,9	2,3	1,0	0,5	0,1	0,0
	.	100,0	94,9	5,1	100,0	58,5	26,4	12,4	2,3	0,4

Zarówno w wielkopolskim, jaki w kraju, wśród budynków jednorodzinnych dominowały budynki z jednym mieszkaniem (93,8% ogółu tych budynków, w kraju 94,8%). Udział budynków jedno-mieszkaniowych był nieco większy na wsi niż w miastach – 94,9% wobec 91,7%, w kraju 96,3% wobec 91,8%.

Bardziej znaczące zróżnicowanie zaobserwowano w przypadku budynków wielomieszkaniowych w przekroju miasto-wieś. Na wsi przeważały budynki z liczbą mieszkań pomiędzy 3 a 5. Stano-wiły one 58,5% wszystkich budynków wielomieszkaniowych na wsi (w kraju 60,3%), a w miastach udział tych budynków wyniósł 27,1% (w kraju 23,5%). W miastach natomiast najczęściej było budynków z liczbą mieszkań od 10 do 19 (32,0% wobec 29,8% w kraju).

Przeciętna liczba mieszkań w budynku mieszkalnym była zależna od wieku budynku. Największe pod tym względem budynki wybudowano przed 1918 r. oraz w latach 1971–1978 – na 1 budynek mieszkalny przypadało po 2,71 mieszkania. Najmniejszą przeciętną liczbą mieszkań charaktery-zowały się budynki wzniesione w latach 2003–2011, tj. 1,63 mieszkania na 1 budynek mieszkalny.

Tablica 6. Budynki mieszkalne według liczby mieszkań i okresu wybudowania w 2021 r.
 Table 6. Residential buildings by number of dwellings and age of building construction in 2021

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	O liczbie mieszkań With number of dwellings						Przecięt- na liczba mieszkań Average number of dwellings
		1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 i więcej and more	
Ogółem w tys. Total in thousands	606,6	552,0	19,3	12,9	14,7	5,9	1,8	2,08
Miasta w tys. Urban areas in thousands	241,6	201,2	11,0	9,2	12,9	5,6	1,7	3,31
Budynki oddane do użytku w % ogółu w miastach Buildings completed in % of total in urban areas								
Przed 1918 Before	6,6	4,1	32,7	25,3	12,0	7,0	0,5	4,49
1918-1944	9,2	8,1	29,5	17,5	6,6	3,0	0,5	2,69
1945-1970	17,8	18,1	13,5	12,1	21,0	20,0	13,8	3,30
1971-1978	9,5	9,6	3,2	3,2	15,6	11,7	20,8	4,24
1979-1988	15,3	15,9	3,3	10,7	16,7	18,1	21,2	3,52
1989-2002	18,0	19,3	5,3	16,9	13,1	13,2	13,9	2,64
2003-2011	11,3	12,4	4,9	5,7	5,7	8,2	9,9	2,53
Po 2011 i w budowie After 2011 and under construction	10,5	11,2	3,9	4,6	6,1	15,0	16,9	3,60
Wiś w tys. Rural areas in thousands	365,0	350,8	8,3	3,7	1,8	0,3	0,1	1,27
Budynki oddane do użytku w % ogółu na wsi Buildings completed in % of total in rural areas								
Przed 1918 Before	6,6	6,0	29,3	15,5	4,3	0,6	.	1,53
1918-1944	9,8	9,7	16,5	8,8	2,4	1,2	.	1,23
1945-1970	19,0	19,0	23,9	21,3	7,5	4,8	.	1,23
1971-1978	7,6	7,4	8,5	16,6	21,1	6,0	3,8	1,44
1979-1988	11,3	11,2	6,2	17,3	32,9	20,8	9,4	1,39
1989-2002	12,8	13,1	3,4	5,4	7,9	10,5	39,6	1,16
2003-2011	13,7	14,1	3,3	5,0	8,0	11,1	17,0	1,14
Po 2011 i w budowie After 2011 and under construction	17,9	18,4	5,0	6,5	12,1	40,4	28,3	1,24

Najwięcej budynków z jednym lub dwoma mieszkańiami (jednorodzinnych) pochodzi z lat 1945-1970, tj. 18,7% ogółu budynków mieszkalnych. Przed 1918 r. wybudowano 31,2% budynków z liczbą mieszkań od 3 do 5 oraz 22,5% z liczbą mieszkań od 6 do 9. Wśród budynków mieszkalnych, w których znajdowało się od 10 do 19 mieszkań oraz od 20 do 49, największy udział miały te wzniesione w latach 1945-1970 (odpowiednio 19,4% i 19,2%) oraz 1979-1988 (odpowiednio 18,6% i 18,2%). Ponad 40% budynków z największą liczbą mieszkań (50 i więcej) pochodzi z lat 1971-1988.

1.5. Wyposażenie budynków w podstawowe instalacje

1.5. Equipment buildings with basic instalations

Wyniki spisu 2021 r. wskazują, że w ciągu minionej dekady na ogół poprawiło się wyposażenie zamieszkałych budynków mieszkalnych w instalacje techniczne, tj. wodociąg, kanalizację i gaz z sieci, a na wsi także centralne ogrzewanie. Większą dynamikę obserwowano na wsi. Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej zwiększyła się tam 2-krotnie, przy wzroście w miastach o 32,2%. W przypadku sieci gazowej wzrost na wsi był prawie 2-krotny (o 94,6%), podczas gdy w miastach wyniósł 26,7%. W porównaniu z poprzednim spisem zmniejszyły się dysproporcje w wyposażeniu zasobów w budynkach mieszkaniowych między wsią a miastem. Szczególnie było to widoczne w przypadku ogólnego poziomu kanalizacji budynków (bez określenia sposobu odprowadzania ścieków). W 2011 r. różnica między stopniem wyposażenia w takie instalacje w miastach i na wsi wynosiła 5,7 p.proc., a według NSP 2021 spadła do 1,1 p.proc. (98,7% ogółu budynków w miastach i 97,6% na wsi). Spadek z 7,8 p.proc. do 2,8 p.proc. dotyczył odsetka budynków podłączonych do sieci wodociągowej (w 2021 r. 96,7% budynków w miastach i 93,9% na wsi). Zmniejszyły się również dysproporcje w poziomie wyposażenia budynków w instalacje centralnego ogrzewania z 10,3 p.proc. do 3,5 p.proc., przy czym trzeba tu zaznaczyć spadek udziału tego rodzaju instalacji w miastach.

Tablica 7. Budynki mieszkalne według stopnia wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne
Table 7. Residential buildings by degree of equipment with technical and sanitary installations

Wyszczególnienie Specification	Budynki ogółem Total of buildings	W tym budynki wyposażone w / Of which fitted with					
		wodociąg water supply system		kanalizację sewage system		gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
		razem total	w tym z sieci of which from network	razem total	w tym z sieci of which from network		

W tysiącach / In thousands

Ogółem Total	2011	520,9	512,0	475,3	498,4	246,5	199,0	430,6
	2021	606,6	599,5	576,3	594,7	385,7	293,4	494,5
Miasta Urban areas	2011	216,4	215,5	207,4	214,3	164,1	138,2	191,9
	2021	241,6	238,9	233,7	238,5	217,0	175,1	202,1
Wieś Rural areas	2011	304,5	296,5	267,9	284,0	82,4	60,8	238,8
	2021	365,0	360,6	342,5	356,1	168,7	118,4	292,4

W % ogółu / In % of total

Ogółem Total	2011	100,0	98,3	91,2	95,7	47,3	38,2	82,7
	2021	100,0	98,8	95,0	98,0	63,6	48,4	81,5
Miasta Urban areas	2011	100,0	99,6	95,8	99,0	75,8	63,8	88,7
	2021	100,0	98,9	96,7	98,7	89,8	72,5	83,6
Wieś Rural areas	2011	100,0	97,4	88,0	93,3	27,0	20,0	78,4
	2021	100,0	98,8	93,9	97,6	46,2	32,4	80,1

Tablica 7. Budynki mieszkalne według stopnia wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne (dok.)
 Table 7. Residential buildings by degree of equipment with technical and sanitary installations (cont.)

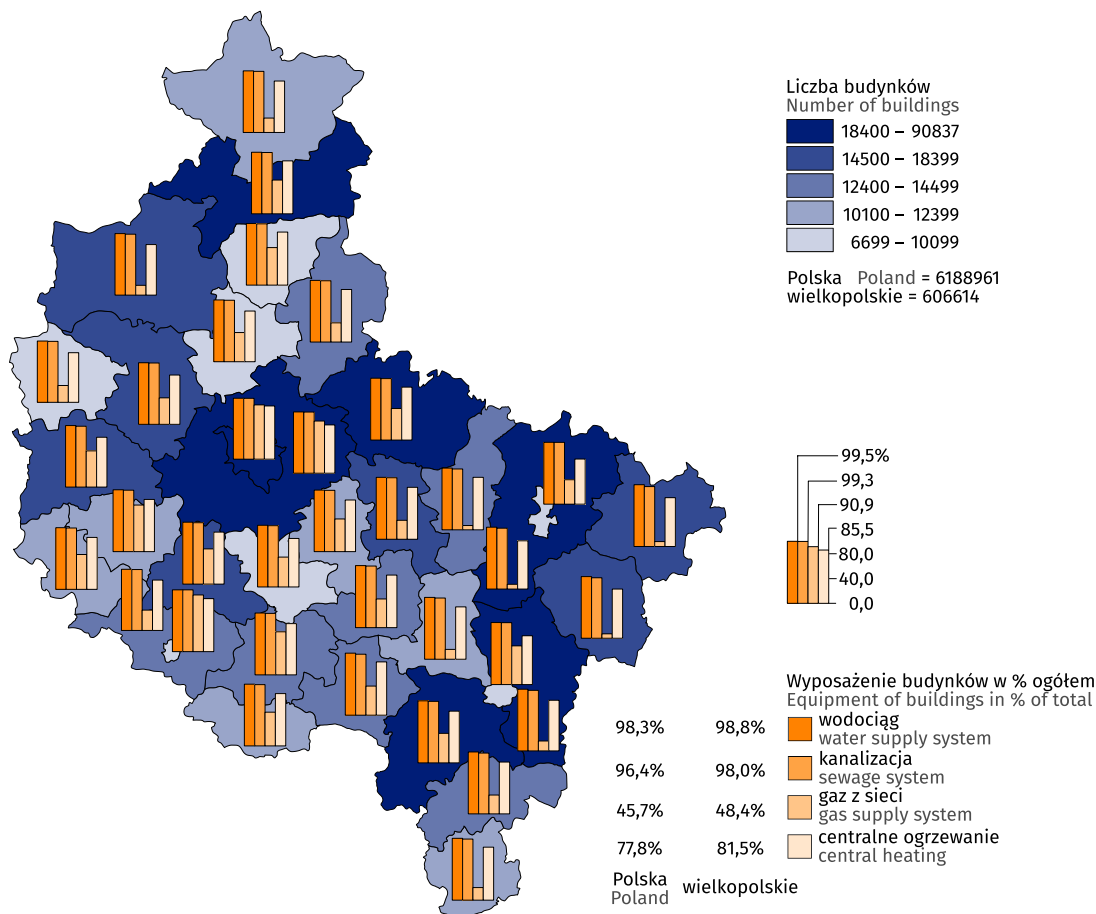
Wyszczególnienie Specification	Budynki ogółem Total of buildings	W tym budynki wyposażone w Of which fitted with					
		wodociąg water supply system		kanalizację sewage system		gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
		razem total	w tym z sieci of which from network	razem total	w tym z sieci of which from network		
2011=100							
Ogółem Total	116,5	117,1	121,2	119,3	156,5	147,5	114,8
Miasta Urban areas	111,7	110,9	112,7	111,3	132,2	126,7	105,3
Wieś Rural areas	119,9	121,6	127,8	125,4	204,8	194,6	122,5

Podstawową instalacją techniczno-sanitarną najczęściej występującą w budynkach mieszkalnych jest wodociąg. Według NSP 2021 instalację taką posiadało 98,8% budynków (podobnie w miastach i na wsi, odpowiednio 98,9% i 98,8%), w tym 95,0% było wyposażonych w wodociąg sieciowy. Wielkopolskie należało pod tym względem do krajowej czołówki. Większy odsetek budynków mieszkalnych wyposażonych w wodociąg miały tylko 3 województwa: śląskie (99,1%) oraz kujawsko-pomorskie i opolskie (po 98,9%), to ostatnie także w przypadku wodociągu z sieci (95,8%). W kraju przeciętny stopień wyposażenia budynków mieszkalnych w wodociąg kształtował się na poziomie 98,3%, w tym w wodociąg sieciowy – 87,4%. W większości wielkopolskich powiatów udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej był większy od średniej wojewódzkiej. Największym udziałem wyróżniało się Leszno (98,0% budynków mieszkalnych), a także powiaty: krotoszyński (97,4%), gostyński (97,2%), Kalisz (97,1%) i gnieźnieński (97,0%).

W instalację kanalizacyjną w wielkopolskim wyposażonych było 98,0% ogółu zamieszkałych budynków mieszkalnych, jednak tylko 63,6% posiadało podłączenie do kanalizacji sieciowej. W miastach stwierdzono 98,7% budynków mieszkalnych z instalacją kanalizacyjną, z tego 89,8% podłączonych do sieci. Na wsi budynki z kanalizacją stanowiły 97,6% ogółu budynków, ale przyłącze do sieci posiadało tylko 46,2%. Ze względu na poziom wyposażenia w instalację kanalizacyjną wielkopolskie zajmowało jedną z czołowych pozycji w kraju. Większy odsetek budynków z kanalizacją miały województwa śląskie (98,4%) i opolskie (98,1%), natomiast większym udziałem budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyróżniały się województwa: pomorskie (72,8% budynków), zachodniopomorskie (70,7%), podkarpackie (69,0%), opolskie (65,8%), śląskie (65,6%) i dolnośląskie (65,5%). W kraju udziały te kształtowały się na poziomie odpowiednio 96,4% i 57,3%. W skali województwa większość powiatów charakteryzował wyższy stopień wyposażenia w instalację kanalizacyjną. Natomiast wskaźnik dotyczący podłączenia do sieci, na poziomie wyższym niż przeciętnie w województwie, odnotowano w 18 powiatach. Relatywnie najwyżej miernik ten kształtował się w miastach na prawach powiatu: Lesznie (97,1%), Poznaniu (88,7%), Koninie (87,5%) i Kaliszu (85,5%).

Mapa 3. Budynki mieszkalne według wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne w 2021 r.

Map 3. Residential buildings with technical and sanitary installations in 2021

Według NSP 2021 r. do sieci gazowej przyłączony był niemal co drugi budynek mieszkalny (48,4%), przy czym wyraźnie różniły się pod tym względem obszary miejskie i wiejskie. Stopień gazyfikacji w miastach wynosił 72,5%, podczas gdy na wsi sieć gazową posiadało 32,4% budynków mieszkalnych. W kraju przeciętny poziom wyposażenia budynków w sieć gazową sięgał 45,7%. Stosunkowo najwięcej takich budynków było w województwach: podkarpackim (75,6%), małopolskim (66,4%), zachodniopomorskim (54,7%) i śląskim (53,7%). Dla porównania w podlaskim do sieci gazowej podłączonych było tylko 18,1% ogółu budynków mieszkalnych. W przekroju powiatowym najwyższy stopień wyposażenia budynków w gaz z sieci w województwie wielkopolskim zaobserwowano w Lesznie (90,9%) i Poznaniu (87,1%) oraz powiatach: poznańskim (83,7%), grodziskim (74,7%) i gostyńskim (69,1%). W 4 powiatach: słupeckim, tureckim, konińskim i kolskim do sieci gazowej było podłączonych mniej niż 10% budynków.

W instalację centralnego ogrzewania w 2021 r. wyposażonych było 81,5% zamieszkałych budynków mieszkalnych. Częściej takie instalacje występowały w miastach, gdzie udział budynków z centralnym ogrzewaniem wynosił 83,6% wobec 80,1% na wsi. Odsetek budynków większy niż w wielkopolskim stwierdzono w 3 województwach: lubuskim (82,6%) oraz opolskim i zachodniopomorskim (po 82,2%), przy przeciętnej w kraju na poziomie 77,8%. Na terenie województwa wielkopolskiego najwyższym stopniem wyposażenia budynków w instalację c.o. wyróżniły się powiaty: krotoszyński (85,5%), Poznań (85,4%), chodzieski (85,1%), Leszno i kępiński (po 85,0%)

oraz pilski i gnieźnieński (po 84,9%). Natomiast najmniejszy odsetek tak wyposażonych budynków miał Konin (72,4%).

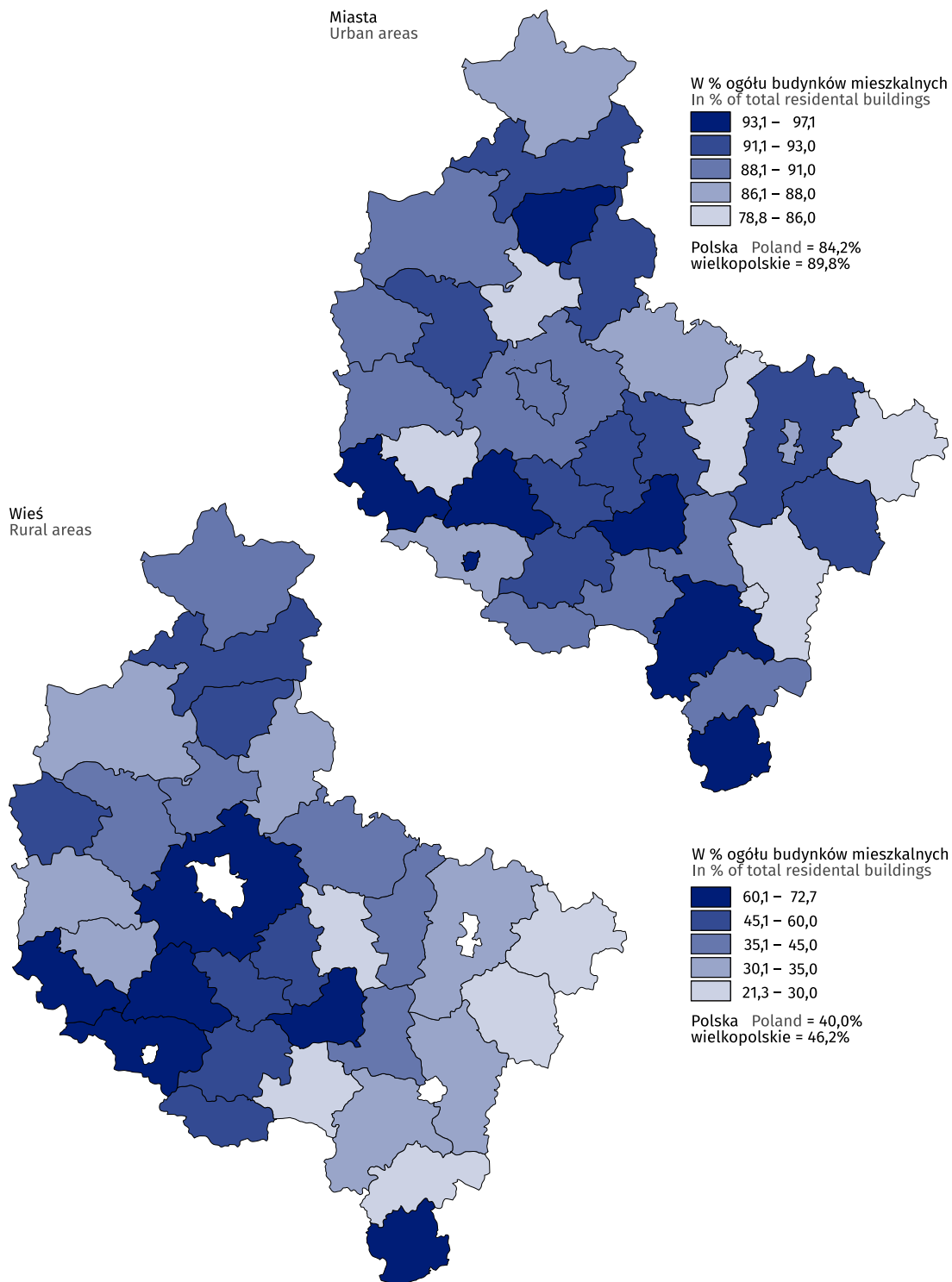
Pomimo ograniczenia rozbieżności przestrzennych, w porównaniu z NSP 2011, w 2021 r. nadal największe różnice charakteryzowały poziom wyposażenia budynków w kanalizację z odprowadzaniem do sieci oraz w gaz sieciowy. Na obszarach wiejskich był on wciąż dużo niższy aniżeli w miastach (w wielkopolskim było to odpowiednio 46,2% i 32,4% na wsi wobec 89,8% i 72,5% w miastach; w kraju odpowiednio 40,0% i 30,9% wobec 84,2% i 68,9%).

Pod względem wyposażenia budynków mieszkalnych w kanalizację z odprowadzeniem do sieci największe zróżnicowanie terytorialne obserwowano w województwie podlaskim, gdzie w miastach instalację taką posiadało 86,1% budynków podczas gdy na wsi 23,7%, a ponadto w lubelskim – 81,7% wobec 22,0%, co było najmniejszym w skali kraju odsetkiem tak wyposażonych budynków na wsi, oraz warmińsko-mazurskim – 93,6%, co oznaczało największy odsetek w miastach wobec udziału na wsi – 37,8%. Obok warmińsko-mazurskiego próg 90% w miastach przekroczyły jeszcze 3 województwa (pomorskie, opolskie i zachodniopomorskie). Najmniejsze różnice pod względem wyposażenia w kanalizację z odprowadzeniem do sieci wystąpiły w województwie podkarpackim, gdzie udział w miastach kształtował się na poziomie 89,6%, a na wsi wynosił 61,3% – najwięcej w kraju.

Województwo podkarpackie wyróżniało się również stopniem wyposażenia miast i obszarów wiejskich w gaz sieciowy. Odsetek zaopatrzonych w ten sposób budynków mieszkalnych w miastach wynosił tam 88,9%, a na wsi 70,5% i w obu przypadkach był największy w kraju. Zbliżone udziały w miastach i na wsi wystąpiły także w małopolskim – 79,6% i 61,1%. Odsetek budynków z gazem sieciowym na poziomie powyżej 75% odnotowano także w miastach dolnośląskiego, zachodniopomorskiego i lubuskiego. Najbardziej zróżnicowane pod tym względem było natomiast województwo opolskie, gdzie w miastach gaz sieciowy posiadało 67,8% budynków, podczas gdy na wsi tylko 6,0%, co w skali kraju było wartością minimalną. Stopień gazyfikacji na wsi poniżej 10% budynków mieszkalnych stwierdzono jeszcze w 4 województwach (podlaskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim).

Mapa 4. Budynki mieszkalne wyposażone w kanalizację z odprowadzeniem do sieci w 2021 r.

Map 4. Residential buildings equipped with sewage system connected to network in 2021

Na obszarze województwa wielkopolskiego największe zróżnicowanie pod względem wyposażenia budynków w kanalizację z odprowadzaniem do sieci, w podziale miasto-wieś, obserwowano w powiecie wrzesińskim (gdzie odsetek skanalizowanych budynków w miastach wynosił 91,5%, zaś na wsi 23,4%), a ponadto w tureckim (91,7% wobec 24,0%) oraz krotoszyńskim (89,7% wobec 24,9%). Najmniejsze różnice między obszarem miejskim i wiejskim zanotowano w powiecie poznańskim (gdzie odsetek tak wyposażonych budynków wynosił 88,5% w miastach i 68,3% na wsi), a także w jarocińskim (odpowiednio 95,7% i 72,7%), leszczyńskim (86,4% i 62,6%) oraz wolsztyńskim (96,4% i 71,4%). W miastach 3 powiatów: wolsztyńskiego, jarocińskiego i chodzieskiego poziom wyposażenia budynków w kanalizację z odprowadzaniem do sieci przekroczył 95%, ale największy odsetek takich budynków posiadało Leszno – miasto na prawach powiatu (97,1%). Najmniejszym odsetkiem skanalizowanych budynków wyróżnił się powiat kolski – jedyny, w którym udział tak wyposażonych budynków w miastach kształtował się poniżej 80% (78,8%), a w części wiejskiej zaledwie przekroczył 20% (21,3%). Poza wymienionymi wyżej powiatami: jarocińskim, wolsztyńskim, poznańskim i leszczyńskim, stosunkowo wysoki poziom skanalizowania na obszarach wiejskich stwierdzono także w kępińskim, kościańskim i pilskim (po ok. 60% budynków).

Duże zróżnicowanie terytorialne charakteryzowało poziom gazyfikacji wielkopolskich powiatów w ich części miejskiej i na wsi. W miastach największy odsetek budynków podłączonych do sieci gazowej wyróżnił powiaty: wolsztyński (98,0%), średzki (92,0%), Leszno (90,9%) i grodziski (90,1%). Na obszarach wiejskich najwyższy stopień gazyfikacji charakteryzował powiat poznański, gdzie do sieci gazowej przyłączone było 82,4% budynków mieszkalnych. Ponadto w grodzkim i gostyńskim tak wyposażona była ponad połowa budynków. W pozostałych powiatach ich odsetek był znacznie mniejszy, a najmniejszy w tureckim (gdzie obejmował zaledwie 1,4% budynków) i czarnkowsko-trzecieckim (1,5%). Największą dysproporcję w wyposażeniu w gaz sieciowy obserwowano w powiecie kępińskim (gdzie w miastach do sieci gazowej było przyłączone 82,1% budynków, podczas gdy na wsi 6,7%), a także w chodzieskim (87,1% w miastach wobec 21,6% na wsi), krotoszyńskim (75,8% wobec 11,5%) i wągrowieckim (66,9% wobec 4,0%). Najbardziej wyrównany, a jednocześnie wysoki stopień wyposażenia budynków w gaz sieciowy obserwowano w powiecie poznańskim (87,1% budynków w części miejskiej i 82,4% na obszarach wiejskich). W kaliskim, słupeckim, kolskim czy konińskim wyrównanie występowało na stosunkowo niskim poziomie gazyfikacji w tych powiatach, tak w miastach, jak i na wsi. W przypadku konińskiego na obszarze wiejskim w gaz sieciowy było wyposażone tylko 7,7% budynków, ale w części miejskiej tego powiatu udział takich budynków był jeszcze mniejszy i wynosił 7,0%.

Rozdział 2

Chapter 2

Mieszkania

Dwellings

2.1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych

2.1. Housing stock and its changes

Według stanu w dniu 31 marca 2021 r. zasoby mieszkaniowe w województwie wielkopolskim obejmowały 1311,6 tys. mieszkań, które stanowiły 8,6% zasobów krajowych. W okresie międzyspisywym liczba mieszkań wzrosła o 197,1 tys., tj. 17,7%, przy czym w miastach wzrost kształtował się na poziomie 15,9%, a na wsi – 20,7% (w kraju wzrost w kraju wzrost o 12,8%, w miastach o 13,4% i na wsi o 11,6%). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 106775,0 tys. m², a liczba izb 5335,2 tys.

Tablica 8. Mieszkania zamieszkane i niezamieszkane w 2021 r.

Table 8. Inhabited and uninhabited dwellings in 2021

Wyszczególnienie Specification	Mieszkania Dwellings			Izby w mieszkaniach Rooms in dwellings			Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² Useful floor area of dwellings in m ²		
	razem total	zamiesz- kane inhabited	nieza- miesz- kane unin- habited	razem total	zamiesz- kane inhabited	nieza- miesz- kane unin- habited	razem total	zamiesz- kane inhabited	nieza- miesz- kane unin- habited
W tysiącach In thousands									
Ogółem Total	1311,6	1176,5	135,1	5335,2	4883,5	451,6	106775,0	97823,3	8951,7
Miasta Urban areas	818,0	725,2	92,7	3038,2	2751,3	286,9	57233,6	51785,8	5447,8
Wieś Rural areas	493,6	451,2	42,4	2297,0	2132,2	164,7	49541,4	46037,5	3503,9
W % ogółu In % of total									
Ogółem Total	100,0	89,7	10,3	100,0	91,5	8,5	100,0	91,6	8,4
Miasta Urban areas	100,0	88,7	11,3	100,0	90,6	9,4	100,0	90,5	9,5
Wieś Rural areas	100,0	91,4	8,6	100,0	92,8	7,2	100,0	92,9	7,1

W ogólnej liczbie mieszkań 89,7% stanowiły mieszkania zamieszkane (w kraju 88,3%), tj. 1176,5 tys., o łącznej powierzchni użytkowej 97823,3 tys. m², w których znajdowało się 4883,5 tys. izb. W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba mieszkań zamieszkałych wzrosła o 122,2 tys., tj. o 11,6% (w kraju o 7,3%). Liczba izb wzrosła o 17,1%, a powierzchnia użytkowa o 19,6% (w kraju wzrost odpowiednio o 12,4% i o 16,0%). Liczba mieszkań zamieszkałych na wsi w ciągu dekady zwiększyła się o 18,3% (o 69,6 tys.) do 451,2 tys. mieszkań, podczas gdy w ośrodkach miejskich wzrosła o 7,8% (o 52,6 tys.) do 725,2 tys. mieszkań. Liczba izb i powierzchnia użytkowa mieszkań również wzrosła bardziej na terenach wiejskich niż w miastach przy jednoczesnym ubytku ludności w mieszkaniach w miastach – spadek o 3,0%.

Tablica 9. Mieszkania zamieszkane i ludność w mieszkaniach

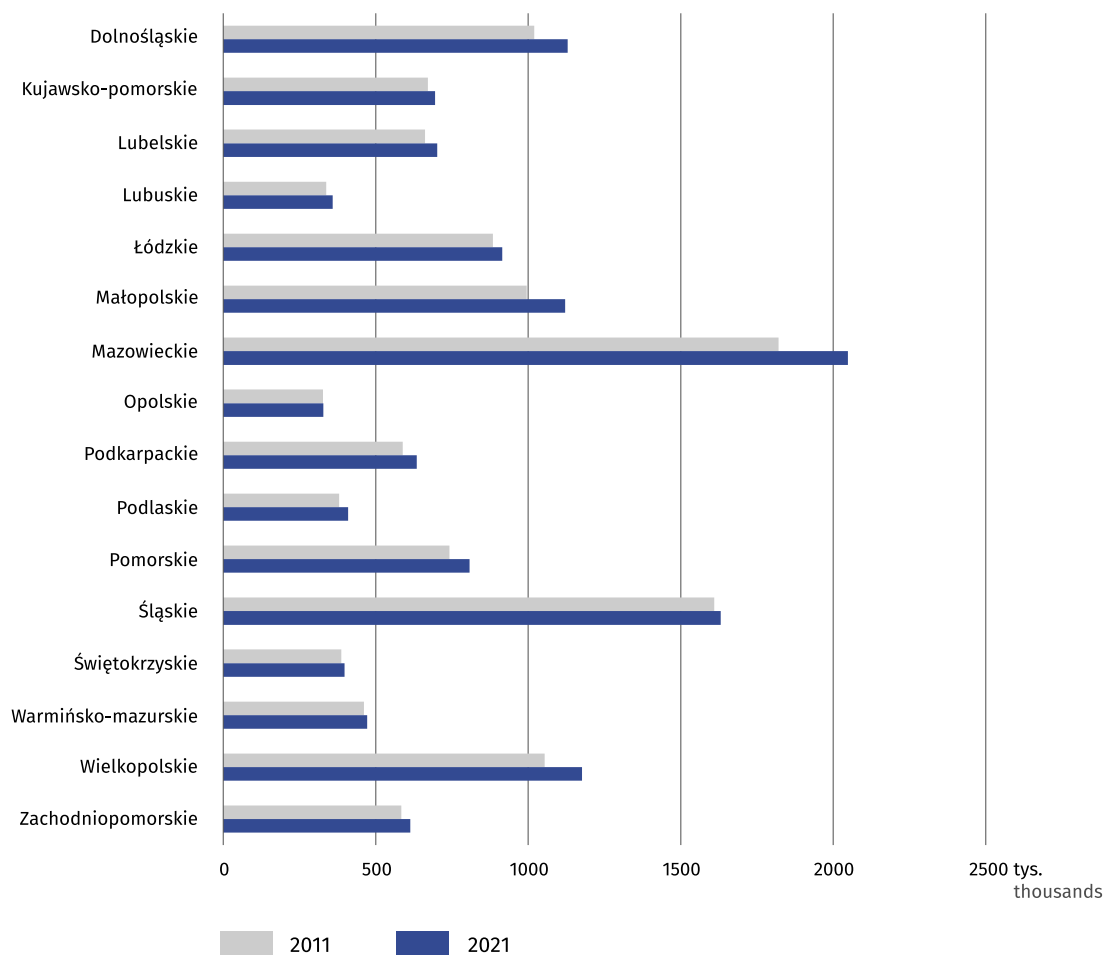
Table 9. Inhabited dwellings and population in dwellings

Wyszczególnienie Specification	Mieszkania zamieszkane Inhabited dwellings				
	mieszkania dwellings	izby rooms	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² useful floor area of dwellings in m ²	ludność w mieszkaniach population in dwellings	
W tysiącach In thousands					
Ogółem Total	2011	1054,2	4171,0	81823,4	3413,9
	2021	1176,5	4883,5	97823,3	3440,7
Miasta Urban areas	2011	672,6	2518,7	46304,6	1908,3
	2021	725,2	2751,3	51785,8	1851,8
Wieś Rural areas	2011	381,6	1652,3	35518,9	1505,6
	2021	451,2	2132,2	46037,5	1589,0
2011=100					
Ogółem Total		111,6	117,1	119,6	100,8
Miasta Urban areas		107,8	109,2	111,8	97,0
Wieś Rural areas		118,3	129,0	129,6	105,5

Województwo wielkopolskie zajmowało 3. lokatę pod względem liczby mieszkań zamieszkałych za mazowieckim (2048,1 tys.) i śląskim (1630,9 tys.), a wzrost ich liczebności w okresie od poprzedniego spisu (o 11,6%) należał do najwyższych w kraju. Większy odnotowano jedynie w województwach małopolskim (o 12,7%) i mazowieckim (o 12,5%). Najmniej mieszkań przybyło w opolskim (o 0,3%). Biorąc pod uwagę lokalizację, w miastach najwyższy przyrost mieszkań zamieszkałych w porównaniu z 2011 r. zanotowano w małopolskim (o 12,4%) i mazowieckim (o 12,3%), natomiast w ośrodkach miejskich województwa śląskiego zaobserwowano spadek o 0,1%. Na terenach wiejskich najwięcej mieszkań zamieszkałych przybyło w pomorskim (o 21,3%) i wielkopolskim (o 18,3%), a ubytek takich mieszkań odnotowano w opolskim (o 2,3%).

Wykres 6. Mieszkania zamieszkane

Chart 6. Inhabited dwellings

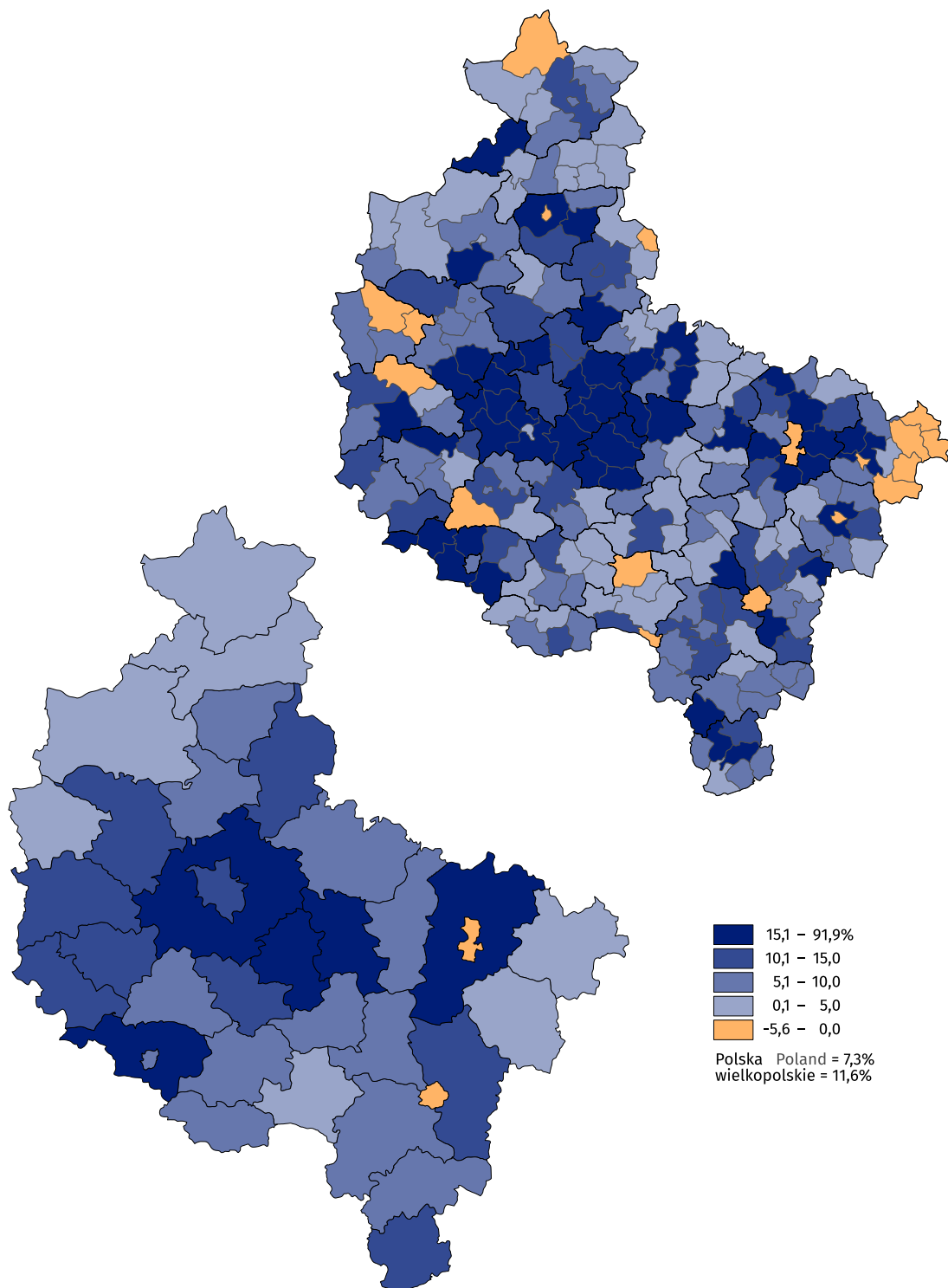
Według danych spisowych z 2021 r. było 135,1 tys. mieszkań niezamieszkałych i stanowiły one 10,3% ogółu mieszkań (w kraju 11,7%). Ponad dwie trzecie z nich (68,6%) zlokalizowanych było w miastach. W okresie dziesięciolecia ich liczba wzrosła ponad 2-krotnie, przy czym w miastach blisko 3-krotnie, a na terenach wiejskich przyrost wynosił ok. 55%. Powierzchnia użytkowa mieszkań niezamieszkałych wyniosła 8951,7 tys. m², a liczba izb 451,6 tys.

W województwie wielkopolskim w porównaniu z wynikami NSP 2011 w większości powiatów nastąpił wzrost liczby mieszkań zamieszkałych. Największy przyrost odnotowano w powiecie poznańskim (o 40,9%), a także leszczyńskim (o 24,9%), średzkim (o 20,3%) oraz wrzesińskim (o 20,1%). Jedynie w dwóch miastach na prawach powiatu – Kaliszu i Koninie – nastąpił spadek liczby mieszkań zamieszkałych (po 1,6%). Na terenach miejskich największy (4,5-krotny) wzrost liczby mieszkań zamieszkałych obserwowano w powiecie kaliskim, co powodowane było przede wszystkim zmianami administracyjnymi i uzyskaniem przez miejscowości znajdujące się na terenie powiatu praw miejskich (Opatówek – 1 stycznia 2017 r., Koźminek – 1 stycznia 2021 r.). O około jedną czwartą wzrosła liczba mieszkań zamieszkałych w miastach powiatów: wrzesińskiego, średzkiego i pleszewskiego. Mniej niż w 2011 r. było natomiast mieszkań w ośrodkach miejskich powiatu kolskiego (spadek o 3,6%) i tureckiego (o 3,1%). Na terenach wiejskich najwięcej mieszkań przybyło w powiatach: poznańskim (wzrost o 60,7%), leszczyńskim (o 25,9%)

i śremskim (o 22,0%). Ubyło natomiast mieszkań zamieszkałych na obszarach wiejskich powiatów chodzieskiego (spadek o 11,4%) i pleszewskiego (o 2,2%).

Mapa 5. Przyrost (ubytek) liczby mieszkań zamieszkałych w latach 2011–2021

Map 5. Increase (decrease) of number of inhabited dwellings in 2011–2021

W porównaniu z wynikami spisu w 2011 r. największy wzrost liczby mieszkań zamieszkałych odnotowano w gminach, które charakteryzowały się największymi przyrostami ludności. Dotyczyło to przede wszystkim gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodków miejskich. W województwie najwięcej mieszkań zamieszkałych przybyło w gminach wiejskich sąsiadujących z Poznaniem, tj. w Komornikach (wzrost o 91,9% przy przyroście liczby mieszkańców o 77,1%), Kleszczewie (odpowiednio o 86,6% i o 68,7%), Dopiewie (odpowiednio o 86,5% i o 76,8%) oraz Rokietnicy (odpowiednio o 84,5% i o 74,7%). Ubytek zasobu mieszkań zamieszkałych obserwowano natomiast w 18 spośród 226 gmin województwa wielkopolskiego, największy w Sulmierzycach (o 5,6%), gminie miejskiej Turek (o 3,6%) i Okonku (o 3,5%), co było powiązane m.in. ze spadkiem liczby ludności zamieszkującej na tych obszarach (odpowiednio o 3,6%, o 12,7% i o 10,8%).

2.2. Własność mieszkań

2.2. Ownership of the dwellings

W okresie międzyspisowym zwiększyła się liczba mieszkań zamieszkałych, których właścicielami są osoby fizyczne, товариства будownицтва społecznego i pozostałe podmioty przy jednoczesnym spadku liczby mieszkań w pozostałych formach własności.

Tablica 10. Mieszkania zamieszkałe według podmiotów będących ich właścicielami w 2021 r.
Table 10. Inhabited dwellings by type of ownership in 2021

Wyszczególnienie Specification	Liczba mieszkań w tys. Number of dwellings in thousands	W tym mieszkania stanowiące własność ^a Of which owned by ^a							
		osób fizycznych natural persons	spółdzielni mieszkaniowych housing cooperatives		gmin gminas	zakładów pracy companies	Skarbu Państwa State Treasury	TBS public building societies	pozostałych podmiotów other entities
			własnościowe privately-owned dwellings	lokatorskie tenancy dwellings					
		w % ogółu		in % of total					
Ogółem Total	1176,5	78,1	12,1	2,0	2,9	0,4	0,2	1,0	2,1
Miasta Urban areas	725,2	68,4	18,2	3,1	3,8	0,4	0,3	1,5	2,8
Wieś Rural areas	451,2	93,6	2,4	0,4	1,3	0,4	0,2	0,2	1,1
2011=100									
Ogółem Total	111,6	133,9	92,2	95,5	41,4	24,1	15,0	125,6	466,6
Miasta Urban areas	107,8	138,2	87,0	93,2	39,5	24,9	18,4	124,6	490,4
Wieś Rural areas	118,3	129,2	330,6	136,0	54,0	23,1	10,9	138,1	387,0

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań z nieustaloną informacją o właścicielu.

a The structure does not present the share of dwellings with undetermined information about the owner.

Według danych NSP 2021 w województwie wielkopolskim najwięcej mieszkań zamieszkałych (918,5 tys.) było własnością osób fizycznych. Liczba tych mieszkań w stosunku do liczby wykazanej podczas poprzedniego spisu wzrosła o 33,9% (w kraju o 27,8%). Mieszkania osób fizycznych stanowiły 78,1% ogółu mieszkań zamieszkałych wobec 65,1% w 2011 r. (w kraju 76,3% wobec 64,1%). Jednocześnie udział powierzchni użytkowej mieszkań pozostających w posiadaniu osób fizycznych stanowił 86,0% całkowitej powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych. Istotne zróżnicowanie struktury zamieszkałych zasobów mieszkaniowych według form własności widoczne jest w przekroju miasto-wieś. Większy odsetek mieszkań należących do osób fizycznych zanotowano na wsi – 93,6% ogółu mieszkań zamieszkałych, podczas gdy w miastach udział ten wynosił 68,4% (w kraju odpowiednio 95,6% i 67,1%). W miastach odnotowano natomiast większy niż na terenach wiejskich przyrost takich mieszkań w okresie dziesięciolecia – o 38,2%, na wsi o 29,2%.

Najwięcej mieszkań należących do osób fizycznych zlokalizowanych było w Poznaniu (162,0 tys.) oraz powiecie poznańskim (120,6 tys.) i w tych dwóch jednostkach terytorialnych nastąpił największy wzrost tego rodzaju mieszkań w okresie międzyspisywym (odpowiednio o 56,3% i o 80,6%). Najmniej mieszkań będących własnością osób fizycznych było w powiatach międzychodzkiem (9,3 tys.) i chodzieskim (11,7 tys.), a najmniejszy ich przyrost zaobserwowano w tureckim (wzrost o 5,1%) i krotoszyńskim (o 11,1%). W strukturze mieszkań zamieszkałych we wszystkich powiatach największą grupę stanowiły zasoby mieszkaniowe osób fizycznych. Największy udział miały one w powiatach: konińskim (97,0%), kaliskim (95,7%) i leszczyńskim (93,7%). Najniższy odsetek tej formy własności występował w miastach na prawach powiatu: Kaliszu, Koninie, Lesznie i Poznaniu (odpowiednio: 57,8%, 61,2%, 63,6% i 65,0%).

Drugą pozycję pod względem udziału w liczbie mieszkań zamieszkałych zajmowały zasoby spółdzielni mieszkaniowych – 14,2% (166,8 tys.), w tym mieszkania własnościowe stanowiły 12,1%, a lokatorskie – 2,0% (w kraju odpowiednio 15,6%, 13,4% i 2,2%). W stosunku do 2011 r. zasoby te zmniejszyły się w przypadku mieszkań własnościowych o 7,8%, a mieszkań lokatorskich o 4,5% (w kraju spadek odpowiednio o 6,1% i o 19,9%). W efekcie udział mieszkań będących własnością spółdzielni mieszkaniowych w ogólnej liczbie mieszkań zamieszkałych zmniejszył się o 2,9 p.proc. w porównaniu z 2011 r. W miastach zasoby spółdzielni mieszkaniowych stanowiły 21,2%, podczas gdy na wsi udział ten wyniósł 2,8% (w kraju 22,4% i 1,4%).

Najwięcej mieszkań należących do spółdzielni mieszkaniowych odnotowano w Poznaniu (56,5 tys., tj. 33,9% zasobów spółdzielni mieszkaniowych w województwie), Kaliszu (10,9 tys., tj. 6,5%) oraz poznańskim (10,6 tys., tj. 6,4%). Najmniej takich mieszkań znajdowało się w powiatach: konińskim, kaliskim i leszczyńskim, gdzie ich udział w zasobach wojewódzkich mieszkań stanowiących własność spółdzielni wynosił po ok. 0,2%.

Zasoby gminne w 2021 r. obejmowały 33,7 tys. mieszkań, co stanowiło 2,9% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych (wobec 7,7% w 2011 r. i 4,2% w kraju). Liczba mieszkań gminnych w stosunku do poprzedniego spisu zmniejszyła się o blisko 60% (w kraju spadek o 48,6%). W miastach udział mieszkań gminnych wynosił 3,8%, natomiast na wsi stanowiły one 1,3% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju odpowiednio 5,6% i 1,1%).

We wszystkich powiatach wielkopolskiego obserwowano spadek liczby zamieszkałych mieszkań gminnych w porównaniu z 2011 r. Najliczniejsze zasoby mieszkaniowe gmin odnotowano w Poznaniu – 7,8 tys. (spadek w stosunku do poprzedniego spisu o 62,5%), powiecie pilskim – 2,5 tys. (spadek o 54,4%) i Kaliszu – 2,5 tys. (spadek o 66,2%). Najmniej mieszkań gminnych stwierdzono w jarocińskim – 0,1 tys. (spadek o 86,5%) oraz grodziskim i leszczyńskim – po 0,2 tys. (spadek odpowiednio o 72,5% i o 45,4%).

We władaniu zakładów pracy w momencie spisu pozostawało 4,5 tys. mieszkań, co stanowiło 0,4% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych (podobnie jak w kraju) wobec 1,8% w 2011 r. Zasoby mieszkaniowe będące własnością zakładów pracy zmniejszyły się w ciągu dziesięciolecia o 75,9% (w kraju o 76,6%). Większy spadek liczby mieszkań zakładowych wystąpił na wsi – o 76,9% wobec 75,1% w miastach. Znaczące zmniejszenie tego rodzaju mieszkań spowodowane było w głównej mierze wykupem tych zasobów mieszkaniowych przez inne podmioty, w tym w szczególności przez osoby fizyczne zamieszkujące te mieszkania.

Najwięcej mieszkań zakładowych znajdowało się w Poznaniu – prawie jedna czwarta zasobów tej formy własności w województwie oraz w powiatach poznańskim (8,9%) i gnieźnieńskim (6,2%), natomiast najmniej w Koninie (0,6%), a także tureckim i kaliskim (po 0,7%).

W posiadaniu Skarbu Państwa w 2021 r. znajdowało się 2,9 tys. mieszkań, tj. 0,2% ogółu mieszkań zamieszkałych (podobnie jak w kraju). W porównaniu z 2011 r. ich udział zmniejszył się o 1,6 p.proc. W okresie dekady liczba mieszkań zaliczanych do tej kategorii zmniejszyła się o 85,0% (w kraju o 85,3%), przy czym w podziale miasto-wieś spadek ten był większy na terenach wiejskich (o 89,1% wobec 81,6% na wsi, w kraju odpowiednio o 88,6% wobec 84,1%).

Najwięcej mieszkań zamieszkałych z zasobów Skarbu Państwa zlokalizowanych było w Poznaniu, poznańskim i gnieźnieńskim, najmniej takich mieszkań spisano w powiatach: ostrzeszowskim, kolskim, pleszewskim, konińskim, tureckim i kępińskim.

Według danych NSP 2021 w gestii towarzystw budownictwa społecznego (TBS) znajdowało się 11,5 tys. mieszkań, czyli 1,0% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju 0,9%). Ponad 90% z nich było zlokalizowanych w miastach. W porównaniu z 2011 r. liczba mieszkań pozostających w zasobach towarzystw budownictwa społecznego zwiększyła się o 25,9% (w kraju o 42,3%).

Mieszkania z zasobów TBS spisano w 32 spośród 35 powiatów, z tego 3,3 tys. w Poznaniu, 1,2 tys. w powiecie poznańskim, 1,1 tys. w Kaliszu i 1,0 tys. w pilskim. Największy odsetek takich mieszkań odnotowano w strukturze zasobów mieszkaniowych powiatów śremskiego (4,5%) i jarczińskiego (4,2%), gdzie stanowiły trzecią co do wielkości grupę podmiotów będących właścicielami mieszkań, po osobach fizycznych i spółdzielniach mieszkaniowych.

W 2021 r. 25,1 tys. mieszkań zamieszkałych stanowiło własność pozostałych podmiotów (2,1% ogółu zasobów mieszkaniowych zamieszkałych wobec 0,5% w 2011 r., w kraju 1,6%). Były to głównie jednostki budujące dla zysku (deweloperzy), instytucje wyznaniowe i inne organizacje. W okresie międzypisowym liczba mieszkań o takiej formie własności wzrosła ponad 4,7-krotnie, przy czym wzrost ten był większy w miastach (blisko 5-krotny) niż na wsi (3,9-krotny).

Najwięcej mieszkań stanowiących własność pozostałych podmiotów odnotowano w Poznaniu (9,4 tys.), poznańskim (2,1 tys.), Kaliszu (1,4 tys.) oraz powiatach gnieźnieńskim (1,2 tys.) i ostrowskim (1,1 tys.).

Według danych NSP 2021 najwięcej mieszkań było zamieszkałych na podstawie własności całego lub części mieszkania – 69,6% oraz spółdzielczego prawa do mieszkania (własnościowego lub lokatorskiego) – 12,4%. Taka struktura charakteryzuje również miasta, w których ten udział wyniósł odpowiednio 57,1% i 19,0%. Na terenach wiejskich 90,4% mieszkań zajmowanych było na podstawie własności całego lub części mieszkania.

2.3. Wiek mieszkań

2.3. Age of the dwellings

Informacje na temat wieku zasobów mieszkaniowych mają istotne znaczenie dla ich oceny. Rok wybudowania budynku ma wpływ na rodzaj stosowanych technologii i standardów, które z kolei warunkują zmiany jakościowe zasobów mieszkaniowych. Zasoby powstające w nowym budownictwie, na ogół cechują się wyższym standardem niż zasoby starsze.

Tablica 11. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych według okresu wybudowania budynku
Table 11. The number and useful floor area of inhabited dwellings by age of building construction

Wyszczególnienie Specification	Ogółem w tys. Total in thousands	Rok oddania budynku do użytku ^a Year of completed of the building ^a									
		przed 1918 before	1918– –1944	1945– –1970	1971– –1978	1979– –1988	1989– –2002	2003– –2011	2012– –2016	2017– –2021	w budowie under construction
		struktura pozioma (w %)					horizontal structure (in %)				
Mieszkania Dwellings											
Ogółem Total	1176,5	8,0	7,9	18,1	11,1	15,4	13,8	10,2	6,2	6,7	0,2
Miasta Urban areas	725,2	8,1	7,0	18,0	12,7	17,2	15,0	8,8	4,9	5,5	0,1
Wieś Rural areas	451,2	7,7	9,4	18,4	8,6	12,4	11,9	12,4	8,3	8,7	0,5
Powierzchnia użytkowa w m ² Useful floor area in m ²											
Ogółem Total	97823,3	6,4	7,0	15,4	9,4	15,5	16,3	13,1	7,4	7,4	0,4
Miasta Urban areas	51785,8	7,0	6,7	15,4	10,8	17,5	18,0	11,1	5,5	5,6	0,2
Wieś Rural areas	46037,5	5,8	7,3	15,5	7,8	13,2	14,2	15,3	9,5	9,5	0,6

a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań w budynkach z nieustalonym rokiem oddania do użytku.
a The structure does not present the share of dwellings with an unknown year of completed of the building.

W 2021 r. najliczniejszą grupą, liczącą 213,3 tys. mieszkań, były mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych w latach 1945–1970. Stanowiły one 18,1% mieszkań zamieszkałych (w kraju 21,0%). Znaczącą grupą (181,1 tys.) były również mieszkania w budynkach wzniesionych w latach 1979–1988. W ogólnej liczbie mieszkań ich udział wynosił 15,4% (w kraju 15,6%). W obu przedziałach czasowych przeważającą formą własności zasobów mieszkaniowych była własność osób fizycznych i wyniosła odpowiednio 78,6% oraz 72,1%.

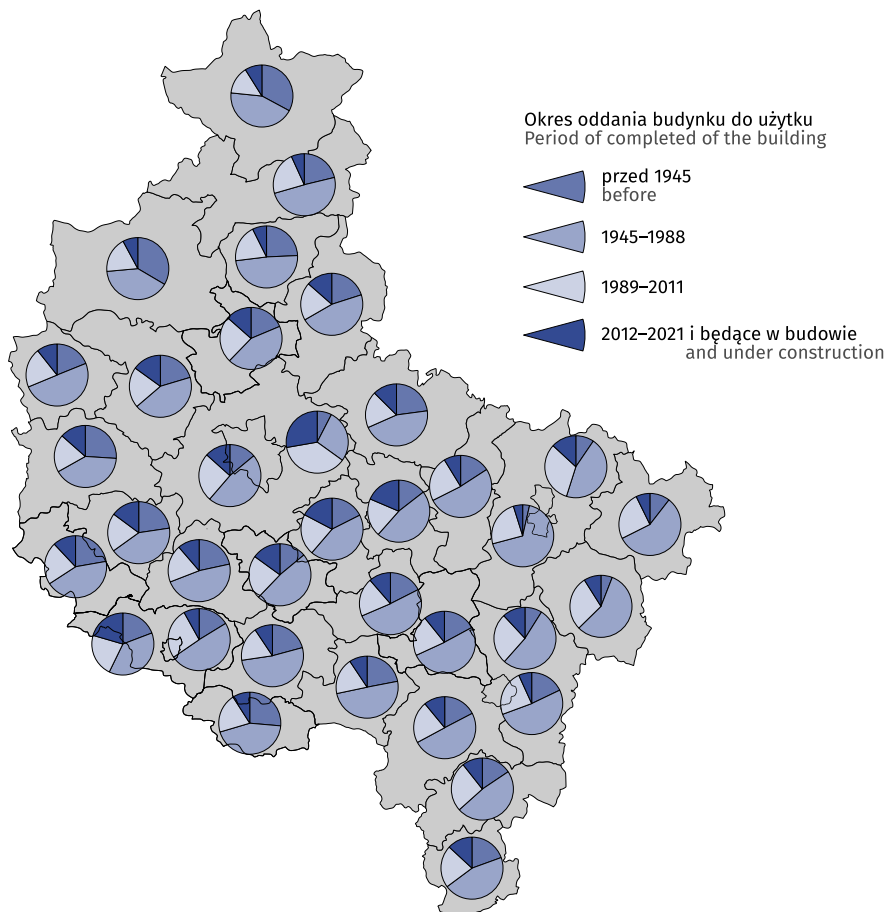
W województwie wielkopolskim mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych po roku 1944 stanowiły 81,6% ogółu zamieszkałych zasobów lokalowych, tj. o 8,3 p.proc. więcej niż w 2011 r. W miastach udział zasobów powojennych w okresie międzypisowym zwiększył się o 6,0 p.proc. i wyniósł 82,1%, a na wsi wzrósł o 12,4 p.proc. osiągając 80,7%. Powierzchnia użytkowa mieszkań powstałych po 1944 r. to 84,4% całkowitej powierzchni użytkowej zamieszkałych zasobów mieszkaniowych (78,1% w 2011 r.)

Liczba mieszkań w budynkach wzniesionych przed 1918 r., czyli mających ponad 100 lat, wyniosła 93,5 tys., co stanowiło 8,0% ogółu mieszkań zamieszkałych, z tego w miastach zlokalizowanych było 59,0 tys., tj. 8,1% zasobu mieszkaniowego, na wsi – 34,5 tys. (7,7%). W kraju udziały najstarszych zasobów były nieco mniejsze i wyniosły odpowiednio 6,1%, 6,7% i 5,0%.

W budynkach najnowszych, czyli wybudowanych po 2011 r., spisano łącznie 151,6 tys. mieszkań (12,9% ogółu mieszkań zamieszkałych), z tego 75,2 tys. (10,4%) w miastach i 76,5 tys. (16,9%) na wsi (w kraju odpowiednio 10,7%, 9,8% i 12,5%).

Według danych z NSP 2021 w zasobach mieszkaniowych będących własnością osób fizycznych największy odsetek mieszkań (24,1%) odnotowano w budynkach wybudowanych w latach 1971–1988. Znaczący udział, tj. 18,2% miały również mieszkania w budynkach wzniesionych w latach 1945–1970. Mieszkania w budynkach sprzed 1918 r. w zasobach osób fizycznych stanowiły tylko 7,5%. W zasobach spółdzielni mieszkaniowych blisko połowę (49,1%) stanowiły mieszkania w budynkach wybudowanych w latach 1971–1988. Niemal jedna trzecia mieszkań gminnych (31,2%) powstała przed 1918 r., a 24,0% z nich w latach 1945–1970. Podobnie w zasobach Skarbu Państwa najwięcej mieszkań pochodziło sprzed 1918 r. oraz z lat 1945–1970. W sumie udział mieszkań w budynkach wzniesionych w tych przedziałach czasowych wynosił 44,0% ogólnej liczby mieszkań należących do Skarbu Państwa. Około jedna czwarta (24,7%) mieszkań zakładowych umiejscowiona była w budynkach sprzed 1918 r. Spośród zasobów towarzystw budownictwa społecznego największy odsetek mieszkań (35,8%) odnotowano w budynkach wybudowanych w latach 2003–2011.

Struktura mieszkań pod względem wieku, w której nie uwzględniono budynków o nieustalonym roku oddania do użytku, jest znacznie zróżnicowana przestrzennie. Największy odsetek mieszkań w budynkach sprzed roku 1944 (przy średniej w województwie 16,2%) odnotowano w powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim (33,5% ogółu mieszkań zamieszkałych w powiecie), złotowskim (32,9%), rawickim (26,4%) oraz nowotomyskim (26,0%). Stosunkowo dużo mieszkań w budynkach wybudowanych w latach 1945–1988 (przy średniej w województwie 45,7%) stwierdzono w Koninie (67,3% ogółu mieszkań zamieszkałych w mieście), kolskim (57,1%) i tureckim (56,7%). Mieszkania w budynkach nowych, tj. wzniesionych po roku 2011, największy udział miały w powiecie poznańskim, gdzie stanowiły 27,7% wszystkich mieszkań zamieszkałych na tym obszarze administracyjnym (przy średniej w województwie 13,4%), a także w powiatach leszczyńskim (20,5%) i wrzesińskim (18,6%).

Mapa 6. Mieszkania zamieszkałe według okresu budowy budynku^a w 2021 r.Map 6. Inhabited dwellings by age of building construction^a in 2021

a Bez mieszkań w budynkach z nieustalonym rokiem oddania do użytku.
a Excluding dwellings with an unknown year of completed of the building.

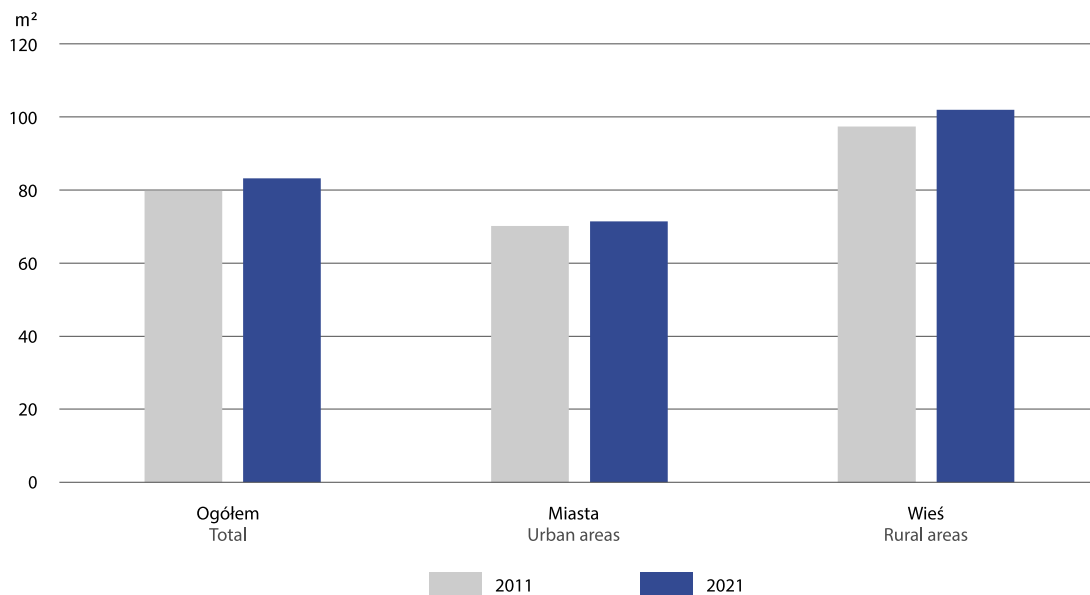
W województwie wielkopolskim według stanu na 31 marca 2021 r. odnotowano 135,1 tys. mieszkań niezamieszkałych. Najwięcej takich mieszkań (28,5 tys.) znajdowało się w budynkach wybudowanych w latach 2012–2021. Stanowiły one 21,1% ogółu mieszkań niezamieszkałych.

2.4. Wielkość mieszkań**2.4. Size of the dwellings**

W 2021 r. przeciętne mieszkanie zamieszkałe w województwie wielkopolskim składało się z 4,15 izby, a jego powierzchnia użytkowa wynosiła 83,2 m² (w kraju odpowiednio 3,93 izby i 76,5 m²). Mieszkania zlokalizowane na wsi średnio posiadały 4,73 izby, a jego przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 102,0 m². W ośrodkach miejskich natomiast przeciętne mieszkanie dysponowało 3,79 izby i zajmowało 71,4 m².

Wykres 7. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych

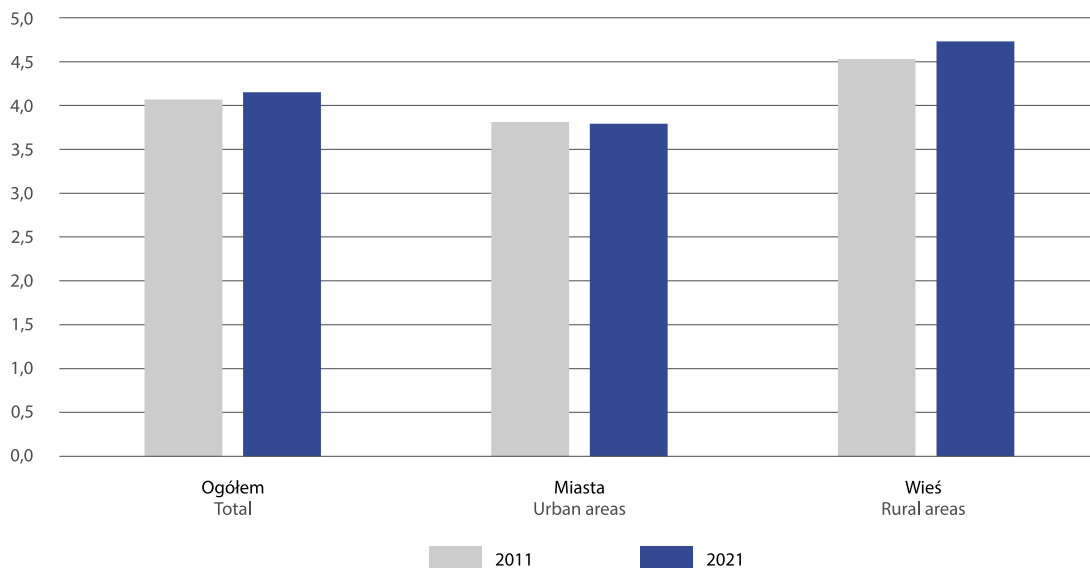
Chart 7. Average useful floor area of inhabited dwellings

W porównaniu z 2011 r. wielkość przeciętnego mieszkania zamieszkanego wzrosła, biorąc pod uwagę liczbę izb – o 0,08 izby, a w przypadku przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na mieszkanie – o 3,4 m². Mieszkania na wsi zwiększyły się bardziej niż w miastach pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej (o 4,6 m² wobec 1,3 m² w miastach). W przypadku przeciętnej liczby izb w mieszkaniu w miastach odnotowano spadek o 0,02 izby, przy jednoczesnym jej wzroście na terenach wiejskich o 0,20. Tym samym powiększyła się różnica w wielkości mieszkań między miastem a wsią. W 2021 r. mieszkanie w miastach województwa wielkopolskiego było średnio o 30,6 m² mniejsze niż mieszkanie na wsi (w kraju mniejsze o 33,3 m²). W 2011 r. różnica wyniosła 27,3 m² wobec 28,2 m² w kraju.

Wykres 8. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych

Chart 8. Average number of rooms in inhabited dwellings

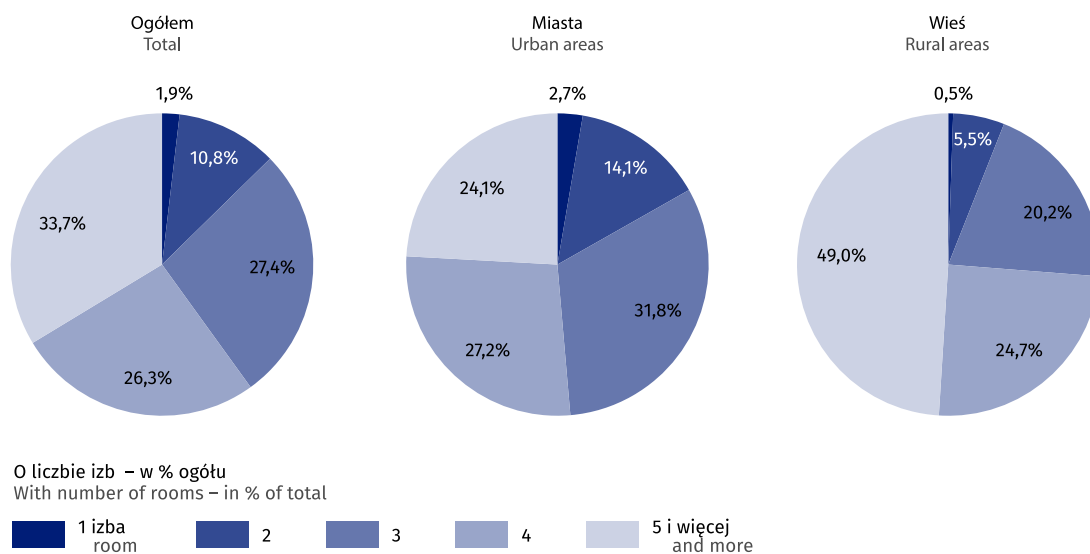

W strukturze mieszkań zamieszkałych, w 2021 r. dominowały mieszkania wieloizbowe. Blisko 34% stanowiły mieszkania mające 5 i więcej izb, a 27,4% mieszkania 3-izbowe oraz 26,3% 4-izbowe (w kraju odpowiednio: 27,8%, 30,8% i 25,6%). W porównaniu z 2011 r. wzrósł udział mieszkań z liczbą 5 i więcej izb – o 4,3 p.proc., mieszkań z 2 izbami – o 0,6 p.proc. oraz z 1 izbą – o 0,2 p.proc. W pozostałych kategoriach mieszkań odnotowano spadek ich udziału.

Mieszkania z liczbą 5 i więcej izb przeważały na wsi, gdzie stanowiły blisko połowę (49,0%) całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych (w kraju 47,0%), natomiast w miastach najczęściej występowały mieszkania z 3 izbami – 31,8% (w kraju 35,5%).

Wykres 9. Mieszkania zamieszkałe według liczby izb w 2021 r.

Chart 9. Inhabited dwellings by number of rooms in 2021

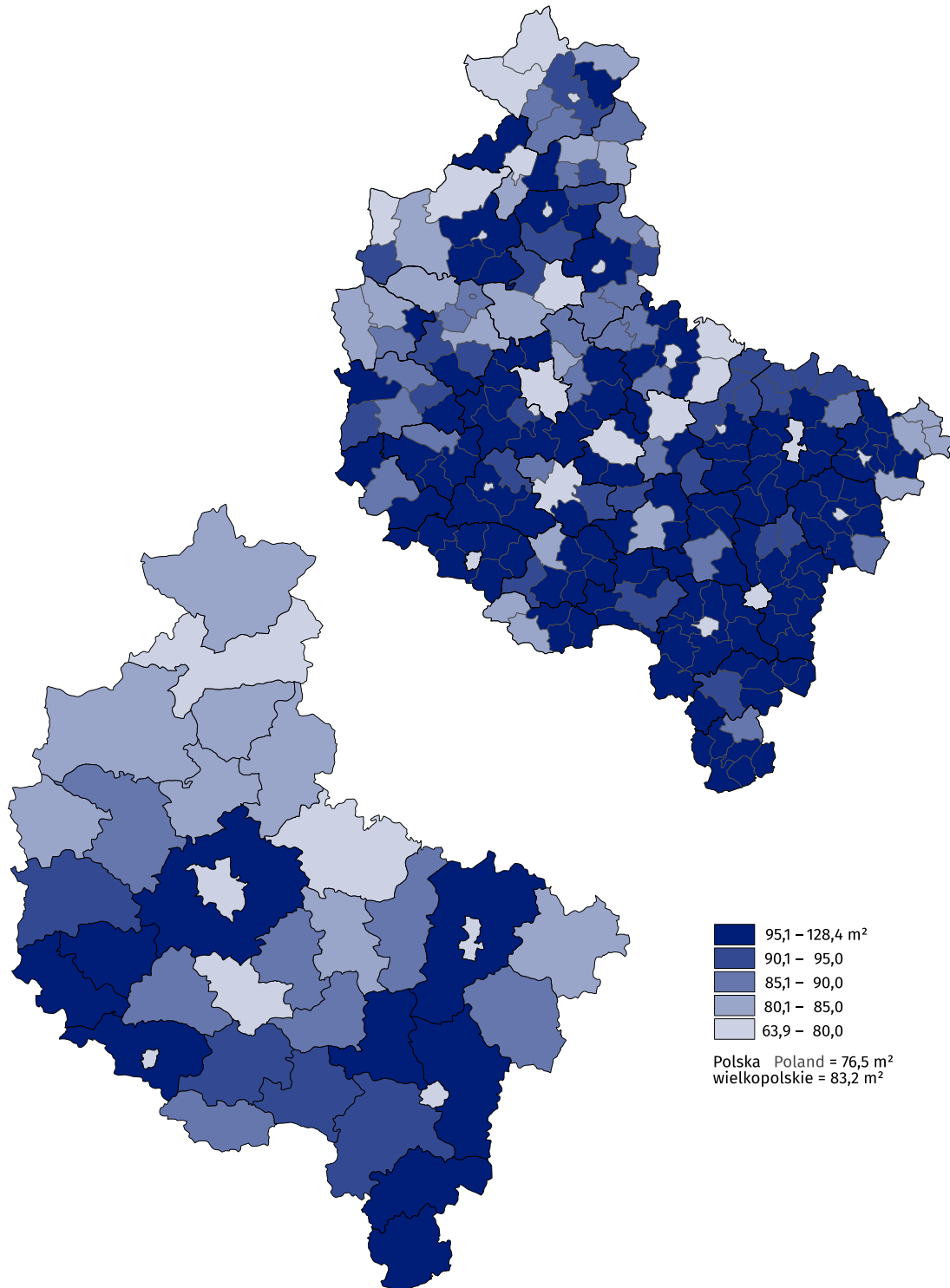

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w Polsce była zróżnicowana terytorialnie. Największy udział mieszkań o powierzchni powyżej 80 m² odnotowano w podkarpackim, małopolskim, opolskim, lubelskim i wielkopolskim, natomiast najmniejszy odsetek takich mieszkań występował w zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim i dolnośląskim. W 2021 r. największą przeciętną powierzchnią użytkową 1 mieszkania charakteryzowały się te należące do osób fizycznych (91,6 m²) oraz pozostałych podmiotów (61,8 m²), najmniejszą natomiast będące własnością gmin (48,6 m²).

Przeciętna powierzchnia użytkowa w mieszkaniach zamieszkałych jest skorelowana z rokiem wybudowania budynku, w którym znajduje się mieszkanie. W budynkach najstarszych, tj. wybudowanych przed rokiem 1918, wyniosła ona 66,9 m², natomiast w budynkach powstałych po roku 2017 – 92,0 m² (w kraju 62,6 m² wobec 91,0 m²). Świadczy to o poprawie standardów mieszkań zamieszkałych. W miastach najmniejsze były mieszkania zamieszkałe znajdujące się w budynkach wybudowanych w latach 1971–1978 (61,0 m²), natomiast największe mieszkania mieściły się w budynkach nowych, w momencie spisu będących jeszcze w budowie – 134,2 m². Na wsi najmniejszą powierzchnią charakteryzowały się mieszkania z budynków najstarszych (76,8 m²), zaś największą, podobnie jak w ośrodkach miejskich, z budynków będących w budowie (134,7 m²).

Mapa 7. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w 2021 r.

Map 7. Average useful floor area of inhabited dwellings in 2021

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych na całym obszarze województwa wielkopolskiego była zróżnicowana terytorialnie i wahała się od 63,9 m² w Poznaniu do 111,6 m² w powiecie leszczyńskim. W miastach (nie biorąc pod uwagę miast na prawach powiatu) najmniejszą powierzchnię – 66,9 m² miały mieszkania w powiecie gnieźnieńskim, a największą – 108,7 m² – w leszczyńskim. Na wsi przeciętna powierzchnia wahała się natomiast między 90,0 m² w powiecie złotowskim a 113,4 m² w krotoszyńskim. W powiatach: leszczyńskim, kaliskim, konińskim i ostrzeszowskim mieszkania o powierzchni użytkowej 80 m² i więcej stanowiły ok. dwóch trzecich mieszkań zamieszkałych.

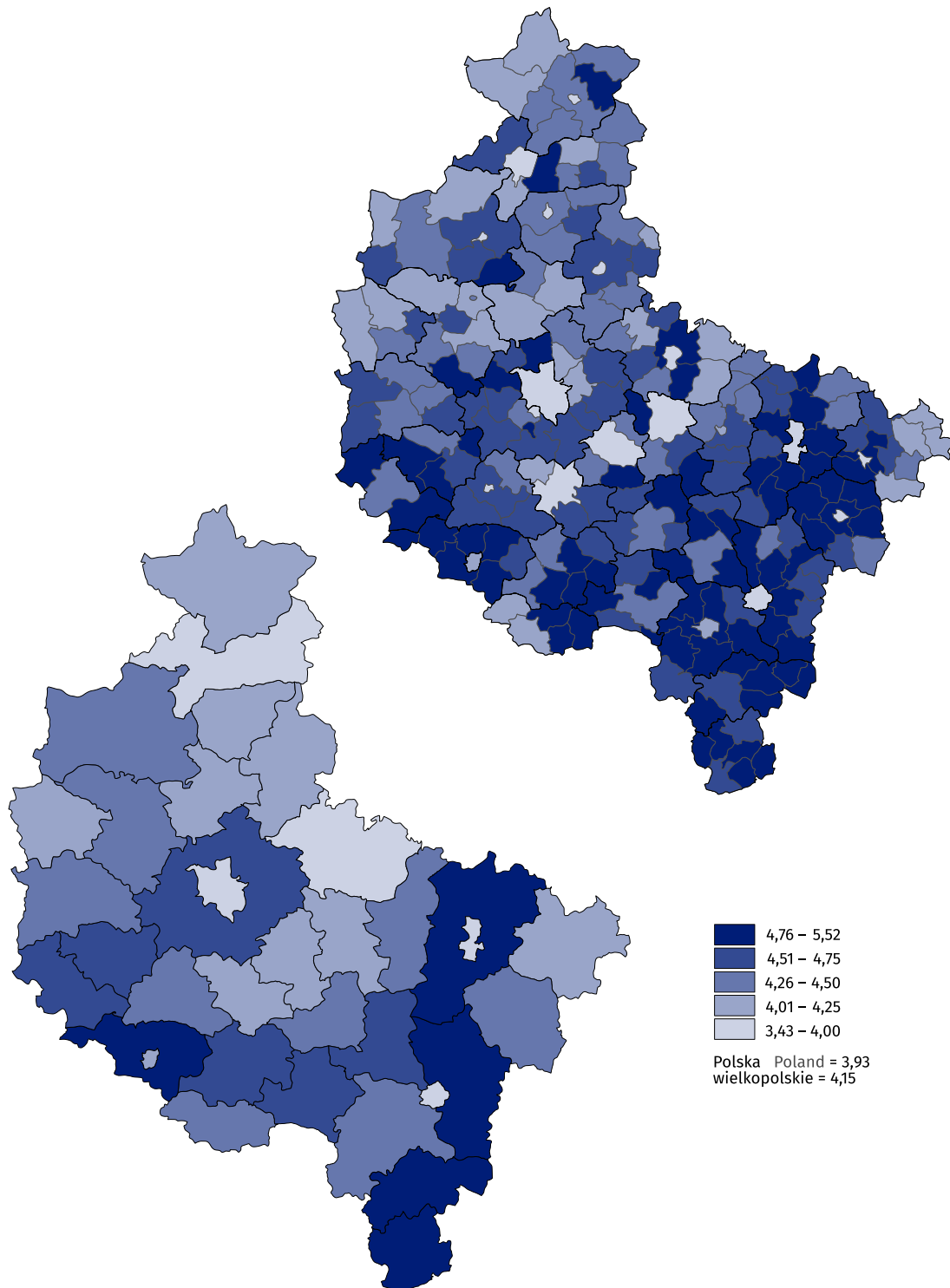
W ujęciu gminnym mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej odnotowano w Puszczykowie, Rozdrażewie, Tarnowie Podgórnym i Starym Mieście (powyżej 120 m²), o najmniejszej natomiast w ośrodkach miejskich takich jak: Poznań, Piła, Gniezno, Kalisz, Koło, Konin, Turek, Czarnków (poniżej 70 m²).

Przeciętna liczba izb w mieszkaniu kształtowała się różnie w poszczególnych powiatach województwa wielkopolskiego. Stosunkowo małe mieszkania charakteryzowały miasta na prawach powiatu: Poznań (3,43 izby), Kalisz (3,55), Konin (3,77), przy średniej wojewódzkiej 4,15 izby. Relatywnie największe mieszkania (w rozumieniu liczby izb) spisano w leszczyńskim, gdzie przeciętna dla całego powiatu wyniosła 5 izb, a w przypadku miast – 4,88. Wyłączając miasta na prawach powiatu, najmniejszą przeciętną liczbę izb w mieszkaniach odnotowano w miastach powiatu gnieźnieńskiego (3,69). Na wsi przeciętna liczba izb wahała się między 4,39 w powiecie chodzieskim a 5,11 w ostrzeszowskim.

Gminami, które charakteryzowały się mieszkaniami o największej przeciętnej liczbie izb w 2021 r. były: Trzcínica, Kraszewice, Stare Miasto, Rozdrażew, Włoszakowice, natomiast mieszkania zamieszkałe o najmniejszej przeciętnej liczbie izb zlokalizowane były w: Poznaniu, Kaliszu, Gnieźnie, Pile, Czarnkowie (gmina miejska) i Koninie.

Mapa 8. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w 2021 r.

Map 8. Average number of rooms in inhabited dwellings in 2021

2.5. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

2.5. Sanitary and technical installations in the dwellings

W okresie międzypisowym zwiększyła się liczba mieszkań zamieszkałych wyposażonych w instalacje: wodociąg, ustęp, łazienkę, ciepłą wodę, gaz z sieci i centralne ogrzewanie. Większy przyrost liczby mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne obserwowano na wsi niż w miastach. Szczególnie duży wzrost (o 87,7% w porównaniu z 2011 r.) dotyczył wyposażenia mieszkań wiejskich w ustęp spłukiwany z instalacją podłączoną do sieci kanalizacyjnej oraz w gaz sieciowy (o 87,3%).

Tablica 12. Wyposażenie mieszkań zamieszkałych w instalacje techniczno-sanitarne
Table 12. Equipment inhabited dwellings with technical and sanitary installations

Wyszczególnienie Specification	Mieszkania ogółem Total of dwellings	W tym mieszkania wyposażone w Of which fitted with							
		wodociąg water supply system		ustęp spłukiwany flushable toilet		łazienkę bath-room	ciepłą wodę bieżącą hot running water	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating
		razem total	w tym z sieci of which from network	razem total	z odprowadzeniem do sieci discharge to sewage system				

W tysiącach In thousands

	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Ogółem Total	2011	1054,2	1037,2	990,6	1011,4	709,6	988,0	931,6	555,6	868,6
	2021	1176,5	1136,9	1100,6	1122,6	873,3	1110,8	1136,9	656,2	1034,2
Miasta Urban areas	2011	672,6	668,8	657,4	660,6	596,4	649,1	620,4	477,6	576,0
	2021	725,2	701,9	688,9	698,0	661,0	693,8	701,9	510,1	645,8
Wieś Rural areas	2011	381,6	368,4	333,3	350,7	113,1	338,9	311,2	78,0	292,7
	2021	451,2	435,0	411,7	424,6	212,3	417,0	435,0	146,1	388,3

W % ogółu In % of total

	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Ogółem Total	2011	100,0	98,4	94,0	95,9	67,3	93,7	88,4	52,7	82,4
	2021	100,0	96,6	93,6	95,4	74,2	94,4	96,6	55,8	87,9
Miasta Urban areas	2011	100,0	99,4	97,7	98,2	88,7	96,5	92,2	71,0	85,6
	2021	100,0	96,8	95,0	96,3	91,1	95,7	96,8	70,3	89,1
Wieś Rural areas	2011	100,0	96,5	87,3	91,9	29,6	88,8	81,6	20,4	76,7
	2021	100,0	96,4	91,2	94,1	47,1	92,4	96,4	32,4	86,1

2011=100

Ogółem Total	111,6	109,6	111,1	111,0	123,1	112,4	122,0	118,1	119,1
Miasta Urban areas	107,8	104,9	104,8	105,7	110,8	106,9	113,1	106,8	112,1
Wieś Rural areas	118,3	118,1	123,5	121,1	187,7	123,1	139,8	187,3	132,7

Dynamika wzrostu liczby mieszkań zamieszkałych wyposażonych w poszczególne instalacje była większa niż mieszkań zamieszkałych ogółem. O ile ogólna liczba mieszkań zamieszkałych zwiększyła się w okresie dziesięciolecia o 11,6%, to w przypadku mieszkań mających dostęp do ciepłej wody bieżącej wzrost wyniósł 22,0%, mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie – 19,1%, a w gaz z sieci – 18,1%. Poprawa stopnia wyposażenia mieszkań zamieszkałych wynika z przyrostu nowych zasobów mieszkaniowych, jak i z przeprowadzonych remontów podwyższających standard mieszkań już istniejących.

Najbardziej powszechnymi instalacjami w mieszkaniu były wodociąg i dostęp do ciepłej bieżącej wody (po 96,6% wyposażonych zasobów mieszkaniowych). W województwie wielkopolskim w obie instalacje wyposażonych było 96,8% mieszkań zamieszkałych w miastach, a na wsi 96,4%.

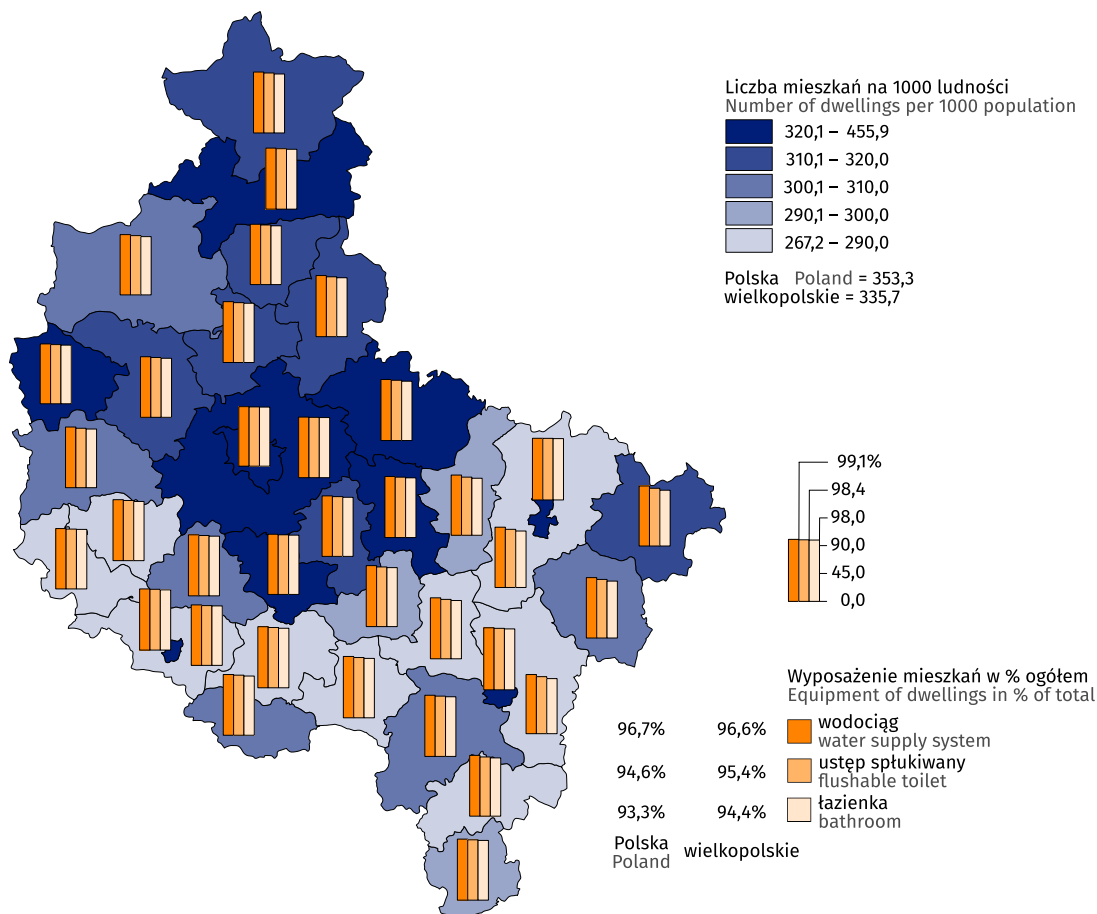
W ogólnej liczbie mieszkań zamieszkałych mieszkania wyposażone w łazienkę stanowiły 94,4%. W miastach 95,7% mieszkań było wyposażone w łazienkę, na wsi natomiast 92,4%. W porównaniu z danymi z poprzedniego spisu, przyrost mieszkań wyposażonych w łazienkę był wyższy na wsi i wynosił 23,1% (wobec 6,9% w miastach). Według stanu na 31 marca 2021 r. 87,9% mieszkań zamieszkałych to mieszkania wyposażone w instalacje centralnego ogrzewania. W miastach mieszkania tego typu stanowiły 89,1%, natomiast na wsi 86,1%. W 95,4% mieszkań zamieszkałych zainstalowany był ustęp spłukiwany. W mieście stanowiły one 96,3%, natomiast na wsi 94,1% ogółu mieszkań zamieszkałych. Pomimo bardzo korzystnych zmian w wyposażeniu mieszkań wiejskich w dalszym ciągu były one gorzej wyposażone niż mieszkania w miastach.

W instalację doprowadzającą gaz z sieci wyposażonych było 55,8% mieszkań. Dostęp do gazu z sieci miały głównie mieszkania znajdujące się w miastach, tj. 70,3%. Na wsi ten udział wynosił tylko 32,4%. W porównaniu ze spisem z 2011 r. na wsi zanotowano większy niż w mieście wzrost liczby mieszkań z dostępem do tego typu instalacji, odpowiednio o 87,3% i o 6,8%.

Uwzględniając formy własności mieszkań, najmniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg występuje w zasobach pozostałych podmiotów i zakładów pracy – odpowiednio 93,0% i 94,6%, w ustęp spłukiwany i łazienkę w zasobach gmin – odpowiednio 90,9% i 87,5%. Największy, przekraczający 98%, udział wyposażenia mieszkań w te instalacje odnotowano w mieszkaniach pozostających w zasobach spółdzielni mieszkaniowych. Niemal wszystkie mieszkania pozostające w gestii spółdzielni mieszkaniowych posiadały instalacje centralnego ogrzewania (96,1%), podczas gdy w przypadku zasobów mieszkaniowych gmin odsetek takich mieszkań wyniósł 64,5%.

Mapa 9. Mieszkania zamieszkałe wyposażone w podstawowe instalacje w 2021 r.

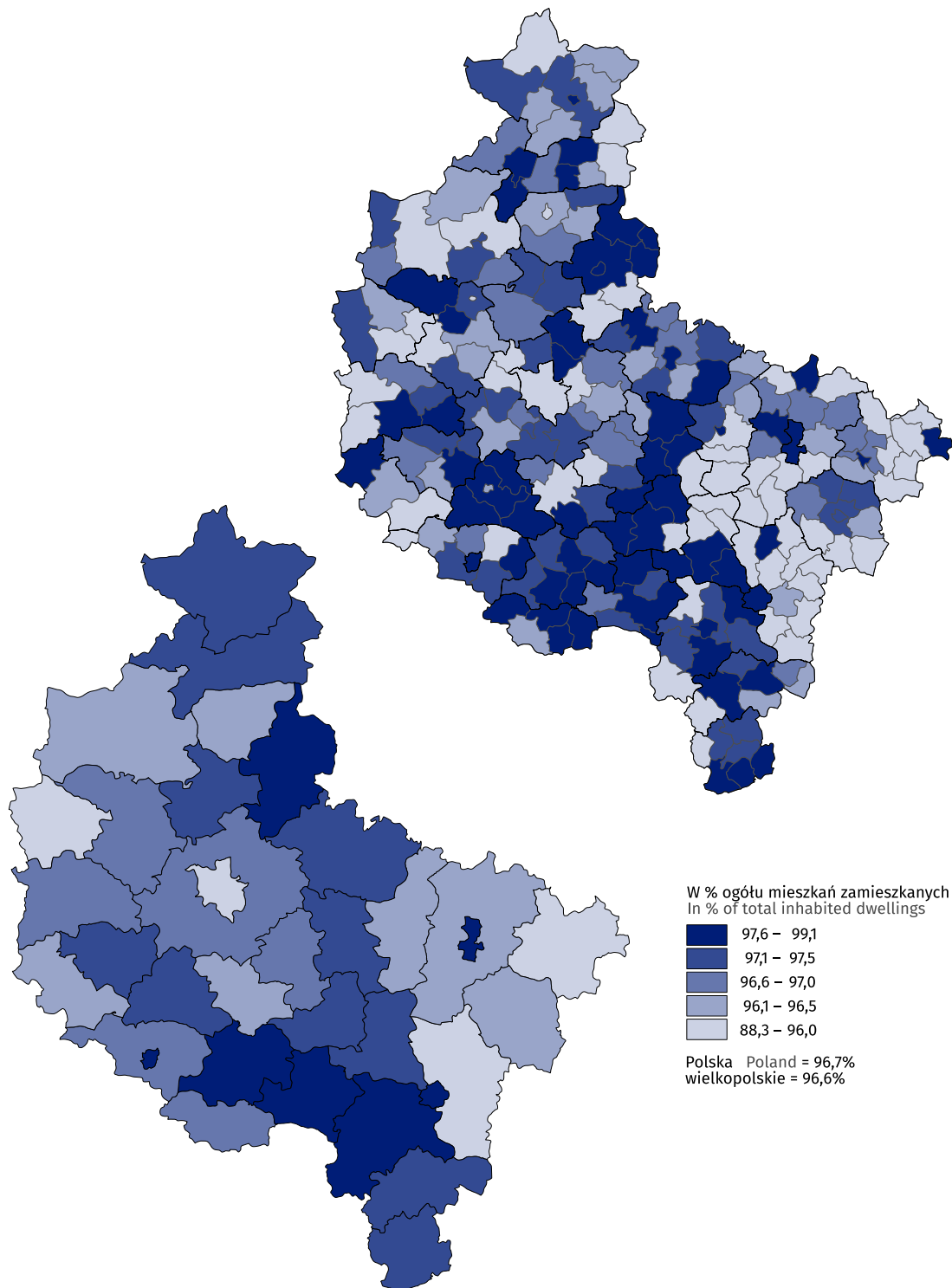
Map 9. Inhabited dwellings equipped with basic installations in 2021

Stopień wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne nie jest jednakowy na całym obszarze województwa wielkopolskiego. Najlepiej wyposażone w wodociąg, łazienkę i ustęp były mieszkania zamieszkałe zlokalizowane w miastach na prawach powiatu – Kaliszu i Koninie. Najmniej w trzy podstawowe instalacje wyposażone były mieszkania w powiecie kaliskim. Największy udział mieszkań wyposażonych instalacje centralnego ogrzewania obserwowano w Koninie i Poznaniu. Najmniejszy odsetek takich mieszkań występował w zasobach powiatów międzychodzkiego i konińskiego.

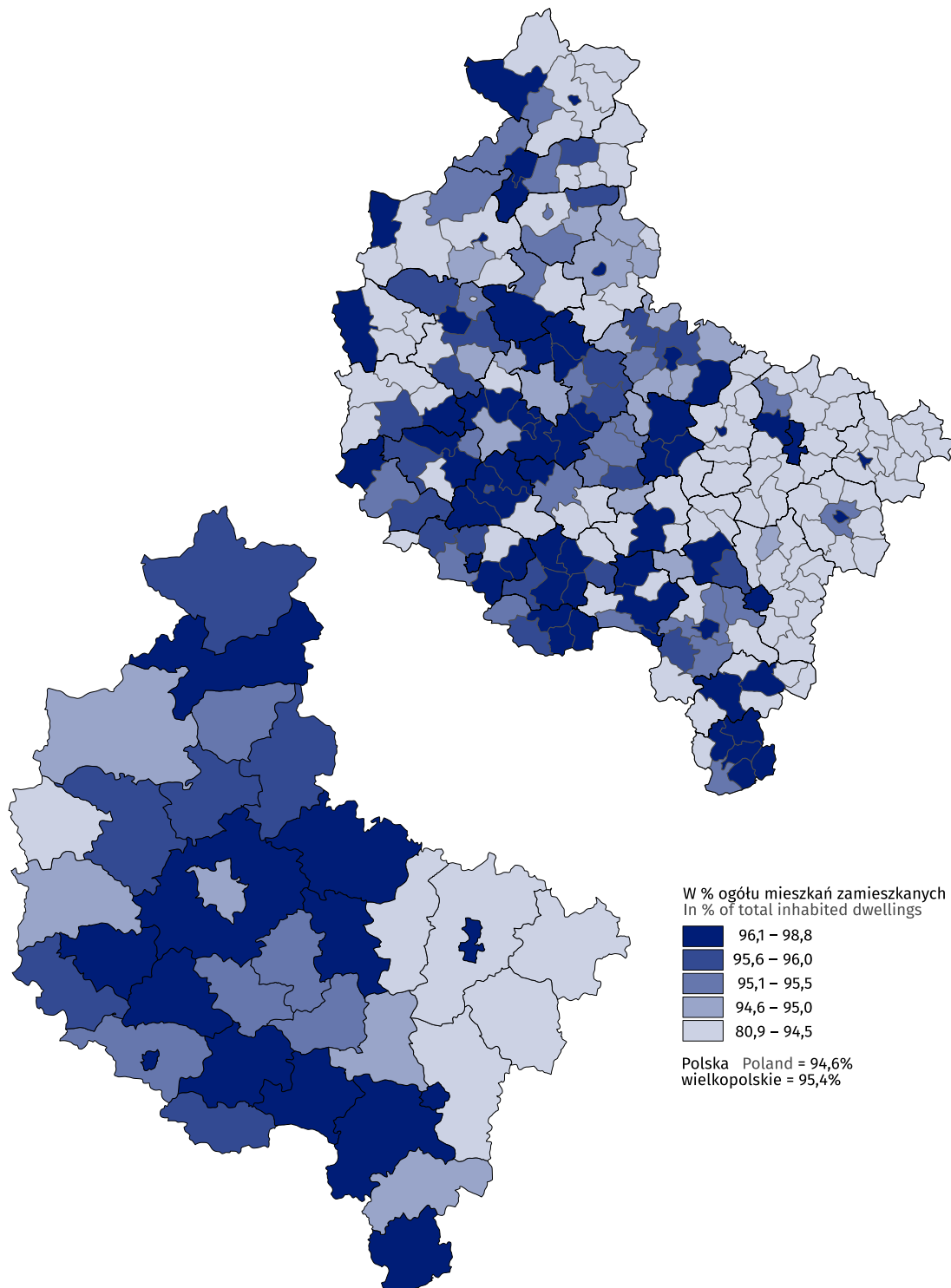
Mapa 10. Mieszkania zamieszkałe wyposażone w wodociąg w 2021 r.

Map 10. Inhabited dwellings fitted with water supply system in 2021

Mapa 11. Mieszkania zamieszkałe wyposażone w ustęp spłukiwany w 2021 r.

Map 11. Inhabited dwellings fitted with flushable toilet in 2021

W 131 gminach spośród 226 gmin województwa wielkopolskiego stopień wyposażenia mieszkań zamieszkałych w wodociąg przekraczał średnią dla województwa (96,6%), a w przypadku wyposażenia w ustęp sputkiwany wartości większe od wartości dla województwa (95,4%) odnotowano w 91 gminach.

2.6. Zaludnienie mieszkań

2.6. Population in the dwellings

W okresie między spisami poprawie uległy warunki mieszkaniowe ludności w województwie wielkopolskim. Jednym z mierników wskazujących poprawę warunków mieszkaniowych jest przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu zamieszkanym, która wynosiła 2,92 osoby, podczas gdy w 2011 r. było to 3,24 osoby w 1 mieszkaniu. Świadczy o tym również przeciętna liczba osób przypadająca na izbę oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na 1 osobę. W relacji do 2011 r. obniżyła się przeciętna liczba osób na 1 izbę z 0,82 na 0,70. Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wzrosła o 4,4 m² i wyniosła 28,4 m².

Tablica 13. Ogólne wskaźniki zaludnienia

Table 13. General population rates

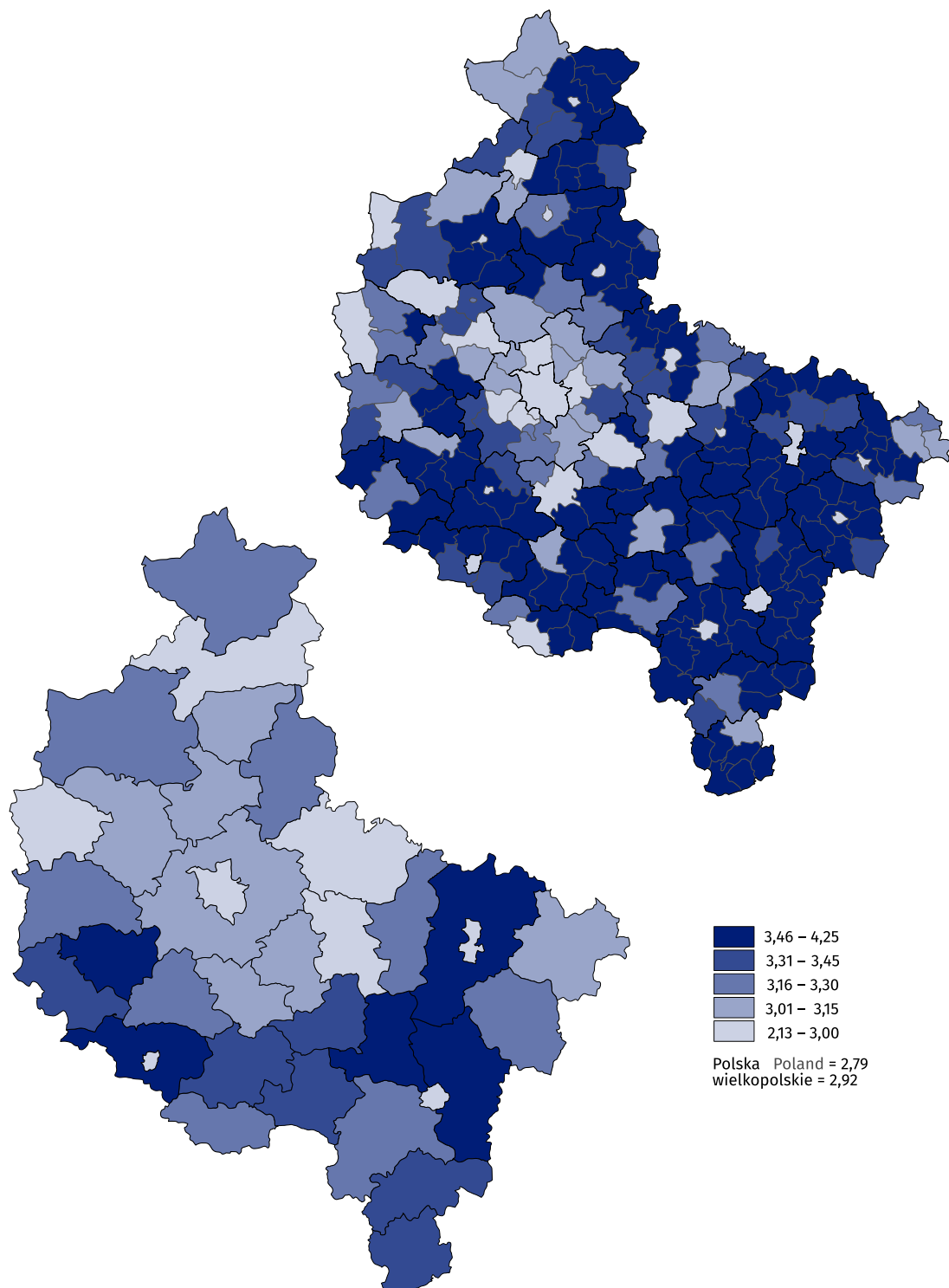
Wyszczególnienie Specification		Przeciętna liczba osób Average number of persons		Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na osobę Average useful floor area in m ² per 1 person
		w 1 mieszkaniu per 1 dwelling	na 1 izbę per 1 room	
Ogółem Total	2011	3,24	0,82	24,0
	2021	2,92	0,70	28,4
Miasta Urban areas	2011	2,84	0,76	24,3
	2021	2,55	0,67	28,0
Wieś Rural areas	2011	3,95	0,91	23,6
	2021	3,52	0,75	29,0

Zestawienie wskaźników wyliczonych na podstawie wyników spisów z 2011 r. i 2021 r. potwierdza ogólną poprawę stopnia zaludnienia mieszkań zarówno w miastach, jak i na wsi. W miastach wskaźnik osób na 1 izbę wyniósł 0,67 wobec 0,76 w 2011 r., natomiast na wsi 0,75 wobec 0,91. Przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę w miastach zwiększyła się o 3,7 m² i wyniosła 28,0 m², podczas gdy na wsi wzrosła o 5,4 m², osiągając 29,0 m². Biorąc pod uwagę liczbę osób przypadających na 1 mieszkanie, zaludnienie było wyższe na wsi niż w miastach (3,52 wobec 2,55).

Wskaźniki zaludnienia mieszkań wykazują znaczne zróżnicowanie terytorialne. Największe zaludnienie, wyrażone przeciętną liczbą osób przypadającą na mieszkanie, stwierdzono w powiatach: kaliskim (średnio 3,69), konińskim (3,62) oraz grodziskim (3,53), natomiast najmniej zaludnione mieszkania znajdowały się w miastach na prawach powiatu: Poznaniu (2,13), Kaliszu (2,47) oraz Lesznie i Koninie (po 2,57). W podziale na gminy, najbardziej zaludnione mieszkania odnotowano w gminach: Rozdrażew (przeciętnie 4,25 osoby na 1 mieszkanie), Wielichowo (4,01) oraz Sulmierzyce (4,00), podczas gdy nisko zaludnione pozostawały mieszkania (oprócz wcześniej wspomnianych gmin mających również status miast na prawach powiatu) w gminach miejskich Koło (2,57), Piła (2,58) i Gniezno (2,59).

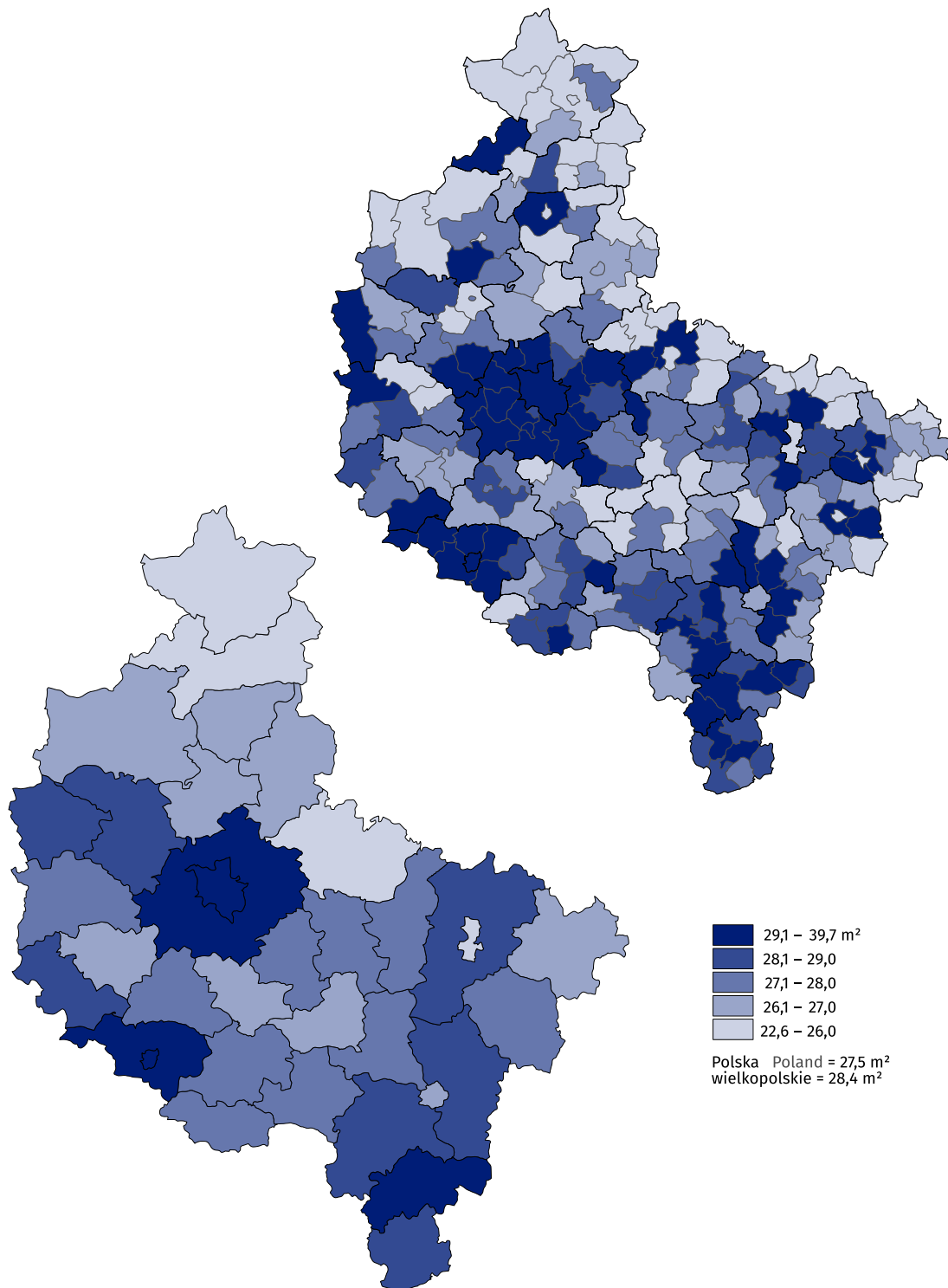
Mapa 12. Przeciętna liczba osób w mieszkaniach zamieszkałych w 2021 r.

Map 12. Average number of persons in inhabited dwellings in 2021

Mapa 13. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych na 1 osobę w 2021 r.

Map 13. Average useful floor area of inhabited dwellings per person in 2021

Pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej przypadającej na osobę wielkopolskie należało do najmniej zaludnionych (3. miejsce w kraju). Wyższy poziom wskaźnika odnotowano w województwach opolskim (29,0 m²) i mazowieckim (28,6 m²). Największe zaludnienie mieszkańców obserwuje się w województwach: warmińsko-mazurskim (24,3 m²), kujawsko-pomorskim (25,3 m²) oraz pomorskim (26,0 m²).

Wskaźnik zaludnienia mieszkań, określany przeciętną powierzchnią użytkową na osobę, jest także zróżnicowany przestrzennie. Jako najbardziej zaludnione można wskazać powiaty: złotowski (25,2 m²), pilski (25,5 m²) oraz Konin (25,6 m²), natomiast najmniej zaludnione okazały się: poznański (32,7 m²), leszczyński (31,7 m²) i Poznań (30,0 m²). Biorąc pod uwagę ujęcie gminne (nie licząc miast na prawach powiatu), najbardziej zaludnione mieszkania odnotowano w gminach: Wysoka (22,6 m² w przeliczeniu na osobę), Wierzbinek (23,4 m²) oraz Miasteczko Krajeńskie (23,9 m²), a najmniej zaludnione – Puszczykowo (39,7 m²), Tarnowo Podgórne (39,6 m²) i Suchy Las (39,6 m²).

Według stanu na 31 marca 2021 r. w województwie wielkopolskim 9,1% ludności mieszkało w mieszkaniach uznawanych za przeludnione, czyli takich, w których na jedną izbę przypada 2 i więcej osób. Jednocześnie udział osób zamieszkujących w warunkach niskiego zaludnienia, tj. poniżej 1 osoby na izbę wyniósł nieco ponad połowę (50,3%). Korzystniejszym wskaźnikiem w tym zakresie charakteryzowały się jedynie dwa województwa: opolskie (53,8%) i śląskie (50,8%).

Tablica 14. Struktura ludności według liczby osób na 1 izbę
Table 14. Structure of population by number of person per room

Wyszczególnienie Specification	Ludność w tys. Population in thou- sands	W tym w mieszkaniach zamieszkałych z liczbą osób przypadająca na 1 izbę ^a Of which in inhabited dwellings with number of persons per 1 room ^a							
		poniżej 0,50 under	0,50– –0,99	1,00	1,01– –1,49	1,50– –1,99	2,00– –2,99	3,00 i więcej and more	
		w % ogółu in % of total							
Ogółem	2011^b	3413,9	8,4	33,1	18,7	16,1	11,1	7,7	2,5
Total	2021	3440,7	10,6	39,6	18,5	13,2	8,9	6,7	2,4
Miasta Urban areas	2011 ^b	1908,3	10,2	35,6	20,8	14,3	9,3	6,2	2,0
	2021	1851,8	11,9	39,1	20,3	11,9	8,2	6,3	2,2
Wieś Rural areas	2011 ^b	1505,6	6,2	29,9	16,1	18,3	13,4	9,5	3,1
	2021	1589,0	9,1	40,3	16,4	14,7	9,8	7,2	2,6

a W strukturze nie przedstawiono udziału ludności w mieszkaniach o nieustalonej liczbie izb. b Mieszkania zamieszkałe stale.

a The structure does not present the share of population in dwellings with an unknown number of rooms. b Permanently inhabited dwellings.

Na obszarach wiejskich w mieszkaniach przeludnionych mieszkało 9,8% mieszkańców, podczas gdy w miastach odsetek ten wyniósł 8,5%. W porównaniu z 2011 r. odsetek ludności w mieszkaniach przeludnionych obniżył się na wsi (o 2,8 p.proc.), a wzrost nieznacznie w miastach (o 0,3 p.proc.). W mieszkaniach z mniej niż 1 osobą na izbę mieszkało 51,0% mieszkańców miast i 49,4% mieszkańców wsi, podczas gdy przed dekadą było to odpowiednio 45,8% i 36,0%.

W mieszkaniach, w których na 1 osobę przypada 20 m² i więcej, mieszkało w 2021 r. 56,1% ludności wobec 46,5% w 2011 r. W miastach odsetek ten osiągnął poziom 53,3%, a na wsi 59,5%. Udział ludności mieszkającej w mieszkaniach, w których na 1 osobę przypada mniej niż 10 m², wyniósł 9,6% ogółu ludności (w 2011 r. 11,9%). W miastach ludność ta stanowiła 9,7%, a na wsi 9,4%.

Rozdział 3

Wybrane zagadnienia metodologiczne

W wyniku przeprowadzonego spisu powszechnego mieszkań i budynków uzyskano zestaw danych charakteryzujących budynki i znajdujące się w nich mieszkania zlokalizowane na terenie Polski według stanu na 31 marca 2021 r. Informacje te zbierane regularnie w cyklach około 10-letnich umożliwiają ocenę stanu i warunków mieszkaniowych ludności zarówno pod kątem ilościowym, jak i jakościowym.

W niniejszej publikacji zaprezentowano pełną informację charakteryzującą budynki i wybrane aspekty oceny zmian w sytuacji mieszkaniowej w latach 2011–2021 przeprowadzoną w oparciu o wyniki spisów powszechnych. Zamieszczone informacje dotyczą głównie budynków zamieszkałych, tj. takich, w których znajdowało się co najmniej 1 zamieszkałe mieszkanie ze stałym mieszkańcem. Komentarz analityczny odnosi się do wyników na temat stanu zasobów, ich jakości i innych charakterystyk dla zbiorowości mieszkań zamieszkałych.

3.1. Podstawowe cele spisu ludności i mieszkań 2021

W świetle dynamicznych zmian zachodzących w życiu społeczno-gospodarczym kluczowego znaczenia nabiera dostęp do obiektywnych informacji, które następnie są podstawą do podejmowania strategicznych decyzji. Dane statystyczne na temat ludności oraz ogólna charakterystyka rodzinna, społeczna, ekonomiczna i mieszkaniowa poszczególnych osób są niezbędne do badania i definiowania polityk społecznych, środowiskowych, regionalnych w poszczególnych krajach, a także większych społecznościach/wspólnotach, w tym Unii Europejskiej i ONZ. Dane statystyczne stanowią zarówno punkt wyjścia dla planowania i realizacji polityk krótko i długookresowych, umożliwiają bieżące ich monitorowanie, ale także pozwalają na ocenę skali zdarzeń i zjawisk pojawiających się ad-hoc, wymagających natychmiastowych decyzji.

Posiadanie aktualnych, dobrej jakości i porównywalnych danych pozwala na uchwycenie zachodzących procesów, określanie ich tendencji, a tym samym na adekwatną reakcję. Nie bez znaczenia jest również wartość zebranych informacji dla badań naukowych i historycznych.

Wobec powyższego, najważniejszymi założonymi celami spisu powszechnego ludności i mieszkań są:

1. zaspokojenie potrzeb informacyjnych kraju, zwłaszcza zebranie informacji, których nie można uzyskać z innych źródeł, w szczególności ze źródeł administracyjnych;
2. dostarczenie informacji na poziomie jednostek podstawowego podziału administracyjnego kraju;
3. zaprezentowanie zmian w liczbie ludności i zasobach mieszkaniowych w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu (NSP 2011), wraz z szeroką charakterystyką zarówno poszczególnych zbiorowości, jak i przebiegu podstawowych procesów, w tym: o stanie i strukturze demograficzno-społecznej i ekonomicznej ludności, gospodarstw domowych i rodzin zamieszkujących lub przebywających w Polsce, o rozmiarach i kierunkach mobilności ludności, aktywności ekonomicznej, a także o rozmiarach zasobów mieszkaniowych, ich jakości oraz efektywnym wykorzystaniu;
4. zebranie informacji niezbędnych do realizacji zobowiązań międzynarodowych Polski wobec Unii Europejskiej oraz ONZ;

5. dostarczenie danych statystycznych na potrzeby tworzenia i aktualizacji operatów zarówno dla ustalania stanu i struktury ludności według cech demograficznych, społecznych i ekonomicznych, jak i losowania prób do badań reprezentacyjnych prowadzonych w latach po spisie w gospodarstwach domowych.

Kolejnym głównym celem realizacji spisów powszechnych jest monitorowanie wielkości oraz stanu zasobów mieszkaniowych pozostających do dyspozycji ludności na terenie kraju. Jakkolwiek, w ramach corocznych programów badań statycznych statystyki publicznej pozyskiwane są informacje na temat mieszkań, czy budynków z mieszkaniami, które umożliwiają obserwację zmian zachodzących w zasobach mieszkaniowych, to spisy powszechne jako badania obejmujące swoim zakresem całą badaną populację stanowią referencyjne źródło informacji wykorzystywane do aktualizacji danych opracowywanych w ramach bieżących badań statystyki publicznej.

3.2. Zakres tematyczny spisu

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. godzina 24:00.

W zakresie tematyki mieszkaniowej Narodowemu Spisowi Powszechnemu Ludności i Mieszkań 2021 podlegały: mieszkania i budynki, w których znajdują się mieszkania zamieszkane lub niezamieszkane oraz zamieszkane obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami. Nie obejmował natomiast mieszkań, budynków, obiektów i pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

Z zakresu tematyki mieszkaniowej ujęto w spisie następujące zagadnienia:

1. rodzaj zamieszkaných pomieszczeń;
2. charakterystyka mieszkań, w tym status zamieszkania mieszkania (zamieszkane, niezamieszkane), tytuł prawny do zajmowanego mieszkania, własność mieszkania, wielkość mieszkania, w tym: liczba izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania oraz rodzaj stosowanego paliwa/źródła energii stosowanego do ogrzewania mieszkania (dotyczy mieszkań zamieszkaných);
3. charakterystyka budynków z lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok oddania do użytku, wyposażenie budynków w urządzenie techniczne (wodociąg, kanalizacja, gaz z sieci, centralne ogrzewanie).

3.3. Źródła danych w spisie ludności i mieszkań 2021

Zakres informacyjny powszechnego spisu ludności i mieszkań 2021 został zebrany o całej populacji podlegającej badaniu metodą mieszaną, tzn. z rejestrów administracyjnych oraz danych zebranych bezpośrednio od respondentów przy pomocy elektronicznego formularza spisowego z wykorzystaniem samospisu internetowego, wywiadu telefonicznego i wywiadu z udziałem rachmistrza spisowego.

W ramach powszechnego spisu mieszkań 2021 w zakresie danych o budynkach i lokalach w pierwszej kolejności skorzystano z danych administracyjnych, tj. Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT) oraz Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB).

Zastosowanie znalazły również dane pochodzące z pozaadministracyjnych źródeł danych, tj. przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej, podmiotów prowadzących działalność w zakresie: zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, dystrybucji lub obrotu paliwami gazowymi, przesyłu i wytwarzania energii cieplnej, dla których odbiorcą końcowym dokonującym zakupu są gospodarstwa domowe.

3.4. Wybrane pojęcia i definicje spisowe

Spisem objęte zostały budynki, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie.

Budynek to obiekt budowlany trwale związany z gruntem, posiadający fundamenty, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (tj. ścian i przykryć), obudowany ścianami ze wszystkich stron i pokryty dachem, podpiwniczony lub niepodpiwniczony wraz z wbudowanymi instalacjami wodociągowymi, kanalizacyjnymi, ogrzewczymi, elektrycznymi, gazowymi itp., a także wbudowanymi meblami, stanowiącymi normalne wyposażenie budynku.

Budynek mieszkalny – obiekt budowlany, którego co najmniej połowa całkowitej powierzchni użytkowej jest wykorzystywana do celów mieszkalnych. W przypadkach, gdy mniej niż połowa całkowitej powierzchni użytkowej wykorzystywana jest na cele mieszkalne, budynek taki klasyfikowany jest jako niemieszkalny, zgodnie z jego przeznaczeniem.

Budynek wielomieszkaniowy – budynek, w którym wydzielone są minimum trzy mieszkania.

Budynek jednorodzinny – budynek mieszkalny wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielenie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

Budynek niemieszkalny – budynek, który więcej niż w połowie zajęty jest na cele niemieszkalne (np. zajęty jest przez szkołę, biuro, sklep, magazyn, przychodnię lekarską) i w którym znajduje się również co najmniej jedno mieszkanie.

Budynek zbiorowego zakwaterowania – budynek należący do obiektu zbiorowego zakwaterowania (np. dom studencki, dom małego dziecka), w którym znajduje się co najmniej jedno mieszkanie.

Własności budynków:

- za **właściciela budynku** uważa się osobę fizyczną, bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej posiadającą do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi w innym dokumencie potwierdzającym własność. Właścicielem budynku poza osobą fizyczną może być gmina, przedsiębiorstwo (państwowe, komunalne lub prywatne), Skarb Państwa, instytucja finansowa, ubezpieczeniowe bądź inna, spółdzielnia mieszkaniowa, stowarzyszenie, związek, organizacja wyznaniowa itd.;
- **osoba fizyczna** – dotyczy budynków, które stanowią w całości nieograniczoną własność osoby fizycznej, niezależnie, czy właściciel budynku mieszka w nim, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom), bądź budynek oddany został do eksploatacji lecz nie został jeszcze zasiedlony. Dotyczy także budynków jednorodzinnych pozostających w całości we własności osoby fizycznej (jako osobę fizyczną należy traktować również małżeństwo). W przypadku budynków jednorodzinnych z odrębnymi/wyodrębnionymi lokalami mieszkalnymi, do których prawo własności przysługuje poszczególnym osobom fizycznym zostały one zaliczone do budynków stanowiących współwłasność;
- **spółdzielnia mieszkaniowa** – dotyczy budynków, do których tytuł własności posiada spółdzielnia mieszkaniowa i nie ma w tych budynkach żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu;
- **gmina** – dotyczy budynków, w których wszystkie mieszkania stanowią własność gminy, tj.:

- będących w całości własnością gminy, pozostających w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, jak też budynków pozostających w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy,
 - przekazanych gminie, ale pozostających w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, instytucji kultury,
 - stanowiących własność Skarbu Państwa, ale przekazanych gminie w tzw. „przymusowy zarząd”;
- **Skarb Państwa** – dotyczy budynków będących w całości w zasobie lub w zarządzie: Krajowego Ośrodka Wsparcia rolnictwa, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, jednostek podległych ministrom, organów władzy państwowej i administracji państwowej oraz kontroli państwowej;
 - **zakład pracy** – dotyczy budynków, w których wszystkie mieszkania stanowią własność zakładu pracy. Wśród budynków stanowiących własność zakładu pracy rozróżnia się budynki:
 - przedsiębiorstw państwowych, a także państwowych jednostek organizacyjnych, np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych,
 - przedsiębiorstw komunalnych, np. transportu miejskiego, wodociągów i kanalizacji, energetyki cieplnej itp., z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej,
 - przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwałą zarząd,
 - budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora prywatnego, tj.: budynki stanowiące własność przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych;
 - **towarzystwo budownictwa społecznego (TBS)** – dotyczy budynków będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich;
 - **pozostałego podmiotu** – dotyczy budynków, które w całości (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) stanowią własność:
 - organizacji prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku: na sprzedaż lub na wynajem,
 - związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych,
 - Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych, w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych,
 - innych jednostek wcześniej nie omówionych, np. organizacja prywatna budująca dla zysku, stowarzyszenie, partia polityczna, fundacja, instytucja wyznaniowa;
 - **współwłasność** – dotyczy budynków mających kilku prawnych właścicieli uwidocznionych w księdze wieczystej.

Rok wzniesienia budynku – Rok oddania budynku do użytku

Rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku. Jeżeli odda-

wany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Instalacja w budynku

- **Wodociąg.** Za budynek wyposażony w wodociąg uznano taki, w którym instalacja wodociągowa doprowadzona była do wszystkich, bądź niektórych mieszkań w budynku, jak i taki, gdy w żadnym mieszkaniu nie było kranu z wodą, ale usytuowany jest on wewnątrz budynku, np. na korytarzu.

Przez wodociąg z sieci rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów przeznaczonych do przesyłu wody między ujęciem a odbiorcą. W skład sieci wodociągowej wchodzi: przewody magistralne, przewody rozdzielcze i połączenia domowe zwane przyłączami.

Przez wodociąg lokalny rozumiano układ, gdy wodociąg doprowadza wodę do jednego, lub kilku budynków sąsiednich ze źródła ujęcia wody (przydomowej studni głębinowej), poprzez zestaw hydroforowy składający się z pompy, zbiornika wodno-powietrznego (hydrofora) i przekładnika ciśnieniowego. Zadaniem zestawu jest zapewnienie odpowiedniego, stabilnego ciśnienia w domowej instalacji wodociągowej.

- **Kanalizacja.** Za budynek wyposażony w kanalizację należy uznać taki, wewnątrz którego – w obrębie mieszkań bądź w korytarzu – znajduje się instalacja, do której podłączone są takie urządzenia jak: zlew, ustęp, umywalka, wanna, umożliwiająca odprowadzenie nieczystości i zużytej wody (tzw. ścieków) do odbiorników.

Przez sieć kanalizacyjną rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów, które służą do odprowadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych z budynków do oczyszczalni ścieków. Przewody te, w zależności od wielkości i funkcji zwane są kolektorami, kanałami głównymi, kanałami bocznymi i przyłączami domowymi (przykanalikami).

Przez kanalizację lokalną rozumiano kanalizację dla jednego, kilku, bądź kilkunastu gospodarstw domowych, zamieszkujących w jednym bądź kilku budynkach. Zebrane razem ścieki są odprowadzane w jedno miejsce, w którym znajduje się osiedlowa oczyszczalnia. W niej unieszkodliwia się ścieki i następnie odprowadza do gruntu bądź ciekłu wodnego.

- **Gaz z sieci.** Za wyposażony w gaz z sieci uznano budynek, gdy gaz z sieci dostarczany do mieszkań z wykorzystaniem sieci gazowej tj. gazociągów wraz ze stacjami gazowymi, układami pomiarowymi, tłoczniami gazu, magazynami gazu, połączonymi i współpracującymi ze sobą, służącymi do przesyłania i dystrybucji paliw gazowych oraz należącymi do przedsiębiorstwa gazowniczego.

Mieszkanie – lokal przeznaczony na stały pobyt osób, konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, stanowiący zespół izb lub jedną izbę, łącznie z pomocniczymi (przedpokój, hol, łazienka, ustęp, garderoba, spiżarnia, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców), wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, korytarza, wspólnej sieni, ulicy, podwórza lub ogrodu niezależnie od tego, czy jest zamieszkałe na podstawie jednego lub więcej niż jednego tytułu prawnego.

Mieszkanie zamieszkałe – mieszkanie, w którym przebywa przynajmniej 1 osoba, niezależnie od tego, czy zameldowana jest ona w tym mieszkaniu na pobyt stały lub czasowy, czy też zamieszkuje w tym mieszkaniu czasowo bez zameldowania.

Mieszkania niezamieszkałe – mieszkanie, w którym nie zamieszkuje na stałe ani nie przebywa czasowo żadna osoba.

Powierzchnia użytkowa mieszkań – suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), spiżarni, przedpokoi, alkow, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Izba – to pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izby, bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia: przedpokojów, holi, łazienek, ubikacji, spiżarni, werand, ganków, schowków itp.

Formy własności mieszkań:

- **gminy (komunalne)** – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, tj. mieszkania, które służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych ogółu mieszkańców gminy, a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: podmioty lecznicze, jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostki systemu oświaty, nauki, instytucje kultury, służące głównie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych pracowników tych jednostek;
- **spółdzielni mieszkaniowych** – dotyczy mieszkań spółdzielczych, do których przysługuje spółdzielcze prawo własnościowe do lokalu mieszkalnego np. gdy z członkiem spółdzielni, któremu przysługiwało wcześniej lokatorskie prawo do lokalu została zawarta umowa o przekształcenie takiego prawa na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu zgodnie ze statutem spółdzielni mieszkaniowej oraz mieszkań spółdzielczych, do których przysługuje spółdzielcze prawo lokatorskie do lokalu mieszkalnego;
- **Skarbu Państwa** – mieszkania pozostające w zasobie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Agencji Mienia Wojskowego, w zarządzie jednostek podległych ministrom, w zarządzie organów władzy państwowej, administracji państwowej, kontroli państwowej, itp.;
- **zakładów pracy** – mieszkania, które są własnością przedsiębiorstw państwowych, w tym Lasów Państwowych oraz państwowych jednostek organizacyjnych np. instytutów badawczych, państwowych wyższych uczelni (bez uczelni katolickich), instytucji artystycznych, Spółdzielni Kótek Rolniczych; przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej; przedsiębiorstw prywatnych i innych prywatnych jednostek organizacyjnych;
- **towarzystw budownictwa społecznego (TBS)** – mieszkania społeczno-czynszowe znajdujące się w budynkach będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich;
- **osób fizycznych w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi** – pojęcie wspólnota mieszkaniowa odnosi się do budynku (lub kilku budynków) wielomieszkaniowego, w którym część lub wszystkie lokale stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych, potwierdzone wpisem do księgi wieczystej. Wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli lokali (mieszkalnych i użytkowych);

- **innych podmiotów** – mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku – przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem, np. deweloperów; mieszkania stanowiące własność stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, związków zawodowych, samorządów zawodowych i gospodarczych; Kościoła Katolickiego i innych Kościołów, związków wyznaniowych, uczelni katolickich i instytutów kościelnych, itp.

Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne – obejmuje mieszkania, w których występuje co najmniej jedno z niżej wymienionych urządzeń sanitarno-technicznych: wodociąg, ustęp sputkiwany, łazienka, centralne ogrzewanie lub gaz z sieci.

Za mieszkanie wyposażone w:

- **wodociąg** – uznaje się mieszkanie, w obrębie którego znajduje się kran z wodą bieżącą. Przez wodociąg należy rozumieć instalacje wodociągowe (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające wodę z sieci (za pomocą czynnych połączeń) od przewodu ulicznego lub z urządzeń lokalnych (własne ujęcia wody);
- **ustęp sputkiwany** – uznaje się mieszkanie, w obrębie którego znajduje się urządzenie sanitarne podłączone do instalacji wodociągowej i odprowadzającej ścieki do sieci kanalizacyjnej lub do urządzeń lokalnych (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków);
- **łazienkę** (urządzenie kąpielowe, prysznic – z odpływem wody) – należy rozumieć pomieszczenie, w którym zainstalowana jest wanna lub prysznic, bądź oba te urządzenia oraz urządzenia odprowadzające ścieki do sieci kanalizacyjnej lub do urządzeń lokalnych (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków);
- **gaz z sieci** – uznaje się mieszkanie, w którym znajdują się instalacje (wraz z urządzeniami odbioru znajdującymi się w mieszkaniu) doprowadzające gaz z czynnych przyłączy;
- **centralne ogrzewanie** – uznaje się mieszkanie, w którym znajduje się instalacja doprowadzająca ciepło z centralnego źródła wytwarzania, tj. elektrociepłowni, ciepłowni, kotłowni osiedlowych, pieca do centralnego ogrzewania zainstalowanego we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu. Do centralnego ogrzewania zalicza się również elektryczne ogrzewanie podłogowe.

Przyjęto następujące sposoby ogrzewania:

- **z sieci** – należy wskazać, gdy ciepło doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni lub lokalnej kotłowni (np. spółdzielczej) obsługującej więcej niż 1 budynek;
- **ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy** – oznacza, że ciepło doprowadzone jest do mieszkania (mieszkań) z kotłowni obsługującej tylko jeden budynek; Do tej grupy zaliczono mieszkania znajdujące się w budynku niemieszkalnym lub zbiorowego zakwaterowania, w którym ciepło do mieszkań, jak i do innych pomieszczeń w tym budynku, doprowadzane jest z lokalnej kotłowni obsługującej budynek (np. szpital, szkoła);
- **centralne ogrzewanie indywidualne** – należy zaznaczyć, gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się w budynku jednorodzinny (kocioł do c.o. zainstalowany jest we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, bądź też zainstalowane jest elektryczne ogrzewanie podłogowe lub gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się poza budynkiem np. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła). Opcję tę należy zaznaczyć również w przypadku, gdy źródło ciepła znajduje się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielomieszkaniowym (tzw. instalacja etażowa), np. piec do c.o. zainstalowany jest w kuchni lub w łazience.

Rodzaj stosowanego paliwa (energii) do ogrzewania mieszkania ustalano tylko w tych mieszkaniach, które ogrzewane były za pomocą instalacji centralnego ogrzewania indywidualnego, pieca

lub innego sposobu. Nie ustalano rodzaju paliwa, jeżeli mieszkanie było ogrzewane za pomocą instalacji centralnego ogrzewania zbiorowego (tj. z sieci lub z kotłowni lokalnej w budynku wielomieszkaniowym).

Rozróżniono następujące rodzaje paliw (energii):

- paliwa stałe (koks, węgiel, brykiety, drewno),
- paliwa gazowe,
- paliwa ciekłe (np. olej opałowy, olej napędowy),
- energia elektryczna.

Obiekt zbiorowego zamieszkania to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi: opiekuńczo-wychowawcze, opiekuńczo-lecznicze, hotelarskie, bądź inne, w którym to obiekcie zamieszkuje zwykle większa liczba osób. W niektórych obiektach (zakładach) osoby zamieszkują przez dłuższy czas (od kilku miesięcy do kilku lat) lub na stałe. Przykładowo takimi zakładami są: internaty, domy studenckie, hotele pracownicze, domy dziecka, domy (zakłady) opieki społecznej dla osób przewlekle chorych lub upośledzonych, klasztory, domy zakonne. Obiektami (zakładami), w których pobyt osób z reguły ma charakter krótkookresowy są m.in.: hotele, motele, domy wczasowe, pensjonaty, a także szpitale, sanatoria, prewentoria.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Chapter 3

Selected methodological issues

As a result of the census of dwellings and buildings, a set of data characterizing buildings and the dwellings in them located in Poland as of March 31, 2021 has been obtained. This information, collected regularly in cycles of about 10 years, makes it possible to assess the condition and housing conditions of the population both quantitatively as well as qualitative.

This publication presents complete information characterizing buildings and selected aspects of assessing changes in the dwelling situation from 2011 to 2021, performed on the basis of census results. The information included mainly relates to occupied buildings, i.e. buildings that contained at least 1 inhabited dwelling with a permanent resident. Analytical commentary refers to the results on the condition of the dwelling stocks, its quality and other characteristics for the community of inhabited dwelling.

3.1. Main objectives of the 2021 Census

In light of the dynamic changes taking place in socio-economic life, it is crucial to have access to objective information, which then serves as the basis for strategic decision-making. Population statistics and general family, social, economic and dwelling characteristics of individuals are essential for studying and defining social, environmental, regional policies in individual countries, as well as larger communities, including the European Union and the United Nations. Statistical data provide both a starting point for the planning and implementation of short- and long-term policies, enable ongoing monitoring, but also allow assessment of the scale of ad-hoc events and phenomena requiring immediate decisions.

Having current, good quality and comparable data makes it possible to capture the processes taking place, determine their trends, and thus respond adequately. The value of the collected information for scientific and historical research is also not insignificant.

In view of the above, the most important stated objectives of the population and housing census are:

1. to meet the information needs of the country, especially to collect information that cannot be obtained from other sources, especially from administrative sources;
2. to provide information at the level of units of the country's basic administrative division;
3. to present changes in the population and dwelling stocks in comparison with the results of the previous census (Census 2011), together with a broad characterization of both individual populations and the course of basic processes, including: about the status and demographic, social and economic structure of the population, households and families residing or residing in Poland, about the size and directions of population mobility, economic activity, as well as about the size of the dwelling stocks, its quality and effective use;
4. to collect information necessary for the implementation of Poland's international obligations to the European Union and the UN;
5. to provide statistical data for the creation and updating of the operatives both for determining the state and structure of the population by demographic, social and economic characteristics, as well as drawing samples for sample surveys conducted in post-census years in households.

Another main purpose of implementing censuses is to monitor the size and condition of the dwelling stocks available to the population in the country. However, annual programs of statistical surveys of public statistics obtain information on housing units or buildings with housing units, which allow observation of changes in the housing stock, the censuses, as surveys covering the entire surveyed population, are a reference source of information used to update the data compiled as part of ongoing surveys of public statistics.

3.2. Information scope of the 2021 Census

The National Population and Housing Census was conducted from April 1 to September 30, 2021, as of March 31, 2021 midnight.

In terms of housing topics, the National Population and Housing Census 2021 covered: dwellings and buildings containing inhabited and uninhabited dwelling as well as inhabited collective housing facilities and other inhabited premises that are not dwellings. It did not include, however, dwellings, buildings, facilities and premises owned by diplomatic representations and consular offices of foreign countries.

From the scope of housing topics, the following topics were included in the inventory:

1. type of inhabited premises;
2. characteristics of dwellings, including dwelling occupancy status (inhabited, uninhabited), legal title to inhabited dwelling, ownership of dwelling, size of dwelling, including: number of rooms and useful floor area of dwellings, equipment with sanitary and technical installations, method of heating dwelling and type of fuel/energy source used to heat dwelling (applies to inhabited dwellings);
3. characteristics of buildings with dwellings, including: type of building, form of ownership of the building, number of dwellings in the building, year of commissioning, equipment of buildings with technical installations (water supply, sewerage, gas supply, central heating).

3.3. Data sources in the 2021 Census

The information scope of the 2021 Census of Population and Housing was collected about the entire population to be surveyed using a mixed method, i.e., from administrative records and data collected directly from respondents using an electronic census form using a self-reported online survey, a telephone interview and an interview with a census taker.

The 2021 housing census primarily used administrative data, i.e., the National Register of the Official Territorial Division of the Country (TERYT) and the Land and Building Register (EGiB), for data on buildings and premises.

Data from non-administrative data sources were also used, i.e., companies engaged in the sale and distribution of electricity, entities engaged in the business of: collective water supply and sewage disposal, distribution or trading of gaseous fuels, transmission and generation of thermal energy, for which the final customer making the purchase are households.

3.4. Selected census terms and definitions

The National Census of Population and Housing, the 2021 census included buildings with at least 1 dwelling.

Building – a construction permanently connected with the ground, with foundation, separated by means of construction partitions (walls and covers) surrounded by walls and covered by a roof,

with or without a cellar, together with built in plumbing, sewerage, heating, electrical, gas and other installations, as well as with built in furniture constituting normal building installations.

Residential building – a residential building is a construction of which at least half of the total usable floor space is used for residential purposes. In cases where less than half of the total usable area is used for residential purposes, such a building is classified as non-residential, for its intended purpose.

Multi-dwelling building – a building with at least three separate dwellings.

One-family building – a residential building detached or a semi-detached building, terraced or group building meeting the housing needs, constituting a structurally independent whole, in which it is allowed to separate no more than two dwellings or one dwelling and commercial premises with a total area not exceeding 30% of the total area of the building.

Non-residential building – a building in which more than half of the surface area is occupied by non-residential premises (e.g., school, offices, a shop, a warehouse, a medical centre) and in which at least one dwelling is located.

Collective accommodation building – a building in which more than half of the surface area is occupied by multi-person premises (e.g., a boarding house, a student dormitory, children's home, a sanatorium) and in which at least one dwelling is located.

Ownership of buildings:

- **the owner of a building** is considered to be a natural person, a legal person or an organizational unit without legal personality who has the title to the building, confirmed by an entry in the land and mortgage register, and in the absence of a register, in another document confirming ownership. Apart from a natural person, the owner of a building may be a commune, an enterprise (state-owned, municipal or private), the State Treasury, a financial, insurance or other institution, a housing cooperative, an association, a union, a religious organization, etc.;
- **natural person** – applies to buildings that are entirely the unlimited property of a natural person, regardless of whether the owner of the building lives in it, has rented it or given it for free use to another person (persons), or the building has been put into operation but has not yet been inhabited. It also applies to single-family buildings wholly owned by a natural person (a married couple should also be treated as a natural person). In the case of single-family buildings with separate/separated residential premises, the ownership of which is held by individual natural persons, they are classified as jointly owned buildings;
- **housing cooperative** – refers to buildings where the title to ownership is held by a housing cooperative and there are no premises in these buildings that are separately owned by another entity;
- **gmina** – refers to buildings in which all dwellings are owned by the municipality, i.e.:
 - wholly owned by the municipality, under the management of a housing management enterprise (plant) or a municipal organizational unit specifically established to manage the municipality's housing resources, as well as buildings under the direct management of the municipal office,
 - transferred to the municipality, but remaining at the disposal of public utility units, such as health care institutions, social welfare centers, educational system units, cultural institutions,
 - owned by the State Treasury, but transferred to the commune in the so-called "compulsory management";

- **the State Treasury** – applies to buildings wholly owned or managed by: National Agricultural Support Center, Military Housing Agency, Internal Security Agency and Intelligence Agency, units subordinate to ministries, organs of state power and state administration and state control;
- **company** – refers to buildings in which all dwellings are owned by the company. Among the buildings owned by the workplace, a distinction is made between buildings:
 - state-owned enterprises, as well as state organizational units, e.g., scientific and research institutes, universities, art institutions,
 - municipal enterprises, e.g., municipal transport, water and sewerage, thermal power, etc., with the exception of housing management enterprises,
 - transferred to the above-mentioned units by the State Treasury or municipality for permanent management,
 - buildings owned by a private sector enterprise, i.e.: buildings owned by private enterprises operating in the form of companies, as well as buildings owned by labor cooperatives, agricultural production cooperatives, with the exception of housing cooperatives;
- **public building societies** – refers to buildings owned by a legal entity that has the words “public building societies” or the abbreviation “TBS” in its name, regardless of the fact of participation in the cost of construction of the building of another entity (municipality, housing cooperative, workplace) in exchange for obtaining housing (on a rental basis) for third parties designated by these entities;
- **other entity** – refers to buildings that are wholly (i.e., there are no units in them that are separately owned of another entity) owned:
 - private organizations that build or buy housing for profit: for sale or for rent,
 - trade unions, associations, foundations, political parties, professional and economic self-governments,
 - Catholic Church and other churches and religious associations, including Catholic universities and church institutes,
 - other entities not previously discussed, such as a private organization building for profit, an association, a political party, a foundation, a religious institution;
- **the coownership** – a building having several legal owners found in land and mortgage register

The year the building was erected – the year the building was put into use

The year in which the construction was completed, i.e. the building was put into use. If it was put into use in parts (staircases, wings), the year when the last part of the building was put into use was adopted. For buildings reconstructed after complete destruction, the year of completion of reconstruction was adopted.

Installation in the building

- **Water supply system** – a building with a water supply system was considered to be one in which a water supply system was provided to all or some of the dwellings in the building, as well as one in which no dwelling had a water tap, but it is located inside the building, such as in the corridor.

A network water supply system is understood as a system of interconnected pipes designed to transmit water between the intake and the consumer. The water supply network includes: main lines, distribution lines and household connections called connections.

A local water supply system was understood to be an arrangement where a water supply system brings water to one, or several neighboring buildings from a water intake source (domestic deep-water well), through a hydrophore set consisting of a pump, a water-air tank

(hydrophore) and a pressure relay. The purpose of the set is to ensure adequate, stable pressure in the domestic water supply system.

- **Sewage system** – a building equipped with a sewage system should be considered one inside of which – either within the apartments or in the corridor – there is an installation to which such devices as a sink, toilet, wash basin, bathtub are connected, allowing the discharge of waste and used water (so-called sewage) to receivers.

A sewage network is understood to be a system of interconnected pipes that are used to carry sanitary sewage and rainwater from buildings to a sewage treatment plant. These conduits, depending on their size and function, are called collectors, main sewers, side sewers and house connections (domestic connection sewers).

By local sewage system was meant sewage systems for one, several, or a dozen households, living in one or more buildings. Collected together, the sewage is discharged to a single location, where there is a residential treatment plant. There the wastewater is disposed of and then discharged into the ground or a watercourse.

- **Gas supply system** was considered to be equipped with gas from the network, when gas from the network supplied to dwellings using the gas network, i.e. gas pipelines together with gas stations, metering systems, gas compressor stations, gas storage facilities, connected and cooperating with each other, for the transmission and distribution of gaseous fuels and owned by the gas company.

Dwelling – premises for a permanent residence of persons – built or remodelled for residential purposes structurally separated by fixed walls within a building, into which a separate access leads from a staircase, a passage, a common hall or directly from a street, a courtyard or a garden, comprising one or several rooms and auxiliary spaces whether or not it is inhabited under one or more legal titles.

Inhabited dwelling – a dwelling in which at least one person resides, regardless of whether this person is registered for a temporary or permanent residence in this dwelling or stays in it without being registered for a temporary or permanent residence

Uninhabited dwelling – a dwelling in which nobody stays temporarily or lives permanently.

Useful floor area of a dwelling – a total useful area of all premises in a dwelling, i.e. rooms, a kitchen (with and without a window), larders, anterooms, alcoves, halls, corridors, bathrooms, toilets, a cased veranda, a porch, a dressing room and other premises for residential and utility needs of dwellers regardless of their designation and purpose of use (among other things: ateliers, recreation facilities, etc.).

A room – is a space in a dwelling, separated from other spaces by fixed walls from the floor to the ceiling, with an area of at least 4 square metres, with direct day lighting, i.e. with a window or a French window in an external wall of the building; kitchens are also considered rooms as long as they fulfill the above criteria. Corridors, halls, bathrooms, toilets, larders, verandas, porches, storerooms, etc. are not considered rooms irrespective of their area and lighting.

Forms of dwelling ownership:

- **municipal (communal)** – dwellings owned by the municipality or the district (local selfgoverning community), owned by the municipality, but located in buildings that are common property, i.e., dwellings that serve to meet the housing needs of the general population of the municipality, as well as dwellings transferred to the municipality, but at the disposal of public utility units, such as medical entities, organizational units of social welfare and family support and the system of foster care, units of the educational system, science, cultural institutions, serving mainly to meet the housing needs of the employees of these units;

- **housing cooperatives** - refers to cooperative housing units with cooperative ownership rights to residential premises, e.g., when an agreement has been concluded with a member of a cooperative who previously had a tenant's right to premises to convert such a right into a cooperative ownership right to premises in accordance with the statutes of the housing cooperative, and cooperative housing units with a cooperative tenant's right to residential premises;
- **State Treasury** – dwellings staying as part of resources of National Agricultural Support Centre, the Military Property Agency, under management of entities subordinate to ministers, of state administration, of state control, etc.;
- **companies** – dwellings which are the property of public enterprises, including State Forests and state organizational entities e.g. public scientific and research institutes, public higher education institutes (excluding catholic universities) art institutes, Agriculture Circle Companies; municipal enterprises, excluding housing enterprises; private enterprises and other private organizational entities;
- **public building societies** – dwellings in buildings being the property of legal entities having in their names “public building society” irrespective of participation in costs of constructing the building by another entity (a gmina, a housing cooperative, a company) in return for receiving the dwellings (on rental terms) for third parties indicated by such an entity;
- **natural persons covered by condominiums** – the term of condominium refers to a multidwelling building (or several buildings), in which part of or all units represent separate ownerships of natural persons, confirmed by a relevant entry in the land and mortgage register. A given housing community comprises all owners of the premises (both residential and commercial);
- **other entities** – dwellings constituting the property of institutions which erect buildings for profit – designated for sale (but not sold to any natural persons yet), or for rental, e.g. developers; dwellings owned by associations, foundations, political parties, trade unions, professional and economic self-governments; the Catholic Church and other Churches and religious associations, catholic universities and church institutes, etc.

Technical and sanitary installations in dwellings – this category refers to dwellings with at least one of the following sanitary and technical appliances: a water supply system, a flushable toilet, a bathroom, central heating or gas from gas supply system.

Dwellings are considered to be equipped with:

- **a water supply system** – if there is a tap with running water within the premises. “Supply of piped water” is understood as a system (including the recipient installations in the dwelling), which supplies water from the water supply system (by means of active connections) from the street conduit to local systems (own water intake);
- **a flushable toilet** – if there is a sanitary system within the premises, connected to the water supply system, and discharging wastewater to the sewage system, or to the local appliances (septic tanks household wastewater treatment systems);
- **a bathroom** (bathing device, shower with water outflow) – a room, with a bathtub or a shower (or both), as well as a system discharging wastewater to the sewage system, or to the local appliances (septic tanks household wastewater treatment systems);
- **gas from gas supply system** – if there is a system within the premises which (along with recipient installations in the dwelling) supplies gas to active connections;
- **central heating** – if there is a system within the premises which supplies heat from a central heating source, i.e. heat and power stations, thermal power station, local boiler house within

the premises of the housing estate, central heating furnace installed in own boiler house or in any other room. Electric floor heating is also regarded as central heating.

The following heating methods were adopted:

- **from the network** – indicate when heat is supplied from a combined heat and power plant, heating plant or local boiler plant (e.g., cooperative) serving more than 1 building;
- **from a heat source supplying one multi-dwelling building** – means that heat is supplied to the apartment(s) from a boiler plant serving only one building. This group includes dwellings located in a uninhabited or collective accommodation building, where heat to the apartments, as well as to other rooms in the building, is supplied from a local boiler plant serving the building (e.g. hospital, school);
- **individual central heating** – tick when the source of heat generation is located in a single-family building (the central heating boiler is installed in its own boiler room or in another room, e.g., in the basement, or electric underfloor heating is installed, or when the source of heat generation is located outside the building, e.g. solar collectors, photovoltaic panels, heat pumps). This option should also be checked if the source of heat is located within an apartment located in a multi-apartment dwelling (the so-called floor installation), e.g. the central heating stove is installed in the kitchen or bathroom.

The type of fuel (energy) used to heat the dwelling was determined only in those dwellings that were heated by means of an individual central heating system, furnace or other means. The type of fuel was not determined if the dwellings was heated by means of a communal central heating system (i.e., from a network or from a local boiler room in a multi-dwelling building).

The following types of fuels (energy) were distinguished:

- solid fuels (coke, coal, briquettes, wood),
- gaseous fuels,
- liquid fuels (e.g. heating oil, diesel fuel),
- electricity.

Collective accommodation facility a set of rooms (rooms and ancillary rooms) located in one or several buildings, occupied by one separate institution providing services: hotel, care and education, health or other services that are related to the residence of more people in such a plant, or a facility of a religious institution, in particular the parish house, the monastery, the house of the congregation of nuns. People in certain objects reside there for longer periods of time (from a couple of months up to a couple of years) or permanently. Examples of such object are: boarding houses, student dormitories, employee hotels, children's homes, social care centres for chronically ill or mentally handicapped, monasteries, convents. Objects in which people's stays are usually short-term are e.g., hotels, motels, vacation homes, boarding houses as well as hospitals, sanatoriums, penitentiaries.

Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item 'total'.

Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in tables.